

[digi]

Nr 7, november 2005 | Hind 33 kr

Ajakiri+
CD-ROM=
33.-

**Pildistad palju?
Pane oma digifotod
raha teenima**

**Miks on kasulik
internetis esineda
oma päris nime all?**

KÕVAD KÕLARIID

**SUURES TESTIS SEITSE
5.1 KÕLARIKOMPLEKTI**

Järeleproovitud ja hinnat

- Apple iPod Nano
- HP uus tahvelarvuti
- Fuji 9megapiksliga kaamera

EURONICS

HP Pavilion lõpuks ka Eesti turul!

HP notebook Pavilion

Z E2313 EA

AMD sempron 3000+ protsessor, 15" XGA ekraan (res. 1024x768), 512 MB mälu, 60 GB kõvaketas, DVD-RW Dual layer kirjutaja, WIFI, võrgukaart, modem, 2,95kg, Windows XP Home.

13999.-

SAMSUNG

3999.-

17" LCD-monitor Samsung

740N

Resolutsioon 1280x1024 px, heledus 300 cd/m², kontrast 600:1, reaktsiooniaeg 8 MS, vaatenurk 160°/160°, VGA ühendus.

Logitech

999.-

5.1 arvutikõlarite komplekt Logitech X-530

9701140914

JAGAMINE RAHA

1.-30.11.2005 jagavad PlusMiinus ja Euronics alates 1000 kroonise ostuga kaasa kraapekaardi, millega võib võita kuni 1000 krooni. Kaart on kehtiv ühekordse maksevähandina PlusMiinus ja Euronicsi kauplustes kuni 15.12.2005. Miinimaalne ostusumma kaardi realiseerimiseks on 1000 krooni. Kaarti ei saa vahetada sularaha vastu. Täpsemal teab saamiseks ja tingimuste kohta mõõ ja ft. PlusMiinus ja Euronicsi kaupluste aadressid ja lahtiolekuajad leiad: www.plusmiinus.ee ja www.euronics.ee

48

Supertest: Naabrite hirm

[digi] testis 5.1 kõlareid

VÄRSKE KRAAM

Kaheksa uut mobiiltelefoni	14
Superauto Sanley	19
Mis on WiMAX?	20
Uus rubriik: 10 aastat tagasi	21
Aeg surnuks	22
üks-null	23
Uus rubriik: Kuulsus ja vidin	25
naistekas	26
Persoon: Hannes Astok	30

JÄRELE PROOVITUD

Fujifilm FinePix S9500	32
Philips WACS700	34
iPod Nano	36
Creative Zen Nano Plus	37
Logitech Formula Force EX	38
MSI Free Talk FT 100 / 200	40
Logitech G5 Laser Mouse	41
HP Deskjet 460	42
Trendnet TEW-429UB	44
Diva Ixel	45

KOLUMNISTID

28

Kristjan Otsmann
vurle.blogspot.com

29

Peeter Marvet
Tehnokratt

48

Supertest: Naabrite hirm

[digi] testis 5.1 kõlareid

VÄRSKE KRAAM

Supertest: Naabrite hirm	46
Pärlid ja piraajad	54
Pane oma digipildid teenima	60

PLAY

Fable: The Lost Chapters	64
Nibiru: Age of Secrets	67
F.E.A.R.	68
Getaway: Black Monday	70
Mobiilimängud	71
Uudised	72
Tulekul	73

PLAY

Ostujuht	74
Digidoktor	76
Kuulame ja vaatame	78
Saabunud post	80
Heiti Kender kohtub kaanetüdrukuga	82

NOKIA
N90

Copyright © 2009 Nokia. Nokia Connecting People on Nokia. Nokia Connecting People on Nokia. Nokia Connecting People on Nokia.

Võendu ise Carl Zeiss'i kvaliteetis kõlastades ilihimat müügisalongi või veebisaiti nokia.ee/n90.

Väga hea pildikvaliteet ootamatuteks olukordadeks

Carl Zeiss'i optikaga Nokia N90 – ainulaadne, pööratava korpussega kaamera-telefon, mis mahutab kuni kahe tunni jagu videomaterjali. Telefonil on Zmagaarilistne kaamera, autofookus ja kõrgresolutsiooniga elinean selgete piltide salvestamiseks. Ja Nokia XpressPrint'i lahendus, mis tagab piltidest fotokvaliteetiga väljatrükkid.

Nokia N-seeria
See new. Hear new. Feel new.

XpressPrint

NOKIA
Connecting People

Haibi jõud

• Mis kord üles haibitud, see kipub ikka visalt massi meelest maha minema. 3G, 3G, 3G, kordasid kõik nagu lummatult mõned aastad tagasi. Mobiilifirmad paiskasid üksteise võidu avalikkuse ette pilte revolutsioonilistest 3G-telefonidest, mis kohe varsti igapäevaseks ülevõtteks muutuvad. Tihti peale nägid need välja ägedamad kui ulmefilmides.

Nüüd on see 3G siis siin ja ma võtaks hetke, et üldsust jahutada.

3G ei ole mingi imeasi. 3G ei ole mingi revolutsiooniline asi. 3G ei võimalda sul teha mitte midagi sellist, milleta sa enam päevagi elada ei saa. Lühidat – 3G on üsna kiire mobiilne andmeside.

Põnevamad teenused praeguseks: videokõne (4,95 krooni minut), videoklippide vaatamine (hea kvaliteediga umbes 4 krooni minut) ja ... ohoo, ongi kõik. Videoklippidest pakutakse praegu näiteks otsepilti Tallinna tänavatest – Pärnu ja Tartu maanteest, et siis saab enne rooli istumist vaadata, kas on ikka mõtet sinna hetkel trügima minna. Ja veel näiteks AK uudiseid ning mõningaid muid videoklippe läbi ITV. Ja mõningaid saateid ja muusikavideosid TV.ee kaudu. Ja muidugi kiirem internetis surfamine, kelle rahakott kannatab.

Ebaõiglane on aga see, et võrreldes mitmete muude olulistega, lahedate ja uuenduslike tehnoloogiatega sai 3G palju tähelepanu. Me peaksime hoopis rohkem rääkima WiMAXist, Wikist, bloogidest, rohujuure demokraatiast, Web 2.0-ist ja muust, mis praegu maailmas kuum on. Me üritame seda jõudumööda [digi]s teha. Aga teised ka – ei ole põhjust selle 3Gga lolliks minna.

[SEL KUUL]

Plakatitont möllab jälle

Play toimetajal Lehol on jälle plakateid üle ja kuna meil on paberivaba kontor, siis jagab ta need kõik laiali.

Seekord saavad sisukate kirjade eest plakatid selliste nimedega inimesed. Aga üks üleskutse teile, kes te meile kirjutate. Lisage ikka oma täielik nimi ka kirja lõppu, sest ainult eesnimede järgi me ei saa kingitusi anda. Seekordi jäävad kahjuks mõned head kirjad tasustamata.

Ülle Piirsalu – Children of the Nile

Stiivo Siider – Children of the Nile

Katrin Loodus – Sonic Mega Collection

Tõnis Tõnutare – Sonic Mega Collection

Kaimar Palts – Darkwatch

Robert Õim – Darkwatch

Ragnar Soa – Counter Strike: Condition Zero

Indrek-Silver Einberg – Counter Strike: Condition Zero

Rein Zobel – World of WarCraft

Helen Maria – World of WarCraft

Juri Prohhorenkov – World of WarCraft

Heiki Siider – V-Rally 3

[SEL KUUL]

Palju õnne, Igor!

Kas me ei ole öelnud, et [digi] tasub tellida? [digi] tellija Igor Kavetski näiteks võib ennast nüüd lugeda tuluuue MicroLinki meediakeskus-arvuti omanikuks, mis meie aja- kirja tellijate vahel välja loositi.

- Address: Paldiski mnt 26a, 10149 Tallinn
- tel 661 6186 • faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

Toimetus

Peatoimetaja

Henrik Roonemaa

henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetaja

Leho Lahtvee

leho.lahtvee@presshouse.ee

Kujundaja

Holger Vaga

holger@presshouse.ee

Fotograaf

Egert Kamenik

egert.kamenik@presshouse.ee

Keeletoimetaja

Martin Mets

Kolumnistid

Peeter Marvet, Kristjan Otsmann

Kolumnistide portreede autor

Oskar Aitaja

Ajakirja makett **Siim Saidla**

Väljaandja **Presshouse OÜ**

Trükk **Unipress**

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

© **Presshouse OÜ**

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

Tellimine

- telefonil 661 6186
- e-posti aadressil levi@presshouse.ee
- veebis aadressil <http://www.presshouse.ee>

Tellimishind 299 krooni aastas. Otsekorraldusega 25 krooni kuus.

Reklaam

Margit Sprengk

tel 661 6186; GSM 50 55 198
margit.sprengk@presshouse.ee

Esikaane foto: **Egert Kamenik**

Stiilistika: **Ester Kannelmäe**

Modell: **Jannela**

Aksessuaarid: Tallinna Kaubamaja, pesu Linette

MicroLink Media Center

MicroLink Media Center võimaldab Sul nautida kodust meelelahutust Windows® XP Media Center Edition 2005 tarkvara abil, mida saad lihtsalt juhtida puldi abil kasvõi diivanil lebedes.

▶ MicroLink 540 Media

- Intel® Pentium® 4 Protsessor 630 HT tehnoloogiaga
- Microsoft® Windows® XP Media Center Edition 2005
- 512MB muutmälu, 160GB kõvaketas
- 128MB Radeon X600XT graafika, TV-väljund
- DVD-kirjutaja, 9-in-1 mälukaartilugeja
- heli- ja võrgukaart
- TV/FM-kaart, Media Center pult
- Logitech® klaviatuur, 2.1 kõlarid ja optiline hiir alusega
- Ekspress garantii
- Kaspersky viirusetõrje, Zoner Media Explorer 5.0, Keyboard PRO, WinDVD

Selvestab kuni 35 000 le sõnne kvaliteedi gmp3 muusikukuigi või 70 000 kuskirise kvaliteedi g* .jpg digifotot või 72tundi TV programmi.

kuu makse
14 990.-
0% sisse makse, 36 kuud

▶ MicroLink 310 Media

- Intel® Celeron® D Protsessor 335J
- Microsoft® Windows® XP Media Center Edition 2005
- 512MB muutmälu, 160GB kõvaketas
- 128MB Radeon X300SE graafika, TV-väljund
- DVD-kirjutaja, 8-in-1 mälukaartilugeja
- 7.1 heli- ja võrgukaart
- TV/FM-kaart, Media Center pult
- juhtmeta klaviatuur koos hiire funktsiooniga
- Ekspress garantii
- Kaspersky viirusetõrje, WinDVD

Selvestab kuni 35 000 le sõnne kvaliteedi gmp3 muusikukuigi või 70 000 kuskirise kvaliteedi g* .jpg digifotot või 72tundi TV programmi.

kuu makse
13 990.-
0% sisse makse, 36 kuud

kaasas iga Media Center arvutiga

Seovõtame juurde tellida arvuti kojutoomise ja seadistamise teenuspaketi

▶ SABA SEINA.
Hind Ole Eestis **355.-**

ML Arvutid aadressid: Tallinn: Sakala 19, 650 1200; Põlvamaa: 142, 651 2555; Tartu: Niia 24A, 730 6903; Pärnu: Rõõm 41, 445 9676.

Lisainfo www.arvutid.ee

ML Arvutid

...äle
...ol on jälle plakateid
...berivaba kontor, siis
...ali.
...ukate kirjade eest
...dega inimesed. Aga
...s te meile kirjutate.
...k nimi ka kirja lõppu,
...järgi me ei saa
...di jäävad kahjuks
...sustamata.

...ren of the Nile
...ren of the Nile
...nic Mega Collection
...onic Mega

sissemaks
0

Veebikaamera otsib endiselt omanikku!

■ Eelmises [digi]s kuulutasime välja Eesti filmi „Maleva“ ühestseeni remiksede võistluse. Praeguseks oleme saanud juba üsna palju klippe, ent me tahame veel ja seetõttu kestab võistlus veel kuu aega.

Otsi eelmise [digi] kaaneplaadilt „Maleva“ must materjal ning originaalklipp ja

miksi kõik oma käe järgi ümber. Jah, sa võid lisada sinna mida iganes – muid videoklippe, muusikat, efekte, teksti – selles ju remiksamise mõte ongi.

Kõige parem klipp (meie ja „Maleva“ tegijate arvates) saab auhinnaks Philipsi veebikaamera ning üllatusi jagub teistelegi.

[digi] CD-ROM 7

NOVEMBER 2005

Star Wreck: In the Pirkinning

■ Seekordsest kaaneplaadist on lõviosa enda alla haaranud viimase kuu jooksul internetis megapopulaarsuse saavutanud amatöörfilm „Star Wreck: In the Pirkinning“. Ega me väga kergekäeliselt oma plaadiruumi nii suures ulatuses ära ei anna, kuid Star Wreck on nii hea, et seda lihtsalt peab nägema. Ja kes ikka hea meelega internetist 500megabaidist faili alla laeb, parem seda juba [digi] plaadilt vaadata.

„Star Wreck“ on „eepiline film maailma keisrist galaktika kaugeimates nurkades“, nagu nad ise oma kodulehel kirjutavad. Ja ühtlasi on tegu esimese soomlaste tehtud täispika ulmeparoodiaga, mille tege-

miseks kulus neil amatööridel seitse aastat! Kuid tulemus on seda väärt nii sisu kui amatöörifilmi kohta lausa uskumatute eriefektide tõttu. Paljud filmi stseenid on lausa sõna otseses mõttes tegijate elutoas.

„Star Wreck“ on hea lihtsalt vaatamiseks ja põhjamaise huumori taktis kaasaitamiseks, kuid veelgi parem oleks, kui „Star Wrecki“ vaatamine paneks [digi] lugejaid mõtlema, äkki teeks ise oma filmi. Ja kui teete, saatke meile ka! Senikaua tuleb soomlastele aplodeerida. Hea töö.

„Star Wrecki“ vaatamiseks vajad Xvid koodekit. Kui film ei mängi, vajuta siia, et koodek installeerida.

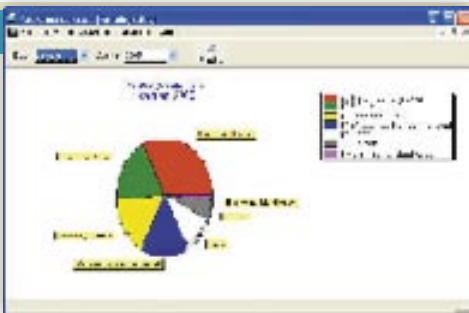

Peeter Marveti ekraanivisioon:

Värvihaldus

■ Mõnetai üllatuslikult on digitaalse foto maailmas värvihaldus vaata et üks keerulisemaid probleeme. Kõik seadmed käituvad värvidega erinevalt: fotoaparaat pildistab ühed värvid, arvuti tõlgendab monitori jaoks neist oma versiooni, printer veel oma versiooni ja nii edasi. Kuskil arvutis luuravad värviprofiilid ning heal tasemel fototötluseks tuleb oma monitor kindlasti õigesti värve näitama seadistada.

Peeter Marvet on küsimuse luubi alla võtnud ja teeb pea pooletunnises koolituses puust ja punaseks, mis on värviprofiilid, kuidas neid kasutada, miks fotoaparaat pildistab ühtmoodi ja monitor värve teistmoodi näitab ning kuidas oma monitori kalibreerida. Kohustuslik vaatamine igale fotosõbrale.

Perekonna eelarve

■ Perekonna eelarve programm on mõeldud neile, kes soovivad teada, miks raha enne palgapäeva otsa lõppeb. Programmi abil saab koostada pere sissetulekute ja väljaminekute eelarve ning jälgida hiljem sellest kinnipidamist. Eelarve programmi igapäevane kasutamine aitab piirata plaaniväliseid kulutusi ning hoida tulud ja kulud tasakaalus. Sul on igal hetkel ülevaade oma rahalisest seisust ja sellest, kui palju võid sel kuul veel kulutada.

Eestimaise eelarveprogrammi arvustust otsi juba järgmisest [digi]st, seni katseta ise demoversiooni (lubab sisestada kuni kümme kirjet).

NOVEMBER 2005

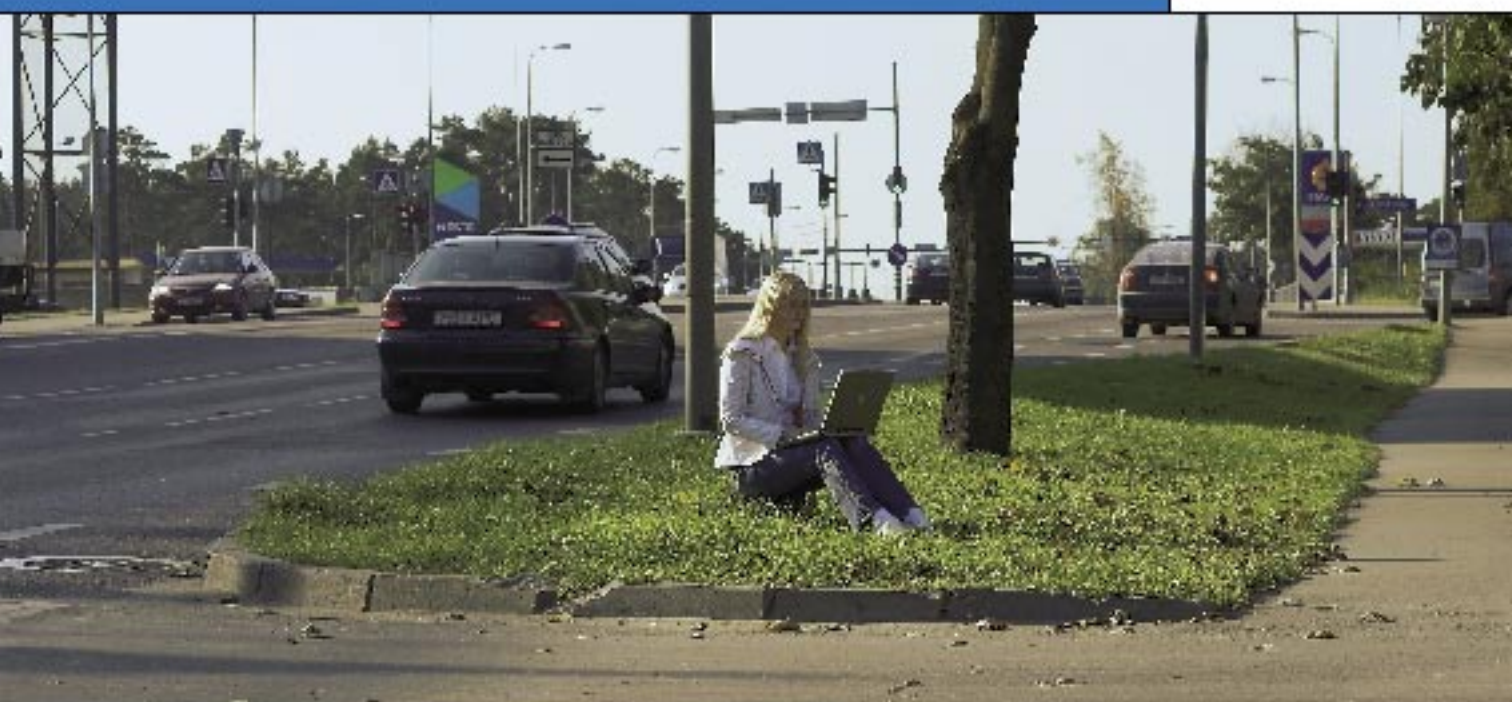
Don't Angry 2

■ Ära vihasta, soovib selle mängu pealkiri rõõmsameelselt ning [digi] soovib seda meeles pidada. Tegu on lapsepõlvest tuntud „Reis ümber maailma“ arvutiversiooniga, kus täringuõnne ja strateegilisi oskusi saab proovida nii arvuti kui lihas ja luust kaasmängijate vastu.

Selles prooviversioonis saab mängunupudeks valida sõdureid või tavalisi nuppe, kuid täisversioonis on võimalikke kujakesi suur hulk. Mäng on üsna militaarsteemaline ning erinevalt lauamängust juhtub siin igasuguseid üllatavaid asju. Taevast langevad abipakikesed, kust võib leida nii head kui halba. Mängulaual olevad vedrud lennutavad kujakesi kord ühes, kord teises suunas. Ja kogu ettevõtmine toimub päris lõbusas keskkonnas. Tihtipeale kipuvad lauamängud arvutisse viies olema igavad, kuid selle puhul nii pole.

Juhtmevaba kontakt kõikjal

Tajutav jõudluse kasv õhukeses ja stiilses kestas

Intel® Centrino™ mobiilne tehnoloogia
Intel® Pentium® M protsessori 740
(1,73 GHz, vahendlik 2 MB, 533 MHz FSB)
Intel® PRO Wireless 2200 (802.11b/g) kaart

Kõvaketas 60 GB

Combo omdisk (DVD-kgõõne, CD-kgõõne)

Kaal 2,0 kg

Intel® Centrino™ mobiilne tehnoloogia
Intel® Pentium® M protsessori 740
(1,73 GHz, vahendlik 2 MB, 533 MHz FSB)
Intel® PRO Wireless 2200 (802.11b/g) kaart

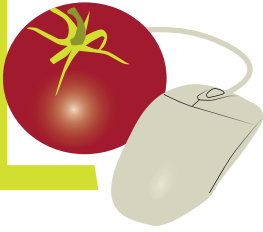
Kõvaketas 60 GB

Combo omdisk (DVD-kgõõne, CD-kgõõne)

Kaal 2,7 kg

DELL™

Värske kraam

> Miks Stanley meile meeldib? **LK 19** > WiMAX tuleb ja levib üle Tallinna **LK 20** > „Üks-null“ tuntud headuses **LK 23** > Milliseid vidinaid kasutab Koit Toome? **LK 25**

Nikoni nägu naerul

■ Canoni leeris polnud pidu kauaks. Nikon tutvustas äsja uut „poolproffide“ kaamerat D200, mis peaks uuele Canon 5D-le kohe konkurentsi hakkama pakkuma.

10,2 megapiksli, piltide maksimumresolutsioon on 3872x2592 piksli ja selle suuruse juures pildistab kaamera kuni viis kaadrit sekundis. Puhvrise mahub kuni 37 JPEG

pilti või kuni 22 RAW pilti. Säri-ajad on 1/8000 – 30 sekundit. Kasutusel on 11 punkti teravustamine, kaameral on WiFi tugi, GPS tugi. Säri mõõtmisel kasutatakse 3D Color Matrix Metering II süsteemi.

Aasta lõpuks müüki jõudev kaamera hakkab maksma üle 30 000 krooni, komplektis 18-70mm objektiiviga üle 35 000 krooni.

„Hoian omaniku õllekõhul pükse üleval!“

■ LEDidega märk? Ja püksirihma pannal? Miks meie neid välja ei mõelnud? Neelame toimetuses oma kibestumise alla ja räägime lähemalt. Need on umbes visiitkaardi suurused valgusdiodidega vidinad, kuhu saab kirjutada teksti ja seda siis näiteks erinevatel kiirusel kerima ja heledusel valgustama panna. Töötab patareilt ligikau-

du 18 tundi (rihmapandlal on kaks patareid), sisestada saab kuni kuus sõnumit (kuni 256 tähemärgilised) kolme programmeerimisnupu abil. Erinevates netisaitides on pisikeste erinevustega (tootjad, värvid) ja hindadega tooted, kuid 250-500 krooni vahemikus peaks sobiva leidma.

Jaapanis on sellised asjad

■ Hiirt luues ei võeta mitte alati eesmärgiks mugavust. Teinekord on välimus tähtsam. Need on uued hiired Jaapani turul. Stiilsed seevastu näevad välja küll. Täpsed vast on ka, sest lauapinda kombineerib laser. Arvutiga saab kokku viia PS2- või USB-pesade abil.

Helistada või pilti teha, selles on küsimus

■ Sharp üllatab alal, milles poleks seda oodanud. Tegemisel on kaameratelefon, mille sensor on 3,2 megapiksli. Euroopas Vodafone'i brändi all levitatav 3G-telefon Sharp 903 / SX833 on kahekordse optilise suurendusega, SD mälukaartipesaga ja 2,4tollise ekraaniga. Pidi väga hästi multimeediafännile sobima ja pildikvaliteet on mobiilidest üks parimaid.

Hasarti ajav pastapliats

■ Loodetavasti see on hea uudis hasartmängude harrastajatele. Ehk nad ei pea enam nii tihti kasiinosse raha kulutama minema, et oma mängukirge rahuldada. Casino pens on pastakad, mille tahotsa on monteeritud kasiinomäng. Ostu ja oma mänguvaliku saab teha <http://mileskimball.com/> netipoes ja hind 8 USA dollarit.

Mõtle miks.

Uus SUBARU FORESTER

Subaru eeskuulne linnaauto Forester on nüüd endisest tunduvalt parem. Uus disain ning varemast võimsamad võimsamad mootorid teevad Foresterit ikka lihtsamaks kasutada.

Uus Forester ei ole suurust, kuid on samas kaitse, hea disainiga, ergonomiline ja sportlik ning sobib ideaalselt ka pereautoks.

Madal keskuse rütm püsiv sümmeetriline neljaredu teevad Foresteriga sõitmine väga stabiilseks ja nauditavaks isegi suurtes kiirustes. Auto väljarendamine on rahuldavalt avaratõrjuvaid muljumusi, mis teevad teinud kasvat ja hästi juhtimise sõidul. Forester võib Tšili ka reketi lihtsasti pöörata, kahju tekkida linnaautokel soja ei ole.

Turboehitamisega Forester 2.5 XT mudel on hea kiirustega sõit, mille kiirus 0-100 km/h on 5,9 sekundit. Samas reitab eelne kiirus tunduvalt võhiks kui kiirustel konkureeritakse BMW X3 ja Porsche Cayenne.

Tule proovi uut Foresterit, siis tead millest!

Think. Feel. Drive.

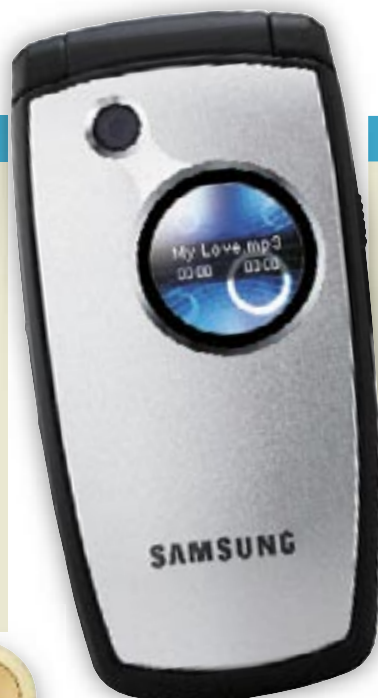
SUBARU

Wärskkelt

[SAMSUNG SGH-X200]

■ Kas oled kuulnud end ütlemas: „ma vihkan keerulisi telefone, ma tahan ainult helistada ja sõnumeid saata“? Igatahes see väike klapi telefon ongi siis sulle tehtud. Temaga ei saa teha ikka mitte midagi peale helistamise ja SMSide saatmise. Mitte ühtegi muud asja. Okei, kalender, kalkulaator ja äratuskell on ka.

[SAMSUNG SGH-E760]

■ Pange tähele, ekraanid on ümmargused! Ringid sümboliseerivad elu igikestvust ja meie tegude järjepidevust, lisaks on katkestavate sirgeteta siledal ja ümmargusel kujundil palju jaoks rahustav mõju... Tulge mõistusele, see on lihtsalt telefon, mitte „igikestev elu“!

Igatahes on Samsung sellesse telefoni sisse ehitanud liikumisan-duri, mis võimaldab näiteks MP3-mängijas lugu vahetada lihtsalt telefoniga ringi vehkides. Telefoni mõne laulu taktis liigutades saab luua päris oma rütme ja puha.

[NOKIA 7370]

■ Pöörleva klapi telefonid nüüd ka Soomest. Ent nar-rida pole siin midagi, 7370 on kindlasti üks ilusamaid telefone, mis üldse kunagi toodetud. 1,3megapiksline kaamera on hea, „stereo-kõlarid 3D-efektiga“ pigem kahtlased. Selliseid stereo-kõlareid pole veel tehtud, mis nii väikesse sead-messe mahuks ja üleüldse mõistlikku häält teeks ning 3D-efekte panevad firmad asjadele külge siis, kui muidu ikka väga kehvasti kõlab.

[NOKIA N80]

■ „Nokia N80 on hunniku visiit-kaartide suurune,“ ütleb Nokia. Vahva, et on leitud selline piisavalt muutuv suurus. Uus kunsti-museum Kadriorus näiteks on ka hunniku visiitkaartide suurune. Ent näitajate poolest võib ta olla kui suur tahes, N80 on võimas.

Sisseehitatud WiFi, 3G-tugi, telefoni mõistes hiiglaslik 352x416 piksli ja kuni 262 144 värviga ekraan, MPEG4 video tugi, kolmemegapiksline kaamera, miniSD kaardi pesa ja nii edasi ja nii edasi. Kõik see on surutud 134 grammi sisse. Muljetavaldav.

nopitud

[SONY ERICSSON W900]

■ W900 on üsna W800 moodi, kuid 3G-toega. EMT kliendid kindlasti rõõmustavad. „W“ muide tähendab Walkmani ja W900 ongi muusikatelefon. Mälumahu eest hoolitseb Memory Stick Pro Duo mälukaart, mida on saada kuni 2 GB suuruses. Ent juba sisseehitatud mälu on sel telefonil 470 MB!

[SAMSUNG SGH-D720]

■ Samsungi esimene Symbianiga telefon, mis peaks asendama vaata et tervet kontorit. Avab Microsoft Office'i faile, surfab netis, loeb e-posti, mängib muusikat ja Real One Playeriga ka videot ning Symbianile saab ju ise programme juurde tõmmata. Ja midagi omapärast ka - häälkäsklused toimivad väidetavalt ilma eelneva „treenimiseta“ ja 90protsendilise täpsusega.

[NOKIA N71]

■ Nokia usub kaljukindlalt suurte ja võimsate multi-meediatelefonide võidukäiku. Uus N-seeria koosneb päris parajatest kolakatest, ent need kolakad näevad head välja ja on tõesti tehniliselt tasemel. N71 on suure ekraaniga 3G-toega telefon, millel ka FM-raadio, miniSD-kaardi pesa (kuni 2 GB mälu), bluetooth, kahemegapikseline kaamera ja mida kõike veel.

[SONY ERICSSON P990]

■ Ärimed, tähelepanu. Kui aastakasum või klientide hulk ei võimalda konkurentide ees väärikalt esineda ja nii kallist autot, et tõelise ärimed moodi välja paistaks, ei jakska osta, siis ajab P990 ka asja väga hästi ära. 3G-võrgus saab kolleegidele demonstreerida videopildi alla laadimist või videokõnesid, aga kui maksuamet tuleb, siis tuleks parem taskusse panna. Päris ärimed ärgu nüüd solvugu, P990 on tegelikult ikka teile mõeldud.

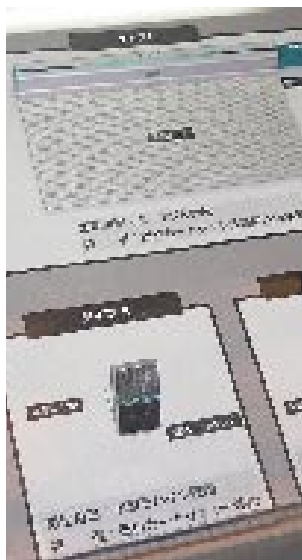

digi poster

digi poster

Fotograafidele õnne

■ Jaapanis, Canon EXPO 2005-l näitas Canon kütuseelemendilt töötavaid digikaameraid. Need olid tavalised olemasolevad kaamerad (näiteks SLR), millel patareide asemel oli lihtsalt teine toitelahendus. Näidati kolme suurusega töötavaid lahendusi. Praegu on kütuseelemendi võimsus sama, mis Liitium-ioon akudel, kuid tulevikus on kavas see tõsta kolme- kuni viiekordseks.

'Allu, 'allu!

■ Ja veel üks Skype-telefon juures! IPEVO FREE.1 USB reklaam väidab, et seade vähendab tunduvalt kajaefekte. Tore. Peale tavapärase telefoniklahvide on peal kolm kasutatava programmeerimiseks ja kolm lisanuppu: arvutis Skype käivitaja, riigikoodide valija ja vestlusakna ettekuva. Hind välismaal umbes 350 krooni.

192.168.0.888

■ Polk Audio on töökas olnud. Teine ja ehk märkimisväärsem leiutis neil on IP-kõlarid. IP nagu *Internet Protocol*. Et nüüd saab läbi võrgukaabli muusikat kuulata. [digi] uuris ja puuris olemasolevat infot, kuid reklaamjutu põhjal jäi vastamata küsimus, et mis kasu neist ikkagi nii väga on? Peale mugava arvuti kaudu seadistamise. Aga kõlarid on kvaliteetsed ja vanamoodi ühendusvõimelised samuti, nii et kes teab... Kel huvi, vaadake www.polkaudio.com lehelt LC265i-IP ja LC80i-IP kõlarite kohta. Hinnad on 15 000 ja 20 000 krooni vahel.

Gahoo!Yoogle

● Tüdinud vaidlusest, kas parim otsimootor on ikka Yahoo! või Google? Targad inimesed internetis on selle probleemi nüüd lahendanud. Gahoo!Yoogle otsib korraka mõlemast mootorist ja kuvab tulemused kõrvuti. Nii et otsusta ise.

www.gahooyoogle.com

Leia avastamata rahvakirjanik

Isiklikke veebipäevikuid ehk blooge tekib juurde nagu seemni pärast vihma. Ja kes see ikka jõuab neid kõiki jälgida. Bloogide otsimootorid (nagu www.technorati.com) on üliägedad. Nüüd on Google'il ka oma bloogiotsing. Mõnel sombusel sügisõhtul katsu sealt näiteks „Estonia“ otsida. Meelelahutus missugune.

blogsearch.google.com

Kriidi maitse

Mõningad asjad on lihtsalt hämmastavad. Näiteks ... ah, vahet pole. See veebisait on täis hämmastavaid fotosid hämmastavatest kolmemõõtmelistest kriidijoonistustest kõnniteedel.

andy.saturn9.ws/Photo%20Albums/sidewalk

Vanaisa, kas ma võin õunu korjata?

Õunaaeg on käes. Siinkandis on õuntest peamiselt mahla ja moosi tehtud. Igav! Välismaal tehakse õuntest siidrit. Kuidas? Julgemad võivad ise proovida. Internet, nagu teada, ei jää kunagi vastust võlgu.

homepage.ntlworld.com/scrumpy/cider/cider.htm

Stanley sõitis ihuüksi läbi suure kõrbe

■ See on Stanley. Intelligentsetele autodele on üldse kombeks nimesid panna, mäletame ju KITTI. Ent erinevalt KITTIst on Stanley päris ning suutis esimese täiesti iseseisva robotautona läbida 211 kilomeetri pikkuse spetsiaalse raja Mojave

kõrbes.

Stanfordi ülikooli meeskonna ehitatud Stanleyle kulus selleks 6 tundi ja 54 minutit, mis teeb keskmiseks liikumiskiiruseks pisut üle 30 km/h. See oli esimest korda võistluse aja-loos üldse, kui mõni osalenud

auto raja täiesti läbida suutis. Eelmisel aastal näiteks jõudis kõige paremini esinenud masin kõigest mõnekümne kilomeetri kaugusele startist.

Seekord läks veidi paremini, starti tulnud 23 autost suutis raja läbida peale Stanley veel

neli autot, kuigi kõik ei teinud seda ettenähtud kümne tunni sees.

Stanley sai auhinnaks kaks miljonit USA dollarit. Tõusvate bensiinihindade juures kulub ära.

Kaksikuaparaat

■ Kunagi ammu ammu mingit Windowsi uurides avastasime sellise (tol ajal) kasuliku programmi, mis tegi flopiketastest üks-ühele koopiaid. Et CD-kirjutajad maksid uue korraliku arvuti hinna, siis oli hab-raste floptide tagavarakoopiaid tegemine tihti päevakorras. Tänapäeval on mälukaardid populaarsed. Nii leidiski Panasonic, et on õige aeg välja kuulutada BN-SDEAP3, SD Pocket Copy. See teeb SD või SD mini kaartidest identseid koopiaid. Ühe AA-patarei-ga suudab kopeerija oma ülesannet täita umbes neli tundi. Üks seadevaliku nupp on ka peale mahtunud. See lubab valida, kas kaardilt kopeeritakse ainult digikaamera tehtud pildid või kogu sisu.

Kompuuter + kalkulaator = superarvuti?

■ Kunagi oli hästi popp ja noortepärane matemaatikatunnis kalkulaatorit kasutada. Muidugi salaja, õpetajad olid väga marus, kui need üksikud jõukad taskuarvutiga (siis oli kalkulaator veel taskuarvuti nime all) vahele jäid. Igatahes, uued Casio MZ-120WL ja Casio JZ-120WL kalkulaatorid tulevad USB-pessa käiva pulgaga, mis tekitab arvuti ja kalkulaatori vahel juhtmevaba ühenduse ja arvutil on lisaarvutaja küljes. Casio MZ-20 käib arvutisse otse USB kaabliga. Vot sellises maailmas elame.

Kinnas versioon 2.0

■ Talv on tulemas, varsti haned lähevad ja hanged taga. Saab külm olema. Kui toas kütet mingil põhjusel ei ole, saab kampsunid selga tõmmata. Kuid arvuti taha kinnastega ei lähe ja ilma on jahe. Lahendus: USB-pordi kaudu töötavad kätesoojendajad. Need asetuvad ümber käelabade, nagu kindad, jättes sõrmed välja ja arvutist imetava elektriga soojendab kännusid. Mõnus.

Kumbapidi?

■ Mõned hiired ei pea põhjapidi laual olema, et monitoril kursori liikumine toimuks. Double Face Mouse on 100-grammine juhtmevaba hiir, millega saab edukalt tööd teha, kui ümber pööratud hiire põhjal vastaval alal põialt liigutada. Nagu sülearvutite touchpad. Ühenduseks on USB 2.0, resolutsioon 400/800 dpi-d ja hinnaks 700 krooni.

TERAVAD KÜSIMUSED

Intel ja Tallinna linnavalitsus hakkavad teostama pilootprojekti „Traadita Tallinn“, mille eesmärgiks on kogu Tallinn katta kiire traadita internetiühenduse võimalusega kasutades WiMAX tehnoloogiat. [digi] püüdis Inteli-mehe kinni ja esitas mõned küsimused. Mis imeasi see WiMAX siis on?

Piotr Pağowski

INTELI KESK- JA IDA-EUROOPA PIIRKONNA JUHT

Mis on see maagiline WiMAX?

WiMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access) on uus traadita püsiühenduse tehnoloogia, mis toob kaasa traadita seadmete plahvatusliku leviku.

Ja miks WiMAX hea on?

Esiteks madalam kulu. Teiseks, WiMAX levib juba praegu kuni 70 Mb/s ja kuni paarkümne kilomeetri raadiuses. Isegi siis, kui ette jäävad takistused või maastik on ebatasane.

Kellele on WiMAX kasulik?

WiMAX on atraktiivne lahendus traadita linnavõrkude tarbeks ja kasulik piirkondades, kus on vähem elanikke ja puudub infrastruktuur, sest WiMAXi abil võib korraga internetiühenduse saada tuhandeid inimesi. WiMAXi abil saab internetti igaüks ja igal pool.

Mida on vaja, et pääseda WiMAX võrku?

WiMAX terminali. Selle seadme keskne komponent on Inteli kiibistik PRO/Wireless 5116 nimega „Rosedale“. Lõppkasutaja arvutisse jõuab internetiühendus läbi võrgukaabli või WiFi ühenduse otse Rosedale'i terminalist.

Järgmine samm on mobiilne WiMAX. Standardit toetavad seadmed jõuavad sülearvutitesse prognooside kohaselt 2006. aasta lõpus või 2007. aasta alguses. Praegusel momendil terminali ostes maksaks see ligikaudu 5000 Eesti krooni, kuid hinnad langevad iga kuuga.

Kvaliteet ja tipptehnoloogia

Flash-mälul põhinevad kõvakettad said uue eeskuju, kellele alt üles vaadata. E-Disk 3S320. BITMICRO, oma ala üks liidreid, esitles seda Londonis militaar-show'l (pst, BITMICRO-l on sõjanduse aladelt partnereid ka!). 155 GB mahutavusega Ultra 320 SCSI 3,5tolline ketas suudab töötada temperatuurivahemikus -60 kuni +95. Nüüd pikk nimekiri toetatud operatsioonisüsteemidest: Linux, Solaris, Windows, MacOS, LynxOS, AIX, FreeBSD, HP/UX. IRIX, NetBSD, OS/2, QNX, VxWorks, Unixware, Solaris X86 ja Tru64. Jah, pooltest pole meigi kuulnud. Hea kiire ka, flash-ketas ju ikkagi. Hinnasilti õnneks ei ole, sest äkki oleks pidanud selle numbri kirjutamiseks paar lehte [digi]s kulutama. Kuid kes tahab järgi uurida, palun: info@bitmicro.com. www.bitmicro.com saidilt saab ka telefoninumbi. Ja muud lisainfot. Pildil on seadme vanem vend.

Minikuulaja

Sonion lasi välja DigiSiMic mikrofoni. Iseärasuseks jälle, et kõige väiksem. 2,6x1,6 mm ei saa just suureks nimetada küll. Eks nüüd saame ootama jääda diktofoniga mobiile ja flash-mälupõhiseid pisikesi diktofone.

Käepärane kiiver

See on hiir-kiiver, AMG-Mercedes DTM sarjas sõitva Jean Alesi kiivri välimusega. Kummaline peakate (või käealune?) on traadita, kuid mitte nii kiire kui kui võiks, maksimaalne resolutsioon on 800 DPI. Võrdluseks: parimatel laserhiirtel on 2000 DPI. Võib olla on siis Sebastian Loebi laserhiirt oodata?

Morse-kell

Mis kell on? Kriips kriips punkt... Kuidas teile meeldiks, kui teie käekell aega morskoodis näitaks? Meeldiks? 1500 krooniga saab tootja Tokyowatchi kodukalt tellida. Aega saab teada kolmel viisil: ette piiksutades, näidates ekraanil märke või siis kergema vastupanu teed minnes vaadata ekraanilt numbreid. 40x40x10 mm mõtudes ajamasin kaalub lausa 150 grammi, kuid on tehtud ka terasest ja lihvitud läikivaks. Stiilne.

10 aastat tagasi

Windows 95

Aasta 1995 on jäänud paljudele arvutikasutajatele meelde Windows 95 nime järgi.

Tarkvarauuendusi oli ilmunud enne seda ja neid on tulnud ka pärast seda, Windows 95 aga võttis vastu juba päris suur hulk asja tundvaid inimesi. Esimest korda laiatarbetoodete hulgas eelnes Windows 95 tulekule laiaulatuslik ja avalik beetatestimine. Kui paegu on selline avalik testimine tavaline, siis Windows 95 eelsest ajast ma sellemahulist kampaaniat ei mäleta.

Hinnanguliselt suurim võimendaja uuele operatsioonisüsteemile ja uuele platvormile oli internet. 1990ndate alguseks oli arvutitevaheline suhtlus levinud juba päris laiaulatuslikult. Firmades oli normaalne kohtvõrk, väga populaarne Novell pea kõikjal. Erinevate kaugel olevate võrkude vahel käis suhtlus hoopis teistmoodi kui täna. Laivõrke tekkis mitmeid - FIDONET, X.25, lihtsad moodemiühendused arvutite vahel jne. Kindlat ühisvõrku selleks ajaks veel välja kujunenud polnud. Microsoft proovis globaalvõrgu tekitamisel kaasa lüüa. Microsoft Network - MSN oli üks paljudest kandidaatidest. Selle kõrval AOL, COMPUSERVE ja paljud teised. Aga mingil hetkel, mingist beetaversioonist alates muutus Microsofti strateegia - MSNi kui omaette võrguversiooni asemel hakkas Microsoft interneti toetajaks ja arendajaks.

Nii Windows 95 kui ka interneti võidukäigu jaoks oli selline sümbioos võtmeks. Ma olen kaugel arvamusest, et Windows 95 tõi turule interneti. Pigem aitas internet kaasa Windows 95 laiale levikule. Küll aga võimendas mõlema areng teineteist ja oli suureks eelmänguks tänasele, kus keegi enam ei kujuta ette IT-maailma ilma internetita ja paljud ei oska kujutada ette oma arvutit Windowsita.

Mängib seda ja teist

■ Kaasaskantav meediapleier, mis oskab ... oeh ... kõike! Mängib ja näitab: DivX ver 3/4/5-t, XviD, MPG, VOB, MP3, WMA, OGG, JPG. Kokkuvõtvalt, igasuguseid filmi-, muusika- ja pildiformaate. Siis on 5.1 kanaliga ruumiline heli ja 1080i/720p/480p HD video toetus. FM-saatjaga saab näiteks automakki muusikat lasta ja USB 2.0 ühendusega võib kasutada Windowsi, Linuxi või Maci all välise andmakandjana. 2,5tolline AivXi seade on saadaval 40, 60 ja 80 GB mahutavusega ja hinnad on 3000 krooni ringis.

nVidia saab tiivad ja lendab kõrgustesse

■ nVidia graafikaprotsessorid hakkavad tõsiselt lendamisega tegelema. F/A-18 E/F Super Hornet hävitajate ja EA-18G Growler elektroonilise ründe lennukite monitoridele hakkab missiooniinfot näitama Quantum 3D/nVidia VPU (video processing unit). 5,2 miljoni USA dollari eest sai kaitsevägi 7020 kiipi.

Pisikene, aga tubli

■ Arvate, et DVD-le ja kõvakettale viideot salvestavad karbid on liiga suured ja võimsad? Okei, väiksemate soovide rahuldamiseks tuleb hankida Itan Movie Hunter PVR1000. Teleka külge ühendatuna salvestab ta kõik, mida näeb, olgu signaal telekanalilt, DVD-lt või VHSilt. Ja jäädvustab seda mälukaardile! Toetatud kaardid on SD, MS ja CF. Salvestab MPEG4 formaadis, kuni 640x480 resolutsioonis 30 kaadrit sekundis kiiruse juures, seedib nii NTSC kui PAL televiisoreid. Tunneb ka mõningaid erinevaid video, muusika ja pildi formaate ettemängimiseks ning oskab faile teha erinevatele platvormidele (nt PC, PSP). Tilluke karp on suurustes 130x150x65 mm ja kaalub vaid 53 grammi.

Sirgjoon võrdub ring

■ Polk Audio müüb surround soundi pakkuvat kõlarit. Just, üht kõlarit nimega SurroundBar, mis väidetavalt loob ruumilise heli. Patendeeritud SDA Surround tehnoloogia pidavat olema tehtud suurte uuringute tulemuste alusel, kuidas meie kõrvad heli kuulavad. No see selleks. 43 tolli pikkuse juraka sees on seitse kõlarit pluss kolm tweeterit. Kodulehelt saadud hinnarubriik ümberarvutatult on 12 350 krooni.

75 miljonit veebikülge ja nii vähe aega...

Kinnisvaraarendajad, ahoi!

„Hitchhiker's Guide to the Galaxy'st“ tuntud Slartibartfast disainis teatavasti osa Maast (näiteks Norra fjordid). Järgmine kord, kui keegi viriseb, et Maal on elu nõme, tehku endale uus planeet.

astroventure.arc.nasa.gov

Jumalik kell

Tänavu oleme kambapeale nahka pannud üle 5,2 miljardi miljoni kalori, praegu elab meid Maal pisut üle 6,5 miljardi ja me oleme tänavu püüdnud 77 miljonit tonni kala. Kõik numbrid tiksuvad reaajas, õõvastav!

www.worldometers.info

Miks sa mulle kunagi ei helista?

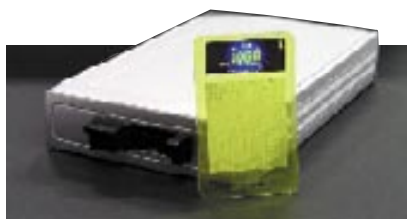
Kallis! Teadagi, miks. Või teine variant: ükski normaalne inimene pole suutnud end läbi närida mobiiloperaatorite pakettidest. Sideamet üritab aidata, proovi ka sina sideteenuste kalkulaatorit.

www.sa.ee/pk

Bemar, täitsa tasuta

Paberist küll, ent mis siis. Tai kuningriigi BMW-esindus on veebi välja pannud kenad värvilised paberist kokku volditavate autode pinnalaotused. Prindi, lõika ja kleebi. Tegevust terveks nädalavahetuseks.

www.bmw.co.th/th/en/general/download/yourdreamcar.html

3,9

terabaiti ehk üüratult-mõõtmalt-
uskumatult-mõistmatult palju infot
mahutavad uued HVC-kettad

78

korda rohkem kui BluRay-ketaste
teoreetiline maksimum

100 000 000

korda on nüüdseks alla laetud
Firefox'i brauserit

11,5

protsenti on nüüd Firefox'i turuosaks

100 000 000 000

USA dollarit teatas oma aastakasumiks
Apple, kellele iPodid on tõesti
kullaauguks

300

aastat võtaks Google'il aega kogu
maailmas oleva informatsiooni
indekseerimine

100 000

arvutit suutsid viiruste ja muu
kurivaraga oma *zombie*-võrku liita
kolm Hollandi kurjategijat

15

korda väiksemaks kui JPEG suudab
fotod väidetavalt sama kvaliteedi
juures pakkida 25aastase singapurlase
leiutatud algoritm

50

aastaseks sai Microsofti juht
Bill Gates 28. oktoobril

Goooooooooooo

137 632

vastet annab raamatupoe Amazon
otsing Bill Gatesi kohta

oooooooooogle

1

viiest teismelisest on värsk
uuringu järgi elu

4

viiest teismelisest on järelikult elu

31

aastaselt sai Bill Gatesist miljardär

74 400 000

veebiaadressi oli internetis tänava
oktoobris

17 000 000

uut veebikülge on juurde
tekinud selle aasta jooksul

100 000

interneti püsühenduse klienti on Eesti
suurimal teenusepakkujal Elionil

90 000

neist on juba internetist nuhkvara kaela
saanud (kui statistikat uskuda)

5 000 000

e-kirja saatis oma ekstööandjale
üks Briti teismeline ning mõisteti
kohtus hiljuti õigeks

Koerakese asemel

■ Filmistaarid jalutavad tihtipeale ringi oma pisikeste koerakestega, aga kellele loomad ei meeldi, siis samaväärse tähelepanu osaliseks saab kindlasti Fujitsu Siemensi uus ülilerge sülearvuti. Algaja pilk jääb kindlasti kenale läikivale korpusele ning neid saab meelitada faktiga, et 10,6tollise SXGA laiekraaniga arvuti kaalub vaid 1,28 kilo. Näidake koerakest, mis sama kerge oleks!

Ent samas on sellesse väikesesse arvutisse suudetud mahutada sõrmejäljelugeja, DVD-seade, kolm USB-porti, WiFi, *bluetooth* ja üldse kõik tööks vajalik.

Ja ta ei tee mustust!

Muusikakeskus häbenegu

■ Kui Sony Ericssoni Walkman-telefonid mahutavad 2 GB jagu muusikat, siis miks mitte kasutadagi muusikakeskuse asemel ka kodus telefoni. Lõppude lõpuks ongi Sony Ericssoni W800 ja W900 telefonid nii kallid, et pärast selle ostmist enam muuks raha ei jää. Nüüb tuleb siis veel kokku kraapida spetsiaalselt telefonidele mõeldud kõlarikomplekti raha. Telefon käib oma pessa, sina vajutad nuppu ja mängibki. Ning kuigi kõlarid tunduvad üsna pisikesed, lubab Sony Ericsson fantastilise kvaliteediga heli.

Kogu heli saab juhtida ka juhtmeta puldilt ning ühtlasi toimib MDS-70 kõlarikomplekt telefonilaadijana. Võimsust on pisikõlaritel 25 W ning eraldi saab sättida bassi ja kõrgeid. Samuti on kõlaritel *line-in* pistik.

Tee oma tõsieluseriaal

■ Nagu näha on olnud, tõsieluseriaal – see on imelihtne! On vaja ainult hulka kergemeelseid inimesi ning edasi vaja välja mõelda, mida jubedat nendega ette võtta, et see teleekraanil tobe välja paistaks. Järgmiseks on tarvis häid suhteid SL Öhtulehe ja Delfiga, kes su kergemeelsetest kangelistest lugusid teeks. Ja loomulikult on vaja nende õudsed seiklused linti võtta ning siin astub mängu Canoni uus XL H1 videokaamera. Salvestab HDV formaadis miniDV kassetidele 1080/50i pilti ehk teisisi öeldes – selle kaameraga üles võetult paistab iga sinu seriaalikangelae näonaha poor ka välja.

Video tappis raadiotähe?

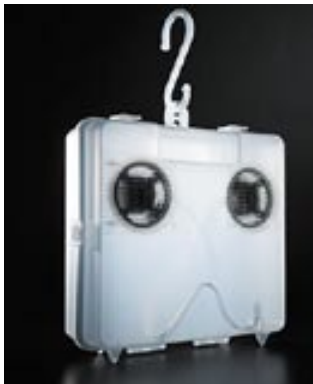
■ Lõpuks on on ta siis olemas. Mitu kuud käis jutt selle ümber, et kohe tuleb iPod Video ja siis teised leidsid, et jama jutt, ikka ei tule. Nüüd on ta olemas, kuigi mitte niivõrd iPod Video, vaid iPod, mis mängib ka videot. Kui keegi tahab just pisikeselt ekraanilt videoid vaadata, aga tundub, et tahetakse, sest 20 esimese päevaga on iTunesi poes müüdud üle miljoni videoklipi.

Uued 30 GB ja 60 GB iPodid on ka õhemad kui praegused (vastavalt 31% või 12% õhem kui praegune 20 GB mudel) ning saadaval ka musta värvi korpusega. Mängib MPEG4 videot väidetavalt 30 fps. Midagi halba ka? DivX toetust ei ole.

Veesõbralik kõlakast

■ Ei tea, kui palju rahvast märjas olustikus muusikat kuulavad, kuid miks mitte võtta ideeks vihma käes koduhoovis tantsupidu korraldada. Sest vahendid on enam vähem olemas. iPodi pritsme- ja muu saastakindlat kesta tutvustasime eelmises numbris, nüüd saab sellega ühilduvad kõlarid MUJI-lt. Samuti reklaamitakse veekindlatena, kuid kaldume arvama, et sukeldujate varustusse päris siiski mõeldud seda pole. iPod pole muidugi ainus ühilduv seade, igasgune Minidisc, CD-või MP3-mängija läheb loosi. Võimsus 8,75 W ja diagonaal kolm tolli. Hind jääb alla tuhande krooni. Kas ma kuulsin, et odavam on tavakõlarile kilekott peale tõmmata?

Esimene HD-DVD lugeja sülearvutile

■ HD-DVD plaadid ise on veel mõne mere ja mäe taga, kuid juba tehti esimene HD-DVD lugeja sülearvutile. TS-L802A on Toshiba ja Samsungi käte vahel tehtud plaadiseade oskab tavalisi DVDsi ja Dual-Layer DVDsid ka kirjutada, kuid HD-DVDsid vaid lugeda. Aga ots on lahti tehtud.

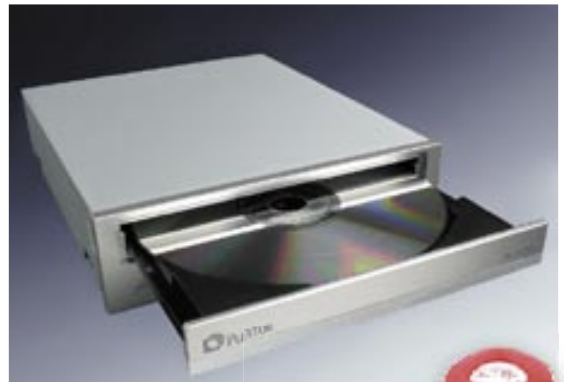

Suur, aga kiire

■ [digi] hea meelega testiks seda, kui see ükskord Eestisse peaks jõudma. BenQi uus FP202W on 20tolline laiekraan LCD-monitor mille WSXGA+ resolutsioon lubab 1680x1050 punktilist pilditihedust. Ja asja pärl – nii paljude pikslite juures on reageerimisaeg 8 millisekundit! Tubli, BenQ! Kontrastsus on 600:1, sisenditest nii VGA kui DVI.

Kiirelt peale

■ Plextor, tihti kirjutajate kuningaks tituleeritud optiliste seadmete valmistaja, pakub uusi DVD-kirjutajaid hämmastava 18x DVD+/-R kirjutamiskiirusega. DVD+R Dual Layer 10x, DVD-R 6x, DVD+RW 8x, DVD-RW 6x. DVD lugemiskiirus on 16x ja CD puhul 48x. Vahemälu suurus 2 MB, valida on valge ja musta esipaneeli vahel. Mudelini-medeks on ATA versioonil PX-760A ja S-ATA omal PX-760SA.

iPod 40GB – iPod on mul olnud juba poolteist aastat. Valisin ta põhiliselt mahutavuse järgi. Tol ajal polnud selles suurusjärgus rohkem midagi valida ja kuna see lahe välja nägi, siis lasin endalegi tuua. Väga rahul olen. Kasutan seda nii musa kuulamiseks kui ka failide transportimiseks näiteks stuudio ja kodu vahel. Plaatidega enam eriti ei jända.

Motorola V3 – Otsin Motorola, aga selle kasutamine on päris keeruline. Pole veel piisavalt aega olnud, et maha istuda ja asi endale korralikult selgeks teha. Muidu välimuselt on õhuke ja stiilne. Tegelikult tahaks sellist pool märkmik-telefoni, millel oleks WiFi sees. Saaks näiteks kohvikus sõpradega MSNis chat'ida.

Xbox – Ma olen juba aastaid kui mitte aastakümneid suur arvutimängude fänn. Alates Amiga 500st olen püüdnud ajaga kaasas käia. Xboxi on hea telekaga ühendada ja kaasas tassida. Ralli ja kõmmutamise jaoks on Xbox igati sobiv. Sõbrad käivad ka mõnikord külas mängimas. Ootan juba uut Xboxi.

Lauaarvuti – Kui sülearvuti on mul rohkem nagu reisi peal filmide vaatamiseks, siis stuudioarvuti on võimsam relv. Kõvaketast on kokku näiteks 400 GB jagu, mis küll pidevalt kipub täis saama. Hetkel kasutan Intel Pentium 4 3,4GHz protsessorit. Praegu planeerin aga just uuendada AMD kahe tuumalise peale.

Koit Toome laulja

FOTO SCANPIX

NAISTEKAT TOIMETAB

MARIS SANDER

Tätoveeri oma Mac

■ Leidsin veebist järgmise Mac'ide kaunistamisega tegeleva lehekülje. Kui eelmises [digi]s tutvustasime Mac'e ülekere värvivat colorwarepc.comi, siis seekord pakun välja ETCHamaci, mis teeb siis Powerbookile ja iPodile tätoveeringuid. Ärge ainult emmedele-issidele rääkige!

Sussid näitavad teed

■ Täiesti geniaalne idee. Kes meist ei oleks öösel või leivajalga või põietühjendusel varbaid vastu mingit ootamatut diivaninurka või lauajalga ära löönud! BrightFeet susside LED-lambikesed lähevad põlema pimedas surve all ning valgustavad sinu teed läbi pimedate tubade külmkapini välja. Loodetavasti tulevad tootjad kiiresti välja pisut parema väljanägemisega sussidega, sest need on paraku tõelised vanaisa käimad.

Telefon puudritois

■ Siin on veel üks ilus klapiaga telefon Samsungilt. Bang & Olufseni disainitud Serene SGH-E910 näeb tõesti päris šikk välja ja meenutabki puudritooi, millest ongi inspireeritud selle väljanägemine. Ümmargune numbrilaud ei ole aga numbrite valimiseks ehk kõige mugavam, kuid kellele meeldib (ja kes on ilu nimel nõus ka kahe tunni kõneajaga) – telefonis on peidus ka kaamera ja sinihammas.

[MAJASOKK]

Keev vesi otse kraanist

■ Veekeetja jõllitamine vee kuumaks minemise ootel jääb Quookeri uue segisti omanikel nüüd ära. Sajakraadine vesi tuleb lihtsalt kraani keerates. Turvaliseks teeb kraani Domestose korgi „vajuta ja keera“ põhimõte, mis peaks hoidma lapsed ja muidu hajameelsed endale keevat vett otse kurku või kätele laskmast.

Ümmargused Sony MP3-mängijad

■ Need, kelle MP3-pleieri ost on seni seisnud iPodi või iShuffle'i suhteliselt soolase hinna lahjenemise ootamise taga, võiksid vahelduseks silmad pöörata hoopis teisele riulile. On ju ka teisi omamist väärt pleiereid. Sony NW-E100, E400 ja E500 seeriaste värvilisi MP3-mängijad on saadaval Soome poelettidel ning aadressil <http://ee.nomatica.com>.

Huule-mälupulk

■ Üks ilusaimad naistele mõeldud uUSB-pulki seni! Huulepulga kujuline In the Pink USB mahutab 128 MB mahus kraami. Ja mis veel eriti oluline – iga saidilt <http://www.digitalera.co.uk> mälu-kandja ostja annetas ühe inglise naela rinnavähi raviks.

Muna, mis võdistab jalgu

■ See sinine muna on kell, mis hakkab oma väikseid siniseid jalgu raputama, kui mobiiltelefonile tuleb kõne. No võib-olla on see kasulik siis, kui telefon peab hääletu režiimi peal olema ja oled nõus seda muna vahtima iga kord kui kuskil kapi peal midagi ennast siputab, aga no tõepoolest...

Jaapanlaste roosamanna telekas

■ Põhimõtteliselt võib tõesti kõik maailma vidinad roosaks värvida, et tüdrukud neid tahaksid, aga see on juba liig mis liig. See Eizo Nanao kom-mivärvi Foris.TV telekas on küll üks tobedamaid väljamõeldisi, mida ilmselt ostaksidki ainult tootjamaa Jaapani nunnu- ja roosahullud neidised.

Philipsi tulevikulamp muudab värvi

■ Septembris tutvustas Philips Pariisis uusi ja arendamises olevaid tooteid ehk oodata on elektripirnide ja valgustite revolutsiooni. Näiteks selle kameeleonlambi värvi saab muuta otse värvilist eset väikese lambikaamera ette asetades. Tulemas on veel kõikvõimaliku kujuga LED-pirnid, mille eredust saab otse pirnist muuta.

Ma mõrvasin Albert H. Urgenti

Enamik inimesi liigub ennast tutvustades interneti kasutamisel spiraali mööda – alustades õige nime all kommenteerimisest, liikudes läbi anonüümsuse avarate väljade ning lõpuks naastes uhkena oma nime üle taas algse identiteedi juurde.

■ Algaja internetikasutaja kasutab üldjuhul igal võimalikul ja võimatu juhul oma pärisnime, seda hoolimata tema verstade taha paistvast võhiklikkusest. Inimene on ju harjunud sellega, et teda kutsutakse konkreetse nimega. Mis selles siis halba?

Halb saabub pärast esimesi läbimõtle-matuid tegusid – olgu selleks paremal juhul totakate avalduste postitamine ajaveebi või foorumisse ehk siis halvemal puhul rate.ee-s tutvumine esmapilgul sümpaatse, kuid hiljem pinnuks tagumikus osutuva kodaniku-ga, kes tüütamist sugugi järgi jätta ei taha.

Ühel heal hetkel saabub geniaalne mõte – hakkama oma nime varjama. Pole paha mõte. Nuputame endale viis-kuus hüüdnime, teeme nendenimelised meiliaadressid ning postitame täiesti süüdimatult rõvedat sõimu teiste inimeste aadressil ning tõmbame til-list pahaaimamatuid tutvuda soovijaid. Kui meiliaadresse ei viitsi teha, siis ristime liht-salt igal korral end isemoodi.

Nüüd tekkivad uued probleemid: tuleb välja, et kui kanname nii mõndagi neist nimedest, siis on meil kübermaailmas hulk nimekaime, kes saavad me peale pahaseks, kui tuleme välja mingi eriti arulageda ütlemisega või võtame vaevaks kedagi südamest solvata. Järgmine probleem on meilikon-tode lugemisega – neid kipub tekkima liiga palju, iga identiteedi jaoks üks.

Üks iva on siin veel – kogu anonüümsus internetis on näiline. Üldjuhul võtab selle teadasaamine, millisest arvutist kommentaar veebi postitati, loetud hetked. Seega on anonüümsus pigem postitaja enda jaoks oluline – teised saavad tema isiku vähegi põhjalikuma taustatöö abil teada. Inimesest jäävad ju maha „käitumismustrid“ – tema seisukohad erinevais asjus, keelepruuk, arusaamad, vihjed tal oleva info kohta. Kui neid andmeid klapitada veidi, siis saab tõestada postitaja isiku profiili, mida saab mõne postituse juures laokile jäänud andmetega kokku viia ning tegelikku autorit välja selgitada. Kogenumad veebikodanikud jagavad varem või hiljem ära, et erinevate varjunimede taga peitub tegelikult sama inimene.

Mida nüüd pihta hakata? Väga hea, mata-me enamiku oma libaminadest ning jätame alles neist kõige armsama. No äärmisel juhul kaks. Mina olin näiteks aastaid veebimaailmas Albert H. Urgent – legendi järgi välis-

KRISTJAN OTSMANN
VURLE.BLOGSPOT.COM

eesti päritolu minust 20 aastat vanem eestlane, kes oli iseenesest mõista elanud sellist elu nagu ma ise oleksin tollal tahtnud: käinud Woodstockil ja Isle of Wightil, tõmmanud kanepit, filosoferinud, jutlustanud üleilmset rahu, kuulunud Hendrixit ja Joplinit. Läbi ja lõhki hip ja hipi. Ühel hetkel muutus see tüütavaks, väsisin sellest muinasjutust. Urgent tuli mõrvata.

Küberisiksustega on see vahva asi, et neid saab muuta ilma, et keegi märkaks. Nii saigi Albert H. Urgentist Vurle (muide, mu meiliaadress vurle@yahoo.com toimib siiani), kes oli selline kroonilist mölapidamatust põdev süüdimatu tüüp. Päril lõbus oli.

Lõbus oli seni, kuni ühel hetkel selgus, et pole enam mõtet ka seda libamina üleval pidada. Enamik inimesi nii ehk naa teadis, et Vurle taga peitun mina. Peitust pole enam lõbus mängida, kui teised su üles leiavad. Siis on aeg kapisist välja pugeda.

Loomulikult võib anonüümsuskapis päril pikalt istuda. Delfis on mitu kommentaatorit, kes peituvad juba aastaid samade varjunimede taha, kuid kelle tõelist identiteeti teavad vähesed. Aga kaua sa ikka oled kapis

peidus ja piuksud anonüümselt – kui oled arukas inimene, siis pole ju põhjust oma päris-mina häbeneda.

Mina kirjutan juba jupp aega oma nime all ning soovitan seda soojalt teistelegi. Muidugi tuleb vahel probleeme ette – ma ei saa enam süüdimatult küberruumis laamendada, kuigi vahel tahaks. Kui ka haruharva laamendan, siis teen seda oma nime all. Tuleb julgeda vastutada

selle eest, mida ütled.

Hea on muidugi see, et kui juhtub midagi arukat ütlemata, siis sellega tugevdad oma isikubrändi. Selle loomine on tänuväärne töö, mis tasub ennast ära nii kaaskodanike imetluse (ja vihkamise) tõttu ning päädib paremal juhul arvamusiidri ja mõjutaja tiitli pälvimisega.

Inimene on see, kelleks ta end nimetab. Mina olen Kristjan Otsmann, ajakirjanik.

Kaua sa ikka oled kapis peidus ja piuksud anonüümselt – kui oled arukas inimene, siis pole ju põhjust oma päris-mina häbeneda.

E-soolvesi edupohmellile

Ma räägin teile ühe õpetliku loo varasemast ajast – täpsemalt veebruarist 2002, kui ID-kaart oli just suure hurraaga lanseeritud. Ja vaatame pärast, kuidas seda annab tänapäevaga siduda.

■ Nimelt hakkas pärast pidulikku üritust kostma nurinat, et kusagilt ei õnnestu saada abi ühe või teise küsimuse puhul, abitelefoni 1777 saadab kodakondsus- ja migratsiooni-ametisse ja nood jälle Sertifitseerimiskeskusse, arvutifirmad ei kujuta ette kust hankida ID-kaardi lugejat ning kusagil pole lihtsat ja selget õpetust, kuidas panna oma veebiservert sisselogimiseks ID-kaarti kasutama. Raske oli isegi õigete inimeste telefoninumbrit teades vastust saada, sest kõik olid projekti käimajooksmisega enda jõuvarud ammenanud ja tegelesid parasjagu lipsu tibia lõdvemaks laskmisega. Kergendus oli mõistagi suur ja virtuaalne pohmell igati mõistetav järelnäht.

Ainus häda, et sellega magati maha hetk, mil teema kuum ning meedial ja kodanikel asja vastu reaalne huvi – ning seda olukorras, kus tõsiseltvõetavaid rakendusi ID-kaardile veel polnud ja järgmine tõenäoline haipimist võimaldav sündmus teadmata kaugusel tulevikus.

Õigupoolest ma ei oskagi öelda, palju neid sündmusi pärast esimest on olnud. Tallinna ID-pilet läheks vahest arvesse, kuigi ega selle juures kaardi elektroonilist poolt eriti sihipäraselt ei pruugita.

Ja nii jõuamegi e-hääletuseni, mis oli paljude meelest hea võimalus ID-kaarti, arvuti-turvalisust ja e-riiki promoda. Lööma valimiste ümber oli mõistagi kõva, aga takkajärgi ei meenu mulle eriti midagi sellist, mis sunniks ID-kaarti enne järgmisi valimisi kasutama. Jah, SEB lubas kodanikel oma pangakontorites hääletada ja seletas presiteates kui turvaline nende netipank on... aga paljud meist seda üldse märkasid? Ja kas mõni teine pank (või telekom) kah sarnast võimalust pakkus? Kui nad seda ka tegid, siis vähemalt minu eest efektiivselt varjatuna.

Ning nii meil ongi veel üks võimalus maha magatud. Rääkisime küll lugupeetud välisvaatlejatele Eesti edulugu ja demosime võimalust kodanikuportaalist kontrollida enda juhiloa olemasolu, aga ID-kaardi e-kasutajate hulk jäi endiselt kuhugi ühe protsendi kanti ja tundub, et selle kogukonna jaoks erist teenuste-arendust ei toimu.

Sedapalju siis haledat iganat, katsuks nüüd järjekordsest pohmellist vähemalt mingisugusegi õppe-iva välja imeda.

Pangad jt turvanõudlejad – kuna niikuinii

**PEETER
MARVET**

TEHNOKRATT

käib teil juba pikemat aega sisemine võitlus kasutajate turvalisema tuvastamise rindel siis kuuldes võimalusest propageerida ID-kaarti autentimiseks, haarake sellest kinni ja laske oma hästitreenitud marketingimuskliil veidi riigi tuules vändata.

ID-kaardi infrastruktuuri haldajad – tee kasutaja südamesse käib läbi tublide arendajate (otsige Google'ist „*developers developers*“ ja vaadake, kuidas Microsoft ja Steve Ballmer seda teevad) ning avalik huvi teema vastu annab hea võimaluse igal tasandil õpetust jagada.

Koolitusekorraldajad – E-riigi Akadeemia oli sedapuhku ainus, kes võttis ette korraldada e-hääletuse teemalise konverentsi aidates vähendada teadmiste-lõhet ja tõmmates samas tähelepanu ka endale. Aga võimalusi oleks leidnud teisigi, mõeldagi kas või eelmisses lõigus mainitud tarkvara-arendajatele.

Eesti.ee – kui kodanik on lõpuks ometi oma PIN-koodid välja otsinud ja sertifikaadi uuendanud peaks ta saama sellega veel midagi kasulikku teha... st midagi kasulikumat kui kontrollida, kas tal on ikka juhiluba.

Neid ideid võiks siia veel lisada või pikemalt lahti kirjutada, aga olulisem on üle korrata *point*, et tehnoloogia, mille eesmärgiks on hõivata protsendist suurem osa elanikkonnast ning mille reklaami-eelarve jääb märkimisväärselt alla tuntud hambapasta- ja pesupulbribrändidele vajab iga võimaluse ärakasutamist ning arendajate ja kasutajate heaolu peale mõtlemist.

Igäuel kes ennast eelnevast puudutatuna tunneb on nüüd hea võimalus mulle vastu lajatada ning tõestada, et kasutajamugavaid ID-kaardi rakendusi on lademes. Rahvuslik mudamaadlus pole kaheldamatult parim viis tehnopropagandaks aga igal juhul parem lahendus, kui lihtsalt järgmisi valimisi ootama jääda. Või on kellelgi parem idee?

Lööma valimiste ümber oli mõistagi kõva, aga mulle ei meenu midagi sellist, mis sunniks ID-kaarti enne järgmisi valimisi kasutama.

E-riik ei ole mingi friikide pull!

Eesti e-riik saab juurde värsket verd, sest teenekas Tartu abilinnapea **Hannes Astok** teatas pärast valimisi, et tema enam linnavalitsuses ei jätkata. Ja hakkab hoopis e-riiki arendama.

Mõned inimesed on juba aasta-paar mu-relikult rääkinud, et meie tiiger magab või lihtsalt mõmised rahulolevalt. Teised on rutanud kinnitama, et see nii sugugi ei ole, lihtsalt muu maailm on ka e-asjus hoo sisse saanud. [digi] uurib Astokilt, milline on asjade seis.

Mulje on ju selline, et Eesti on oma e-asjadega maailmas esirinnas ja puha. Mis siin nii väga on arendada?

On ikka. Kui me vaatame kas või neidsamu e-teenuseid, siis nende kasutamise hulk on mikroskoopiline võrreldes sellega, mis see võiks olla. Meil on muidugi väga hästi läinud, et meil on olnud friigid nagu Tallod ja Viigid, kes on palju asju lihtsalt löbu pärast ära teinud. Mitte raha pärast, vaid selle pärast, et lahe on.

Miks inimesed neid e-teenuseid siis ei kasuta? Ei taha? Ei oska, ei julge?

Kaks põhjust. Üks on see, et riigi ja omavalitsuse teenuseid läheb suhteliselt harva vaja. Pangaülekandeid pead iga kuu tegema, aga riigi või omavalitsusega asjaajamine on sinu jaoks harukordne tegevus. Aga kui pead avaliku võimuga asja ajama, siis ei pruugi sulle esimese hooga pähegi tulla, et seda võiks teha e-teenusena. Avaliku sektori e-teenused peavad olema lihtsamini leitavad ja täidetavad ning rohkem promotud. See on käte võtmise asi. Mõne koha peal on vaja käsk anda, mõne koha peal on vaja veenda ja eest vedada.

Tegime just maailma esimesed e-valimised!

Tänu e-valimistele otsis rohkem kui 9000 inimest oma ID-kaardi PIN-koodid kuskilt välja või käis ja võttis nad kodakondsus- ja migratsiooniametist uuesti. Kaasa arvatud siinkõneleja. Nüüd on ID-kaardi digitaalne kasutamine jälle kätte harjutatud. See on oluline hetk ja nüüd tuleks aina teenuseid juurde anda. Ma sain teada, et kui Hanza.netis kasutan ID-kaarti, siis ma ei pea parooli hiljem kogu uuesti tehingu kinnituseks

[CV]

Hannes Astok

Sündinud 25. septembril 1964

Sündinud ja kasvanud Tallinnas

Lõpetanud Tallinna 2. Keskkooli (tänapäev Tallinna Reaalkool) 1982. aastal

Omandas sideoperaatori elukutse Tallinna 2. Tehnikakoolis

Õppis 1983–1990 Tartu Ülikoolis ajakirjandust

Töötanud Tartu linnavalitsuse pressisekretärina, ajalehes Postimees, reklaamiagentuuris Age, Q-raadios ning marketingi ja suhtekorralduse alal

1997. aastast töötas Tartu abilinnapeana, olles kaheksa aastat olnud vastutav ka e-arengu eest

tippima. ID-kaardi rakendused tuleb nüüd massidesse viia, see ei ole mingi friikide pull!

Ja oluliselt turvalisem on ka. Palju riigikogu valimistel aastal 2007 e-hääletajaid on?

Nüüd käis e-hääletamas ligi 10 000 inimest. Järgmistel valimistel on hääletajaid kindlasti üle 25 000, ainuüksi välismaal töötavaid on eestlasi kümneid tuhandeid.

Mis töökohal te e-riigi arendamisega tegelema hakkate?

Kavatsen lähema aja oma elust elada töötades projektipõhise väikeettevõtjana. E-riik on see, mis on minu kirg ja kiusatus. Olen lubanud Ivar Tallole, et aitan käivitada E-riigi Akadeemias kohalike ja regionaalsete omavalitsuste programmi.

EGA töö käib paljuski Kesk-Aasia ja Balkani üleminekuriikidega. Kui eelolevat talve vaadata, siis ilmselt näeme teid Gruusia külameestega veini joomas ja neile seletamas, kuidas arvutit kokku ühendada?

Seda osatakse Gruusias ilma minutagi väga hästi. Pigem on oluline küsimus üleminekuühiskondades see, kuidas inimesed saada rohkem internetti kasutama.

Kindlasti on seal oluline ka telekommunikatsioonituru liberaliseerimise küsimused, milleks on ka Eestis väga hea juriidiline kompetents olemas. Meil on ADSLi hind täna vähem kui 300 krooni, see on Euroopas üks odavamaid. Aga kola, mida Elion selleks kasutab, ostab ta ju sama hinnaga kätte kui TeliaSonera või France Telecom. Ja ometi on ka Elion kasumis. Turg on saadud võistleva.

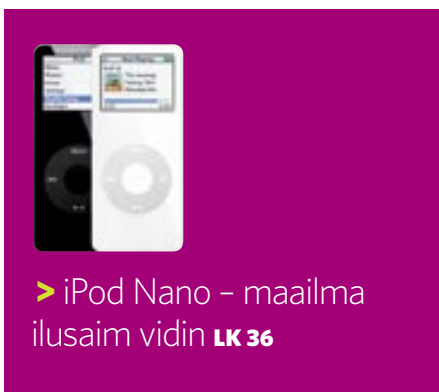
[d]HENRIK ROONEMAA

E-asjad tuleb massidesse viia. See ei ole mingi friikide pull, tuleb hoolitseda selle eest, et inimesed kasutaksid ka.

FOTO SCANPIX

järele proovitud

[MEIE HINDED]

• Hindame tooteid 10 palli süsteemis. 10 punkti saab toode, mis on lihtsalt geniaalne ja täiuslik. Selliseid tuleb väga harva ette.

• Märki „[digi] hea ost“ kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud 2. kohale.

• Selle märgi lisame konkurentidest soodsama hinnaga toodetele.

• „[digi] testi võitja“ märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Tubli tükk tööme

FUJIFILM FINEPIX S9500, www.fuji.ee, 11 690 krooni

„Sihukese pistaks kotti küll,“ tunnustas ühe Eesti suure päevalehe fotograaf kui oli FinePix S9500 kiusanud, kinnitades sellega minu positiivset hinnangut Fujifilmi suvel esitletud digikaamera kohta.

■ Esimest korda õnnestus mul S9500 käes hoida ja mõned klõpsud teha juba mõni aeg tagasi Jaapanis ühes Nagoya elektroonikakaupluses. Kuulasin poole kõrvaga, kuidas müüja Fujifilmi pildiandurit kiitis, kuid mõtlesin hoopis sellele, miks pole FinePixi-seeria Eestis saavutanud sellist populaarsust nagu näiteks Olympus. Mu meelest on see veidi ebaõiglane.

Võib kahtluseti öelda, et Fujifilmi kaameraid iseloomustab pea eranditult ülihea koostekvaliteet (*Made in Japan, sic!*) ja stiilne disain. Lisaks on FinePixid ülimalt ergonoomilised ning loogilise ja visuaalselt rahuliku menüüga – silmale head vaadata. Mulle on alati meeldinud ka nende kaamerate teatud piltide värvid ja paari-päevane kogemus S9500ga kinnitab, et hea saab vaid paremaks minna.

S9500 puhul on kasutusel Fujifilmi auhindu toonud nn Real Photo Technology, kus kolme olulisimat komponenti – optikat, pildiandurit (ikkagi 9 miljonit pikslit!) ja andmetöötlust – on arendatud nii, et nende vahel tekiks parim kooskõla.

645grammine fotokas peaks olema ja ongi õige

tubli tükk, aga tänu suurepärasele kaalujaotusele raskust käes nagu ei tunnekski. Võrreldes varasemate S-klassi FinePixidega on mitme funktsiooni täitmiseks eraldi nupud.

Mehaaniline Fujinoni 10,7x suumobjektiiv pakub fenomenaalset fookuskauge vahemikku 28–300 mm (35 mm kaamera mõõdustikus), liigub kindlalt – ei mingit häirivat loksu, ei liiga raskelt ega liiga kergelt. Sama võib öelda käsitsi teravustamise rõnga kohta. Kaamera lülitub sisse hetkega, ei mingit ebamugavat viivitust. Ka pildiotsijana kasutatavat taasesitusrežiimi

akent saab soovi korral ka 45kraadise nurga alla seada, et oleks mõnusam nn kärbes- või konnaperspektiivi (ülalt alla või alt üles) võtta.

ISO tundlikkuse vahemik on võrreldav laiatarbe-pegelkaameratega – 80–1600 pluss automaatne. 400 ja ka 800 puhul pole piltidele midagi ette heita, 1600 puhul on „müra“ juba selgelt tajutav. Ka säriaja vahemik 30 – 1/4000 sekundit on kõrge klassist. Valge tasakaalu saab lasta nii

aparadil seada kui ka kä-

> Hiir, mis võtab kaalus juurde ja maha **LK 41**

> Kaasaskantav fotoprinter HP-lt, trükitab ka metsas **LK 42**

> WiFi-võrkude otsija, erti kasulik reisil **LK 44**

he käes

[TEHNILISED ANDMED]

Fujifilm S9500

Sensor: 9 megapiksliit
Objektiiv: 28–300 mm
Tundlikkus: ISO 80, ISO 100, ISO 200, ISO 400, ISO 800, ISO 1600, ISO auto
Säriaia vahemik: 30 – 1/4000 sekundit
Pildiformaadid: JPEG, RAW
Pildisuurused: 2592x1944, 2048x1536, 1600x1200, 640x480
Pardaväik
 AA-suurused akud või patareid
Elektrooniline pildiotsija
 (0,44 tolli, 235 000 piksliit)
 1,8tolline LCD-ekraan, 118 000 piksliit
Mälukaardid:
 CompactFlash ja XD
Möötmad: 12,7x9,9x12,9 cm
Kaal: 645 g

sitsi seada või mõõta. Võite katsetada, aga testis tundus, et enamikul juhtudel töötab AUTO-seade täiesti rahuldavalt.

Nüüd aga on viimane aeg teha juttu kaamera miinusest. Elektrooniline pildiotsija, olgu resolutsioon kui tahes suur (S9500-l 235 000 piksliit) – peegelkaamerate optilise pildiotsijaga see ikkagi võrdlust välja ei kannata. Ikka on selline tunne, et vaataksid nagu väikest telekat, mille pilt paratamatult

hüpleb, lisaks tekib kaamerat liigutades viivitus.

Eks see ole muidugi harjumise asi ka. Pildiotsija näitab ikkagi normaalsuuruses kaadrit, ning mõistagi on olemas dioptrilise korrigeerimise võimalus. Mina eelistaksin käsitsi teravustamise juures kindlasti optilist pildiotsijat. Sest käsitsi tuleb teravustada, objektiivi autofookus ei ole just kiireimate killast.

Miinuste juures tuleks veel märkida taasesitusrežiimi aeglust – eriti rõhutab seda asjaolu, et võtete kerimiseks on pöidla all mugav ratasliit nagu profikaameratel.

Sarivõtte režiimid on esimesed või viimased neli

kaadrit (poolteist kaadrit sekundis), pikk sarivõtte maksimaalselt 40 võtet (1,1 kaadrit sekundis). Mnjah, sellega kiirusrekordeid just ei püstita (paremaid tulemusi näitavad samas klassis nii Panasonic Lumix FZ30, Nikon Coolpix 8800jt.)

Kuuldes, et üks Eesti parimaid võrkpallikubisid oli S9500 otnud, katsetasin [digi] käsutuses olnud testi-kaamerat Pärnu Rabahallis. Spordi pildistamise puhul

pole kiiresti liikuv objekt kaugeltki ainus häda. Palju hullem pähkel on hallide valgustus. S9500 läbis selle katsumuse päris hästi. Soe soovitus – kui kiiret tööd (näiteks ajalehele) teete, ärge kasutage maksimumresolutsiooni, vaid pange seadistuseks näiteks 5 megapiksliit.

[d] NEEME KORV

[d] HINNANG

Suurepärase pildiga ja väga hästi ehitatud ning disainitud kaamera, miinusteks aeglasevõitu automaatne teravustamine ja elektrooniline pildiotsija, mis optilisele ikka alla jääb.

Köögis Bach, magamis

PHILIPS WACS700, www.euronics.ee, 12 995 krooni

■ MTVst saab aeg-ajalt vaadata saateid padurikastre räpparite kullaga kaetud kodudest, kuhu on sisse ehitatud ka ilmatuma kallid helisüsteemid. Ja eriti šeffidel räpparitel on sellised helisüsteemid, mis muusikat ühest keskusest tervele majale jagavad, nii et igas toas on kõlarid ja suvalisest kohast saab puldiga valida, mis muusikat selles ruumis parajasti kuulda tahad.

Kogu see eputamine on veidi imelik, sest selles tehnoloogias ei ole mingit keerulist kosmoseteadust vaja. Ja eriti imelik on see, et suured elektroonikafirmad pole juba ammu massiliselt selle peale tulnud, et inimestele meeldib, kui muusika neid igas toas embab.

Philips nüüd on, uus Streamium WACS700 teeb just täpselt seda – kiirgab muusikat su maja või korteri igasse tuppa. Streamiumi südameks on „emajaam“ ehk muusikakeskus, mille külge saab juhtmevabalt ühendada kuni viis satelliiti ehk üsna sama välimusega väiksemat muusikakeskust. Seadmed suhtlevad omavahel tavalise WiFi-signaali kaudu, nii et terve maja katmine (ja võib-olla ka naabrite maja katmine) ei tohiks probleemiks olla.

[TEHNILISED ANDMED]

Philips WACS700 Komplektis muusikakeskus ja satelliit

Ühendab juhtmevabalt (WiFi 802.11g) kuni viis satelliiti

40 GB kõvaketas

Mängib CD-plaate, MP3- ja WMA-faile

FM-raadio

Sisseehitatud võrgupistik

Keskuse võimsus

160 W (RMS)

Satelliitide võimsus

40 W (RMS)

Ekraaniga kaugjuhtimispult

Emajaama sees on plaadimängija ja 40 GB kõvaketas (mahutab sadade albumite jagu muusikat) ja FM-raadio, satelliitidel ainult raadio. Emajaam striimib sinu valitud muusika satelliitidele laiali, kuid tähele tuleb panna, et striimida oskab ta ainult WMA ja MP3-faile, mängivat plaati striimida ei saa. Küll aga saab emajaama külge ühendada võrgukaabliga oma arvuti ja sealt MP3d üle tõsta. Või kui seda ei taha, siis oskab emajaam plaate ka rippida, ent see on piinavalt aeglane, nii et mõttekam on rippida arvutisse ja sealt muusikakeskusesse kopeerida. Mugav on see, et emajaama on CD-andmebaas sisse ehitatud, nii et keskus tunneb ära suurema osa sinu kodus leiduvatest plaatidest (välja arvatud Eesti muusika). Internetist saab alla laadida ka regulaarseid andmebaasiuendusi.

Müügikomplektis on emajaam ning üks satelliit, kuid satelliite saab umbes 4000 krooni eest juurde osta. Mõnus on see, et igast satelliidist võib mängima panna erineva loo, nii et keskjaam jagab soovitud muusikat tõesti tervele majale. Või siis saab keskjaamale öelda, et ta mängiks ühte ja sama lugu kõigis satelliitides (*broadcast*) või et muusika mängiks seal toas, kus sa parajasti oled (*music follow me*).

Keskusega on kaasas ka intelligentne ekraaniga pult, kust pidevalt näha, mis lugu

stoas Metsatöll

mängib ja kust saab nii artistide, albumite, lugude kui *playlist*'ide kaupa muusikat ot-sida.

Ja nüüd kõige olulisema juurde.

Esiteks – see asi töötab! Jah, uskumatu, ent kena šikk disain pole ainus, mida Philipsi keskus pakub. Kogu krempeli ülesseadmine on lihtne ja kiire ning edasi pole vaja muud, kui makk lihtsalt sisse lülitada. Probleeme on ainult emajaama ja arvuti ühendamisega, sest võrgukaabliühendus on kummaliselt ebakindel. Vabalt võib juhtuda, et kord ta toimib ja kord mitte ning kui paned 3000 lugu kopeerima, siis viskab emajaam lihtsalt ühel hetkel „toru maha“. Arvutisse laetav tarkvara on küll mugav, kuid käivitub kohutava aeglusega. Ent nii emajaama kui satelliitide kasutamine on väga lihtne ja lollikindel.

Teiseks – helikvaliteet on ja ei ole ka. WACS700 pole mõtet oodata mürtsuvat saundi tervesse majja, tegemist on keskmise suurusega muusikakeskusega, kuid kohati tundub, et heli võiks olla särtsakam ja eredam. Ent seda ütleb kõrv, mis korraliku suure stereosüsteemiga harjunud. WACS700 heli

ei ole märkimisväärselt parem ega halvem kui tavalistel sellise suurusega muusikakeskustel.

Philipsit tuleb tunnustada selle eest, et nad on lõpuks ometi midagi sellist valmis teinud, sest idee on hea ja toimiv. Suured plussid ka selle eest, et juhtmevaba tehnoloogia nii lollikindlalt ja kvaliteetselt tööle on saadud ning disainiosakonnale tuleks saata suur kringel. Järgmises versioonis tahaks kuulda muljetavaldavat heli (raskused on selleks, et neid võita!) ja näha, et pea 13 000kroonine hind on veidi kukkunud. WiFi-tehnoloogia nüüd küll tänapäeval enam nii palju ei maksa ja 40 GB kõvaketastegi hind läheneb lõpmatult nullile.

[d] HENRIK ROONEMAA

[d] HINNANG

Üks keskus, mis kiirgab muusikat juhtmevabalt mööda maja laiali asuvatesse satelliitidesse. Hea idee, toimiv rakendus, kuid üsna kallis.

Mona Lisa koht ei ole trammis

IPOD NANO, www.mac.ee, 3290 (2 GB) ja 4190 (4 GB) krooni

■ „Julge otsus,“ öeldaks poliitilises kõnepruugis Apple'i otsuse kohta asendada ülipopulaarne iPod Mini sari *flash*-määl põhineva Nanoga. Mini oli väga hea, Apple lubas, et Nano on veel parem. Ja läks nii, et Nano sai hea, kuid kummalisel kombel liiga hea.

Maitse üle vaieldakse, kuid minu arvates on raske leida ilusamat tehnikaseadet kui iPod Nano. Ilusamat MP3-mängijat pole kindlasti olemas. Juba karpri avades õhkub Nanost mingi kummaline aura ning mu lauast mööda kõndivad kolleegid seisatuvad ja ütlevad lummatult: „oo...“. Nanot kätte võttes saan aru, et Apple on disainiga tõesti end taas ületanud. Nano tundub pigem miljonidollarise teemantehtena kui ühe tavalise MP3-mängijana.

Aga nagu ikka, see pole veel kõik. Sisemuselt on Nano iPodi nime vääriline. Seesama palju kuulsust kogunud lihtne, ülevaatlik ja kiire menüüsüsteem, ideaalsed nupud, kirgas värviline ekraan, mis muuhulgas näitab ka fotosid. Heli on kirgas ja hea ning erinevalt rõhuvast enamusest MP3-mängijatest ei olegi Nano puhul erilist vajadust kaaspandud kõrvaklappe uute vastu vahetada – ka need teevad piisavalt head häält. Lausa väga head häält. Erinevalt paljudest teistest mängijatest ei ole iPodidel endiselt diktofoni ega raadiot, kuid diktofoni pole enamusel niikuinii vaja ja raadiod on osutunud konkurentidel üsna kehvadeks.

Ja siiski, ka see pole veel kõik. Nano on ilus ja lummas nagu Mona Lisa maal, ent kas inimene on Louvre? Mona Lisa on Louvre'is ja õige ka – ei ole tarvis temaga linna peal ringi jalutada. Kaob veel ära ja siis on jama kui palju.

Nanoga on sama mure. Apple'il on juba päris palju jama kaelas, sest hulk vihaseid tarbijaid on otsustanud firma kohtusse kaevata. Nano nimelt kriimustub lausa iseeneest, nii ekraan kui plastikust korpus. Eriti hull lugu on musta värvi korpusega, ent ka [digi] käes olnud valge sai kahe näpu vahel hellalt hoides mõningad kriimud peale, justkui võluväl. Ekraanid on osutunud lausa nii õrnadeks, et kipuvad Nano taskus kandmise

[TEHNILISED ANDMED]

iPod Nano

Flash-mälu, 2 GB või 4 GB

Mängib AAC, MP3, Apple Lossless, WAV ja AIFF faile

Näitab JPEG, BMP, GIF, TIFF, PSD (ainult Mac) ja PNG pilte

Aku kestvus: kuni 14 tundi

1,5tolline värviline LCD-ekraan

USB 2.0 ühendus

Mõõtmed: 8,9x4,1x0,69 cm

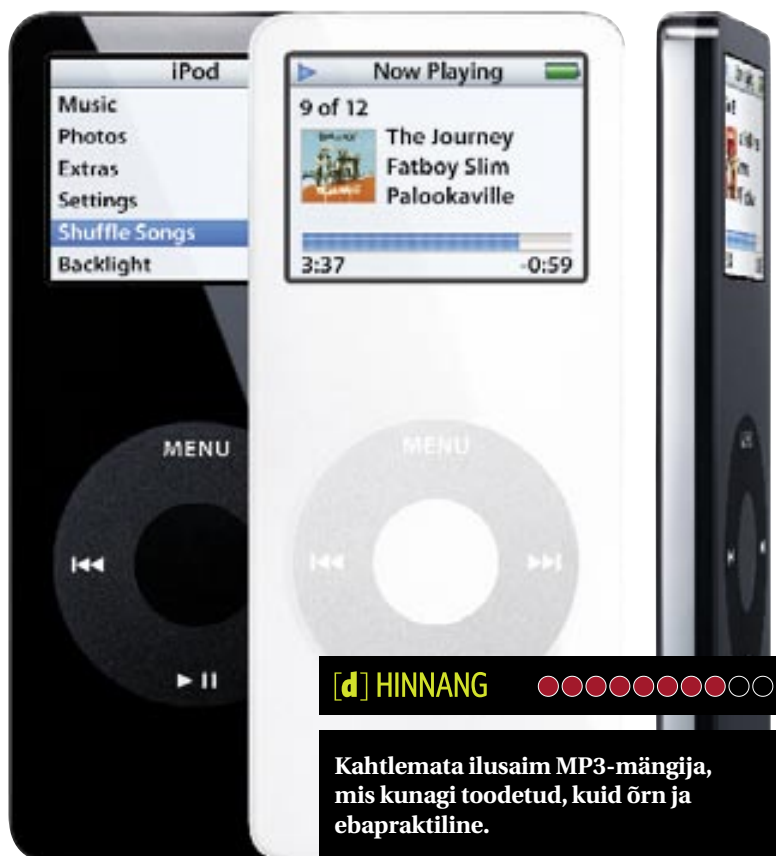
Kaal: 42 g

peale katki minema.

Nanoga jalutama minnes ei oskagi teda nagu kuhugi panna. Kui siis ainult põue- või rinnataskusse, püksitaskusse ei julge nii ilusat ja õrna asja panna. Soovijatele müüb Apple kaasa käepaela, kus küljes tasku Nano jaoks, ent see maksab ei rohkem ega vähem kui 445 krooni. Ning siiski on alati mure, et äkki liftist välja minnes lähevad ukсед kor-raks kokku ja iPod jääb täpselt vale koha peale...

Nano on küll igatpidi super, ent tema omamine töötab pidevat pisikest peavalu. Stiilihaid ei saa Nanost niikuinii üle ega ümber, kuid praktilist meelt hindavad inimesed võiksid enne Nano ostmist ka konkurente vaadata.

[d] HENRIK ROONEMAA

Nano, see pisem

CREATIVE ZEN NANO PLUS, www.k-arvutisalong.ee, 1590 krooni (512 MB)

■ Lisaks Apple'i Nanole on ka teine tuntud MP3-mängijate tootja Creative sisuliselt samanimelise mängija välja toonud. Nimi on küll pikk ja pidulik, ent mängija ise mõõtmeltest tõesti Nano. Kui Apple'i oma on „nano“ pigem seetõttu, et ta on nii võimatult õhuke, siis Creative'i Nano on ponsakam, kuid mõõtmeltest väiksem.

Kui mängija on mõõtmeltest väike, siis tuleb arvestada ka sellega, et tema külge ei mahu panna suuri nuppe ega suurt ekraani. See on koht, kus paljud tootjad võidukalt allamäge sõidavad, kuid Creative'il on õnnestunud enam-vähem viisakalt olukorrast välja tulla. Ekraan on küll pisike, kuid selge ning mängija juhtimiseks tarvilikud nupud täitsa hästi kasutatavad. Menüüsüsteem on veidi uimase reageerimisega, ent sellega harjub. Pealegi pole Nano puhul vaja menüüdes edasi-tagasi palju kolada, sest väikestele mängijatele kohaselt ei saa mängitavat muusikat kontrollida kaugeltki sellise põhjalikkusega nagu näiteks iPodi puhul. Põhimõtteliselt saab Nano puhul lugusid edasi-tagasi kerida ning öelda talle, et praegune kaust vahele jätta ja hakata muusikat mängima järgmisest kaustast. Niimoodi saab tinglikult ka albumite vahel liikuda, kui MP3d Nanole kopeerida nii, et igas kaustas eraldi album.

Nano heli on hea ning komplektis olevad kõrvaklapid üsna viisakad, vaid kõrged kipuvad kõrva kriipima, kuid neid annab ekvalaiserist pisut maha keerata. Lisaks käsitsi seadistamisele on Nanos ka neli valmisprogrammeeritud ekvalaiseriseadistust: klassikaline muusika, *jazz*, *pop*, *rock*.

Võrreldes konkureeriva õrnakese Nanoga võiks Creative'i Nano olla just see, mida praktilise meelega inimesed eelistaksid. Ta on piisavalt väike, kuid kvaliteetne ja teeb head häält. Muusikat mahutab ta muidugi oluliselt vähem, ainult kuni 1 GB Apple'i 4 GB vastu, kuid ka 1 GB peale mahub piisavalt lugusid. Reisile minnes on hea teada, et energiat ammutab Nano ühest AAA-patareist (ei pea läbi USB laadimiseks arvutit kaasas vedama) ning patarei peab vastu umbes 18 tundi.

Rangelt kroone lugedes on Apple'i Nano mahutavuse poolest küll palju odavam, sest pisut rohkem kui 3000 krooni eest saab 2 GB. Creative'i Nano pakub 1600 krooni eest 512 MB ja 1 GB versioon maksab üle 2000

[TEHNILISED ANDMED]

Creative Zen Nano Plus

512 MB flash-mälu

Mängib MP3 ja WMA faile

Mõõtmed: 3,35x6,55x1,3 cm

Üks AAA-patarei, kestab kuni 18 tundi

Kaal: 22 tundi ilma patareita

LCD-ekraan

USB 2.0 ühendus

FM-raadio, diktfon, *line-in* salvestamine MP3ks

krooni. Ent Creative'i Nanos on ka diktfon ja FM-raadio, mis linnas mängib enam-vähem talutavalt, maanteel liikuvast autos on aga pea kasutu. Ent Creative Nano ei jäta õrnakese muljet, tugeva plastmasskorpuse ja pisikesse ekraani puhul pole muret kriimude ega muljumisega, teda võib julgelt ka teksapükste taskus kanda ja sellest ei juhtu midagi hullu. Seda maagilist „miskit“ on küll vähevõitu, kuid kvaliteeti piisavalt. iPod Shuffle'ile teeb igal juhul ära.

[d] HENRIK ROONEMAA

[d] HINNANG

Nii mugavat pisimängijat kohtab harva ning ka heli on väga heal tasemel.

Nael kummi!

LOGITECH FORMULA FORCE EX, www.enter.ee, 990 krooni

■ Rallimängude sõpradele on rool hea lisaviin, millega saab teoreetiliselt veelgi kiiremini kihutada ja konkurentidele tagatulesid näidata. Rooliratta osa kinnitatakse lauale, tavaliselt küljes olevate pitskruidedega. Rooli paneeli küljes on mõned nupud, rooli taga või kõrval käiguvahetuse klahvid, pedaalid või kang. Laua alla asetatakse pedaalid. Neid on kaks: gaas ja pidur. Siis tuleb juhtmemajandus omavahel ühendada, installeerida, kalibreerida (seadistada) ja sõiduks valmis.

Nüüd Logitech Formula Force EX juurde. Üldiselt ongi kondikava sama. Lauale jälgi mitte jätvate pitskruidedega lauaplaadi külge (mitte iminappadega, nagu mõned õnnetud), kaabel pedaalidest roolikarbi külge, USB ots arvuti taha ja toiteadapter elektrivõrku. Draiveri ja tarkvara plaat plaadilugejasse, install, seadistus ja vaja otsida mõni rallimäng. Soovitav on ka mängus juhtimisvahend võimalikult kaelähedaseks

[TEHNILISED ANDMED]

Logitech Formula Force EX 12 nuppu, 8suunaline nooleklahv, survetugevuse järgi töötavad rool ja pedaalid
USB ühendus pluss eraldi toide

Nõudmised arvutile:
Windows 98, 2000, Me, XP; vähemalt Pentium või Athlon klassi protsessor; 64 MB mälu; 20 MB kõvakettamahtu; CD-lugeja.
Macintoshidel Mac OS X v10.2.3 või uuem

sättida (kuigi see võib tülikas olla), sest muidu võib harjumine ja selgeks saamine palju aega ja kirumist nõuda. Mis siis ikka, nael kummi.

Logitechi uuel roolil on juba harjumuspäraselt peal Force Feedback. Otsetõlge „jõu tagasiside“ ehk jätab küsimärgi õhku. See on tehnoloogia, mis raputab ja kisub rooli. Kõik kokkupõrked, hüpped, augud, libisemised, teekattevahetused jm on rooli kaudu juhile tunda, muutes kogemuse reaalsusele lähemale. EX rooli on käes hoida mugav. Puna- ja mustad kummist käepidemed on käes kindlalt ja ka muus osas krobeline plastik pole paha. Pedaalidega on teine lugu. Need on veidi liiga siledad ja soki all libedad. Teiseks tundub suurjalgadele algselt harjumatu ja ebamugav kannu alla jääv rant. Väiksemad jalakesed mahuvad ilusti plaadi peale. Samas, sõidutuhinas ei pane enam suurte varvaste omamikudki segajat tähele. Õnneks on pedaaliplaadi all kummist padjad, mis takistavad libisemist siledal põrandal. Kolmas tähtis tegevus kihutamise juures on käiguvahetus. Selleks on kõige sobilikumad rooli keskmise piilari taga olevad klahvid, kummalgi pool üks. Lisaks neile standardsetele nuppudele on lisaks pandud puldi omad. 8suunaline juhtimiseks, 1–4 numbrilised pluss kuus tavalist. Neli neist asuvad rooliratta alumise toe peal ning mängu keskel nendeni ulatamine pole lihtne. Kuid, keegi ei peagi neid tähtsateks klahvideks configureerima.

Kaks ühes, rool ja pult. Palju seadistatavaid nuppe. Mugav, mõnus, täpne ja kindel. Mingeid naginaid kuskil pole, et tekkiks kartus mänguhoos vidin katki keerata. Raputab hästi, autotunnetust annab edasi korralikult. Kui oled suur kihutamismängude austaja ning rooli pole või vajab väljavahetamist, on Logitech Formula Force EX hea kvaliteedi poolest mõistlik valik.

[d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG

Ilus, hea, kiire, mugav ning teeb rallimängudes rajarekordit kindlasti paremaks. Pedaalid on veidi libedad ja siledad.

Iga kõne poole hinnaga!

Liitu nüüd EMT-ga, sest **minuti räägid ja teise saad tasuta** - iga kõne on **EMT võrgus poole hinnaga** ning lisaks liitujale ka **kuumaksuvabastus** järgmise suveni!

Tule EMT või Elioni esindusse, vali sobiv telefon ja liitu!

**NOKIA
6030**

- värviline ekraan
- FM raadio, MP3/WMA
- MM2, Java™

Siiri 01/010 **1790,-**
 Jätkuvõla: 0,-
 Jätkuvõla 12 kuul **159,-**

**NOKIA
6021**

- värviline ekraan
- MM2
- MP3/WMA, Java™

Siiri 01/010 **2290,-**
 Jätkuvõla: 0,-
 Jätkuvõla 12 kuul **179,-**

Halloo kosmos!

MSI FREE TALK FT 100 / 200, www.enter.ee, 590 ja 690 krooni

■ Kui Jabra, mille *bluetooth* peakomplekte olen varem testinud esindab kallima hinnaklassi ja kvaliteetsema sisuga tooteid, siis tegelikult on peamiselt Aasias kümneid ja sadu tehaseid, kus tundmatu nimega peakomplekte toodetakse.

Mega Net Free Talk FT 100 on lihtne Bluetooth peakomplekt, millel kõrva käib pleieri kõrvaklappi meenutav jubin ja kuhugi rinna piirkonda tuleb kinnitada väikesete mõõtmatega saatja. Ei ole just ideaalne lahendus, aga kõik see töötab väga hästi. Mikrofon jäi piirkonda, kus kõne hästi kinni püüti ja isegi lärmakal linnatänaval ei hakanud vestluspartner hädaldama, et mind kuulda poleks või mööduvate trammide kolinnad kurdistaks.

Veidi kallim mudel FT200 on traditsioonilisem peakomplekt, kus kogu seadeldis sobitub kõrva peale/ümber ja mingite juhtmetega mässama ei pea. Kohale sobis hästi, kõlar sattus täitsa õigesse kohta ja jällegi polnud minu hääle kinnipüüdmine probleemiks.

Mõlemal komplektil on küljes nupud kõne vastuvõtmiseks ja lõpetamiseks ning helitugevuse reguleerimise nupud. Rohkem nagu polegi vaja. Disainiauhindu kumbki ei võida, aga piinlik neid pähe riputada kah pole.

Agas tagasi algusesse – karbist leidsin peakomplekti, laadija, pehme kotikese, milles komplekti hoida ning kasutusjuhendi. Kuidas mobiili ja peakomplekti „paaritamine“ õnnestus? Rõõm teatada, et pole midagi teatada, kõik töötas nii nagu töötama pidi. Mobiil leidis aktiivsed komplektid kohe üles, parool sobis ja oligi kõik. Sama lihtne oli protsess arvutiga.

[TEHNILISED ANDMED]

FT 100:

Kõneaeg kuni 4,5 tundi, ooteaeg kuni 100 tundi
128bitine krüpteering, helivaljuse reguleerimise nupud

Tegevusraadius:

toas kuni 5 meetrit, õues kuni 10 meetrit

Mõõtmed:

66,5x25x22, 5 mm

Kaal:

26 g

FT 200:

Kõneaeg kuni 5,5 tundi, ooteaeg kuni 200 tundi
128bitine krüpteering, helivalvuse reguleerimise nupud

Tegevusraadius:

toas kuni 5 meetrit, õues kuni 10 meetrit

Mõõtmed:

68x20,5x10,5/17 mm

Kaal:

15 g

Küll tekkis hiljem arusaamatusi kõnede vastuvõtmise ja mobiili-peakomplekti suunamise vahel. Kuigi peakomplekt oli justkui aktiivne ei tekkinud mobiili võimalust kõnet sinna suunata ning ka peakomplekti (probleem esines mõlemaga) nupu vajutamine ei võtnud kõnet vastu. Ei saanudki täpselt jälile, millest viga põhjustatud, sest 50% juhtudel töötas kõik nii nagu pidigi töötama. Siinkohal olgu ära märgitud, et nappi kasutusjuhendit ei pidanud ma paljaks tudeerida.

Aku laadimiseks on kaks võimalust, esiteks traditsiooniliselt vooluvõrgust, teiseks USB-ühendusega sülearvutist. Just see teine tundus mulle hästi sümpaatne, vähemalt saab ühe laadija koju jätta, kui reisimiseks läheb. Laadimisel jäi aga arusaamatuks, millal aku täis saab – kas tuluke peaks põlema või mitte ning kas kustunud tuluke tähistab täis akut või hoopis mingit probleemi laadimisel?

Levi kohta ei oska midagi halba öelda, korteri teise otsa seina taha peitu pugedes läks helikvaliteet üsna kehvaks, aga kuni viie meetri raadiuses püsid on kõik korras.

[d] SIIM TELLER

[d] HINNANG

BT100 ja BT200 kuuluvad kvaliteedilt ja kasutusmugavuselt tubli keskklasi hulka olles samal ajal tunduvalt odavamad näiteks Jabra tippmudelitest, kuid pakkudes sarnast kasutusmugavust ja kõnekvaliteeti.

Kaalukas hiir

LOGITECH G5 LASER MOUSE, www.enter.ee, 1050 krooni

■ Juba ammu on tootjatele kohustuslikuks olnud, et hiir käe all peab olema mugav. Ja siis tuli juurde reegel, et ka võimalikult täpne. Ja siis on veel üks inimklass koodnimega *hardcore gamers* ehk tõsised mängurid, kes alati tahavad paremat klotsi omale käe alla. Nende kaheksatunniste ja sarnase pikkusega raundide jaoks on käe tagavise jaoks vaja ergonomilist ja edukuse tagamiseks täpset hiirt.

Ja Logitechi järgmine pakkumine mängumeestele. MX 510 ja MX 518 järeltulija G5 on välisuselt ja ehituselt väga sarnane (milleks parandada seda, mis pole katki), kuid mitte identne. Pihu all istub veidi krobeline ja mati pinnaga musta hõbedase ja roostepruuni kestaga „koduloom“ sama hästi, kuid lisanupud on teised. Nuppe saab ise programmeerida, kuid standardasetus on järgmine: põialt hiirel kõrgemale tõstes jääb sõrme alla *back* nupp, mis internetilehitsejaga tööd tehes kiiresti sõbraks saab. Kerimisratast alla vajutades tuleb esile suumimisvõimalus. Kaks ülejäänud lisanuppu on hiire tundlikuse määramiseks. Lihtsamalt seletades, sellest on kursori (või kelle jaoks noole) liikumiskiirus. G5 kõige madalam eelseadistatud tundlikkus on 400 dpi (*dot per inch* – punkti tolli kohta), keskmine 800 dpi ja kõrgeim tubli 2000 dpi. See mugav kursoriliikumiskiiruse seadistamine kiirelt otse pihuloomalt on kindlasti väga teretulnud võimalus mängude sõpradele. Eriti veel arvestades, et vahetust saab teha hiire kasutamise ajal ja näha vastaval indikaatoril.

Kui jutt läks tundlikkusele, siis nüüd on õige koht välja tuua G5 põhitud. Tema sensoriks on laser, mis LED-tehnoloogiast palju täpsem, väidetavalt 20 korda. Lugemine igasuguse pinna pealt on nüüd parem ja reageerimine kiirem. Ka Klaviselt kingituseks saadud vineerist (lakkimata ehk mitte peegelsiledal) hiirepadjal liikumine ei valmista mitte mingisuguseid probleeme. Hiire

[TEHNILISED ANDMED]

Logitech G5
6 nupp (vasak, parem, scroll, back, kiirusemuutjad)
optiline, laser
USB ühendus, kaabliga
resolutsioon kuni 2000 dpi
signaali vastuvõtt 6,4 megapikslit sekundis
 reageerib maksimaalselt kiirusele 1m/sek

enda sujuva liikumise eest vastutavad küllaltki suured libedad plastikpadjad hiire põhjal. Kuid ka liikumismugavust saab reguleerida. Ja see on tõesti unikaalne võimalus. Küsite kuidas? Hiire all on väljastuslogoga nupp. Kui seda vajutada, lastakse välja kaheksa auguga oranž raam. Aukudesse saab täiteks panna hiirekomplektiga kaasas olevas G5 logoga plekk-karbis olevaid raskuseid. 16 raskust, pooled 1,7 grammised, teised 4,5 g. Niiviisi saab käes oleva G5 kuni 36g jagu toekamaks teha. Huvitav ja omapärane omadus.

Arvutiga ühendada saab G5 vaid USB kaudu. Teine „vaid“ on, et ainult parema käega hiirt kasutavad inimesed saavad G5st kasu lõigata, vasakuga töö tegijatel on vaja alternatiive otsida. Konfigureerida saab hiirt Logitechi kaasas oleva SetPoint tarkvaraga.

Mugav ja käepärane. Stiilne ja kindel. Samm edasi Logitechi poolt. Sihtgrupile soovitame. Just mugavate ja innovaatiliste seadistuste tegemise tõttu. [d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG

Paremakäelise mänguri unistus: istub hästi käes, täpsus ülihea, tundlikkust ja kiirust saab käigult muuta ning kui vaja, siis oma käe järgi ka raskemaks teha.

Milleks juhtmed?

HP DESKJET 460, küsi arvutipoodidest, umbes 4000 krooni

■ See printer sobib tavalisele kasutajale, aga mõeldud on ta mobiilsele sõdalasele – vajadusel täielikult juhtmevaba, parajalt väike ja kiire, et kas või lennukisse kaasa vedada.

Deskjet 460 on selline printer, mis poeolt võttes pole päris täiuslik – ei, ei, tööd teeb ta korralikult ja väga kena tulemusega, aga tal pole komplektis kaasas WiFi-kaarti (või *bluetooth* kaarti, kui seda eelistad), mis juhtmevaba ühendust võimaldab. Samuti pole osadel mudelitel kaasas akut, mis vabastab vooluvõrgust. Mina näiteks vihkan juhtmeid sügavalt, kuidas sinuga?

460 on väliskujult madala profiiliga, kerge ja kaasavõetav. HP pakub selleks spetsiaalset kotti, kuhu mahuvad printer, sülearvuti, reisi- ja esitlusdokumendid.

HP 460 prindib meelsasti mälukaartidelt ja toetab CompactFlash I, Secure Digital ja MultimediaCard kaarte. Lisaks printimine üle WiFi ja *bluetooth*'i, tavaline USB-ühendus, kuhu võib pista arvutist tuleva juhtme, USB-mälupulga või USB *bluetooth dongle*'i. Valikuvahesuse üle küll kurta ei saa.

Enne juhtmeta printimise võlude nautimist maadlesin veidi WiFi-ühendusega – ei

saanudki lõpuks aru, kas tegin ise alguses ühe vale liigutuse või otsustas printer jonida. Tööle ta lõpuks hakkas. Siinkohal kohe märkus, et kui arvuti-printer üle WiFi siduda, siis arvutiga samal ajal traadita ühendust kasutades surfida ei saa. Lahenduseks WiFi-ühendus netti ja sinihamba ühendus printeriga, miinuspoolel aeglasem ühenduskiirus ja väiksem vahemaa, mis arvuti-printeri vahel olla tohib.

Kuigi Deskjet 460 ei ole kirjade järgi fotoprinter, saab ta sellega piisavalt hästi hakkama. Korralikule *glossy* fotopaberile trükitud mustvalge foto kvaliteet üllatas headusega, kuigi fotol on tuntav rohekas varjund. Päikesesooja värvifoto muudab HP printer aga külmemaks – punaseid/kollaseid toone võetakse sinise/roheline arvelt ära. Tavapaberile trükitud foto kvaliteet on tagasihoidlikum.

Trükikiirus: 1,2 MB 10x15 värvifoto – 2.15, mustvalge tekstidokument – 19 sekundit.

HP väidab, et mustvalgeid tekstidokumente saab printida kiirusel kuni 17 lehte minutis.

Poekomplektis on: printer, juhendid, tarkvara CD, must ja kolme värvi tindipurk, vooluadapter ja -juhe. Juurde on võimalik soetada WiFi- või *bluetooth* kaart, fotovärvide tindipurk, USB-ühendusjuhe, reisiaku.

[d] SIIM TELLER

[TEHNILISED ANDMED]

HP Deskjet 460

Prindimeetod: termo-tindiprint

Lahutusvõime: 4800x1200 dpi

Prindikiirus: 45 sekundit 10x15 foto

Liides: USB 2.0, 1 PictBridge, 2 mälukaardi pesa (CF I, SD, MMC), lisadena WiFi-kaart, *bluetooth* kaart

Op. süsteemid: Windows 98 / Me / 2000 / XP / Pocket PC (2002, 2003, 2003 SE) / Mac OS X v10.2 või uuem / Palm OS 5.x, 6.0 / UNIX / Linux

Mõõtmed: 340x163,8x80,5 mm

Kaal: 2,04 kg/2,22 kg koos akuga

[d] HINNANG

Fotoprinteritega Deskjet 460 ei konkureeri, aga kui on vaja mobiilset ja juhtmevaba printerit, siis on aku ja WiFi-ühendusega lahendus küll parim ja värvilise esitlusmaterjali trükkimiseks ei oskaks paremat tööriista otsida.

Kus siin WiFi on?

TRENDNET TEW-429UB, www.yeint.ee, 1249,95 krooni

■ Välismaalastele me räägime, et Eestis levib WiFi igal pool ja viime nad selle tõestuseks Olümpia hotelli või mõnda munitsipaalparki. Välismaalane imestab ning läheb ja räägib kodus kõigile, milline imeriik see Eesti on – kõik kohad on WiFi-leviga kaetud.

Ise me teame, et nii see muidugi ei ole. Mõnedest piirkondadest tuleb WiFi-levi ikka tikutulega taga otsida ja ega mõne väidetaval WiFi-kohvikugi puhul ei tea, kas ikka parajasti levi püsti on ja sinu lauda ka ulatub.

Trendneti WiFi-skanner on just selleks loodud. Mälupulga suurune seade mahub ilusasti taskusse ning sisse lülitades leiab hetkega kõik temani ulatuvad WiFi-levialad üles. Seadmel olevalt ekraanilt saab vaadata, milliste nimedega levialad konkreetses kohas on ning milline on kasutatav traadivaba ühenduse standard (802.11b või 802.11g), kui tugev on signaal ja kas tegu on lahtise või kaitstud võrguga. Tundub, et jutt WiFi-levialade kaitsmise vajalikkusest on hakanud inimesteni jõudma, sest väga suur osa koduseid ja kontorite levialasid on paroolidega lukku pandud.

Teoreetiliselt saab kõike sedasama teha ju ka sülearvutiga – kontrollida, kas ikka on leviala ja kas sinna sisse saab. Ent sülearvutiga mööda kohvikut või hotelli *lobby* ringi joosta on ebamugav ning pisut pentsik. Pisike WiFi-skanner on palju mugavam ja inimesed ei vaata imelikult.

WiFi-skanner pole küll midagi uut, kuid tihtipeale on probleemiks olnud nende töökindlus. Või õigemini, intelligentsus, sest mitmed sarnased seadmed jätavad osad võrgud registreerimata, ei oska näidata, kas tegu on avatud või suletud võrguga või skännivad suurema heameelega ka mikrolaineahje (päriselt ka).

Töökindluse koha pealt pole Trendneti seadmele midagi ette heita – võrgud leitakse välgukiirusel ja väga täpselt. Boonusena toimib seesama seade ka WiFi-vastuvõtjana – kui näiteks su sülearvutis WiFi-kaarti pole, siis ühenda WiFi-otsija USB-porti ja traadivaba ühendus sinu valitud võrku ongi loodud. Tegelikult oleks ju kena, kui saaks seltsamal seadmel nuppu vajutada ja öelda, et ühendatagu arvuti nüüd valitud võrku, kuid seda tuleb ikkagi tarkvaraliselt teha.

Ainuke probleem on seadme hind, mis Eestis on ligi 1250 krooni. USAs müüakse

[TEHNILISED ANDMED]

Trendnet TEW-429UB

Otsib WiFi-võrke ning toimib USB-porti ühendatava WiFi-kaardina

Sisseehitatud Li-on Aku (USB-porti ühendamisel laeb automaatselt)

Toetab erinevaid otsimisvõimalusi – signaali tugevuse, SSID või salastuse järgi

Toetab: 64/128bitine WEP, WPA ja WPA-PSK

Garantii 3 aastat

täpselt sama seadet 35–50 dollariga ehk vähemalt poole odavamalt. 500 krooni eest oleks tegu supertootega, 1250 krooni eest ei raatsi ilma pikemalt järele mõtlemata siiski osta. Ta töötab ja töötab hästi, ent 1250 krooni eest võib võrke ka ise otsida. Eriti, kui on teada, et üle Atlandi hind lausa nii palju odavam on.

[d] HENRIK ROONEMAA

[d] HINNANG

Hästi töötav ja WiFi-kasutajatele vajalik seade, ent ebameeldivalt kallis.

Tundmatu külaline Bul

TRENDNET TEW-429UB, www.yeint.ee, 1249,95 krooni

■ MP3-mängija Diva Ixel, mida toodab Bulgaaria firma Daisy Multimedia. Nii palju tundmatuid nimesid ühes lauses! Aga tõsi, Diva Ixel on täiesti olemas ja tõesti Bulgaariast ja paberil näeb kõik päris hea välja ka.

Mälumaht 1 GB, arvuti külge ühendamiseks sõidab niigi pisikesest mängijast veel välja USB-pistik (ei mingit kaablite kaasas tassimist), neljavärviline OLED-ekraan, raadio, *line-in* salvestamine ja puha. Ja ta teeb seda kõike tööpoolest, ent bulgaarlastel oleks veidi vaja mõelda mängija ehituskvaliteedi parandamisele. Praegusel kujul Diva Ixel väga kriitikat ei kannata.

Probleemid algavad juba sisselülitamisel. Karbis on kaasas pisike punane lipik, mis ütleb, et kui mängijat ei õn-

nestu sisse lülitada, siis tuleb üht nuppu kümme sekundit teises asendis hoida ning uuesti proovida. See ei ole hea märk, ei ole.

Lõpuks, pärast pikka nappuega mängimist sisselülitamine õnnestub ja selgub, et mängija polnud katki, vaid lihtsalt veidi uimane. Kui juba hoo üles saab, siis liiguvad Ixeli menüüd üsna kraptsakalt, kuid kahjuks suhteliselt segaselt. Pisikesel ekraanil toimuv vajab veidi mõtestamist ja rahulikku jälgimist, sest erinevate funktsioonide vahel navigeerimine on kohati keerukas. Ekraan ise ei ole halb, nagu OLEDilt oodata võibki – kirkas ja selge.

Teiseks probleemide allikaks on Ixeli nupud. Mõned neist logisevad eba-meeldivalt, mõned aga liiguvad üsna

jäigalt. Ja üldse – umbes sama suur Creative Nano saab hakkama hoopis vähemate nappudega.

Muusikat ta muidugi mängib, kuigi Ixel on sellisest hinnaklassist, et karbis olevad kõrvaklapid kuuluvad mõnele teisele planeedile. Targem oleks neist vaikselt vabaneda.

Aga mis hinnaklassist me õieti räägime?

1 GB Ixeli eest küsitakse veidi alla 2000 krooni ja siin saab [digi] heasoovlikkus korraga otsa. Selle raha eest saab peaaegu kätte 1 GB Creative Nano, mis on igal juhul oluliselt kvaliteetsem kui Diva Ixel. Ning edasi ei olegi midagi mõelda. Ühtegi põhjust Ixeli ostmiseks ei suuda enam välja mõelda. HENRIK ROONEMAA

MAC
INNOVISION

LCD S SERIES
STYLISH, ADVANCED
AND PRODUCTIVE

SUPERTEST

Naabrite

• Tarantino filmide õhkkonnast moodustab muusika vaata et poole. Isegi telesarjad on praegu juba nii hästi tehtud, et muusikaline kujundus annab õhkkonnale tublisti juurde. Ja rääkimata mängudest, millele juba käsikirju kirjutavad Hollywoodi kuulsad tegijad. Näitlejatöö ja heliefektid on mängudes nii võimsad, et ühel hetkel võid tõesti uskuma jääda – sinust lendas just rakett juuksekarva võrra mööda ja plahvatas selja taga majavarremetes.

Ära ei saa unustada ka tõsiasja, et muusika kuulamine on viimaste aastatega kolunud arvutisse ja kõvake-tastel laiutavad MP3-failid.

Valdava osa praegu müü-davate lauaarvutite sisseehi-tatud helikaardid toetavad 5.1 kõlarite ühendamist (kui arvuti taga on harjumuspä-rase ühe helipistikuga asemel kolm värvilist, siis saab selle külge 5.1 kõlarid ühenda-da). 5.1 toega sülearvuteid pole veel näha olnud, kuid sülearvutitele saab juurde osta Creative'i SoundBlaster Audigy 2 ZS helikaardi (või mõne USB-porti käiva he-likaardi), mis mitme kanali heli väljastada oskab.

Testisime seitset Eesti

poodides saada olevat 5.1 kõlarite komplekti ning kat-susime vältida päris kalleid, jäädes 1000 ja 2000 krooni vahele. Selle hinna eest saa-davad komplektid pole küll nii võimsad, et plahvatused seinu väristaks, kuid päris palju lärmi teevad nad siis-ki. Meie aga otsisime sellist komplekti, mis lisaks kõvale häälele nii muusikat, mängu kui filme võimalikult hästi mängiks, sest kõlareid ostes ei ole põhjust üht tegevust teisele eelistada. Meid ei hu-vitanud niivõrd see, kui kõva matsu üks või teine komp-lekt välja annab, vaid see, kui meeldiva kogemuse teeb ühe või teise kõlarikomplek-ti kasutamine filmi vaata-misest või mängimisest või heast uuest plaadist.

Samuti ei saa unustada, et kuna neid kõlareid on nii palju, siis jäävad nad toas paratamatult silma ja võik-sid parem kenad välja näha. Oluline on ka see, kas kõla-ritega saab ühendada kõr-vaklappe ning kui palju on erinevaid heli reguleerimise viise. Ent kaugelt kõige oluli-semaks jääb hääled, sest mõne komplekti puhul oli küll selge – kruti palju tahad, head häält ikka kätte ei saa.

[d] HENRIK ROONEMAA, MARGO KOKEROV

FOTO EGERT KAMENIK

Tänapäeval, kus vähemalt Tallinnas ja vähe-malt uusehitistes on au sisse tõstetud papist seinad, on võimsa kodukinosüsteemi ost-mine muidugi naabrite peale mõeldes veidi egoistlik. Aga proovi korra kuulata mängu või filme läbi heade 5.1 kõlarite ja saad kiiresti aru, et naabritest on üsna ükskõik.

hirm

Üllatusvõitja ehk inetu pardipoeg

PHILIPS MMS260

● Philipsi kõlarikomplektist kujunes teatud mõttes üllatusvõitja. Philips on küll tuntud firma, ent arvutikõlarite tuntuimad tegijad vähemalt Eestis on ikkagi Creative ja Logitech. Ka Philipsi disain pole mitmetegi teiste testis osalenud komplektidega võrreldes teab mis moodne, meenutades oma tagasihoidliku välimusega pigem mõne aasta tagust aega.

Ent arvuti külge ühendades on selge, et Philips on teinud väga head tööd kõlarikomplekti tasakaalustamisel. MMS260 kõlab kokku meeldivalt hästi, kõikide helide

omavaheline tasakaal on paigas, miski ei karju üle ega kriibi kõrva. Teiste komplektide juures kipus tavaliseks veaks olema kas liigselt kumisev või lihtsalt ülikõvasti mängiv *subwoofer*, kuid MMS260 puhul on *subwoofer*'ist lähtuvad bassihelid mõnusalt konkreetsed ega jää kasti sisse ringlema. Märkimist väärib ka asjaolu, et Philipsi komplekti sagedusdiapasoon ulatub testis kõige madalamale – 20 Hz juurde, mis on inimkuulmise alampiir.

MMS260 kõige tugevam külg on muusika, mis läbi nende kõlab sügavalt, kuid samas loomulikult. Filmis on kõne sel-

gelt arusaadav, kuigi mõnede konkurentide kõlareitega tuli dialoog paremini esile.

Philipsi satelliidid on võimsuselt üsna nõrgukesed, nii et kui kõlarid on vaja suuresse ruumi panna, peaks neid enne kindlasti proovima, kas ikka täidavad ära. Väiksema toa puhul pole mingit probleemi.

Miinusteks kindlasti puldi ning kõrvaklapipistikute puudumine, kuid kui teed arvutiga parajal määral kõike (ehk kuulad muusikat, vaatad filme, mängid), siis on Philipsi kõlarid täpselt sinu jaoks. Kui arvuti pigem mängimiseks ja filmide vaatamiseks, siis kaalu Logitechi või HMS Powerstixxi.

[d] HINNANG ○○○○○○○○○○

Parima tasakaaluga komplekt testis, muusikas ületamatu, filmides ja mängudes väga hea.

Tõusev täht

LOGITECH X530

● Tegelikult on Logitech ja Creative kõlarite alal tegutsenud enam-vähem sama kaua – 1990ndate teisest poolest saadik, kuid tõsisemalt on Logitech kõlariasja hakanud võtma just viimastel aastatel oma uute mu-

delitega, mis nii mõneski testis Creative'i omadest paremaks tunnistatud. Erand pole ka seekordne [digi] test.

Nagu Philipsi kõlarid, on ka Logitechi komplekt väga hästi tasakaalus. Erinevalt Philipsist on Logitech energiat kulutanud ka disainile ja nii näeb X530 lausa hea välja. Selliseid kõlareid poleks häbi ka elutoas hoida. Heli juhtimine käib vasakult esikõlarilt, bassi tugevust saab reguleerida *subwoofer*'i küljest. Esikõlarilt leab ka kõrvaklapiaugu.

Muusikat mängib X530 hästi, kuid satelliitidesse tahaks veidi rohkem elavust ja särtsu, praegu kipub pisut tuimaks jääma. Keskõlar on satelliitidest poole võimsam, seda nippi kasutatakse

just väiksemate komplektide puhul filmikogemuse parandamiseks – keskkõlari kaudu tuleb valdav enamuse dialoogist ja kui see on võimsam, siis on ka dialoog paremini kuuldav. Igatahes see toimib ja ka Logitechi puhul.

Põhjus, miks X530 esikohal ei trooni, peitub aga suuresti *subwoofer*'is. See kumiseb ning mängib lihtsalt liiga kõvasti, isegi siis, kui *subwoofer*'i valjus päris nulli keerata! Filmide ja mängude puhul ei pruugi see väga hullusti häirida, ent muusika kumiseb küll liigselt ja kuna satelliitidele tahaks niigi sära juurde, siis kipubki heli veidi jõmistades tulema.

[d] HINNANG ○○○○○○○○○○

Ilus ja hea heliga komplekt, miinuspunktid kumiseva ja liiga valju *subwoofer*'i eest, mis muusika kuulamist häirib.

Muusika raudne eesriide tagant

CREATIVE INSPIRE T6060

• Creative'i komplekt on tulusus ning firma mainet ja kuulsust arvestades oleks oodanud temast testivõitjat. Valgusaastate võrra just puudu ei jää, ent kui kaks esimest – Philips ja Logitech – on üsna väikese vahega, siis T6060 jääb päris veenvalt kolman-

daks.

T6060 juhtimine käib Creative'ile harjumuspäraselt juhtmega puldi kaudu, mille külge saab ühendada ka kõrvaklapid ning mõne lisaseadme, näiteks MP3-mängija.

Subwoofer on päris hea, aga probleeme valmistavad satelliidid, mis on justkui raudse eesriide tagant. Tuhmid ja elutud. Keskkõlar on küll satelliitidest isegi rohkem kui poole võimsam, kuid ka filmis on kuulda, et kõne pole nii arusaadav kui mitmete teiste testis osalenute puhul

ning ka mängudes käituvad mitmed konkurendid paremini. Arvutist võib küll kõrgeid peale keerata, ent siis hakkab heli jällegi moonutama.

Võrreldes Logitech'i komplektiga on *subwoofer* küll täitsa selgelt parem, kuid satelliidid jäävad täpselt sama selgelt alla. Kui kaalud Logitech'i ja Creative'i vahel, pead kuulama, kumbapidi sulle parem tundub, kas kumisevad bassid või veidi liiga tuhmid kõrged.

Creative T6060 võistles päris tihedas konkurentsisis Speedlinki komplektiga, kuid koostekvaliteedi ja hinna poolest on nad Speedlinkist kindlalt paremad.

[d] HINNANG ●●●●●○○○

Hea *subwoofer*, tuhmid satelliidid. Kui kaalud Logitech'i ja Creative'i vahel, kuula ise üle.

[digi]
HEA OST

Võtab jalad alt

SPEED-LINK FULL METAL 5.1

• Üsna tundmatu firma Speed-Link kõlarid ei olnud kaugel kolmandast kohast, kuid koostekvaliteet ja väga soolane hind tegid neile karuteene. Et mis koostekvaliteet? Kui *subwoofer*'i all olevad kummijalad on tehases kleebitud lihtsalt suvalisesse kohtadesse põhja alla ning *subwoofer* toetub poolenisti põrandale kummijalgadega ja poolenisti lihtsalt oma plastmassise põhjaga, siis on põhjust koostekvaliteedile etteheiteid teha küll. Satelliitide koostekvaliteet see-eest on hea, kestad on külmast läikivast metallist ja puha.

Heli poolest on Full Metal aga hea. Sümpaatne pehme heli, ei kriibi kõrva. *Subwoofer* on konkreetse matsuga, kuid üsna kerge ja plastmassine, mis põhjustab näiteks filmi vaadates veidi värinat ja plärinat. Heli saab igati põhjalikult sättida puldiga, ent seda meil ei õnnestunud kuidagi tööle saada.

Sellele, et Full Metal maksab 1990 krooni ehk poole rohkem kui testi esikol-

miku komplektid, pole küll mitte mingit õigustust. Ei helikvaliteedi, näitajate ega võimaluste poolest ei ole Full Metalis midagi sellist, mis sunniks nende eest poole rohkem raha välja käima kui näiteks Philipsi või Logitech'i kõlarite eest.

[d] HINNANG ●●●●●○○○

Heli poolest on Speed-Link kohati parem kui Creative, kohati võrdne Logitechiga, kuid poole kallimad? Miks?

Viljandi paadimees kohtub Porschega

HMS POWERSTIXX ULTRA 5.1

• Kes on mänginud Lucas Artsi omaaegset kultusmängu „Day of the Tentacle“, see mäletab kindlasti kurje kombitsaid, kes tahtsid maailma vallutada. Powerstixxi satelliidid meenutavad välisilmelt just neid kurje tegelasi, ent päris selge on see, et FA Porsche disainitud kõlarid on kogu testi kõige ilusamad. Juba kätte võttes on nad rasked ning alumiiniumist viimistlus ainult rõhutab – me oleme head!

Ja head nad on. Satelliidid, see tähedab. Mitte

ükski komplekt terves testis ei suutnud kõrgeid ja keskmisi edasi anda niisuguse särtsakuse ja elavusega nagu Powerstixx. Mõni ime ka, Powerstixxi satelliidid on oluliselt võimsamad kui konkurentide omad. Võimsamad ja ilusamad.

Nii et selle komplekti puhul on päris selge, miks ta ligi 2000 krooni maksab. Ka *subwoofer*'i võimsus ületab konkrente pea kolmekordselt: 65 W, ent kahjuks on *subwoofer* see, miks Powerstixxi komplekti pigem testi tahaotsa kukutas.

See kumiseb lihtsalt talumatult. Jääb selline mulje, et kord tekitatud bassiheli jääbki mööda Powerstixxi *subwoofer*'it sõitma nagu Viljandi paadimees, ilma igasuguse lootuseta kunagi pääseda. Uhh.

Filmide puhul on selge, et dialoogiosas Powerstixxile vastast ei ole. Keskkõlar toob helid edasi sellise sära ja loomulikkusega, nagu vestleks Will Smith oma naisega tööpoolest sinu nina all.

Powerstixx ei sobi muusika kuulamiseks, aga filmide ja mängudega saab ta paremini hakkama. Eriti filmidega, kus on palju dialoogi ning vähem üleüldist müdistamist-müristamist.

Pigem madala hinde saab see komplekt aga just seetõttu, et ei sobi muusika kuulamiseks. Kui sul on raha ja sa arvutiga muusikat ei kuula, küll aga mängid ja vaatad filme, siis tasuks Powerstixxile korra igal juhul kõrv peale panna.

[d] HINNANG ●●●●●○○○○○

Vapustavalt head satelliidid, filmidialoogi edasi andmiseks nagu loodud, kuid *subwoofer* kumiseb lootusetult ja väga häirivalt.

Jätab külmaks

TYPHOON ACOUSTIC 5.1

• Kas me oleme seda juba kuskil maininud – odavamad *subwoofer*'id kumisevad! Varsti tekib juba idioodi tunne, et muudkui räägi ja räägi kuminast, nagu kujutaks endale häält ette. Aga mis sa hing hädaga teed, kui kõlaritegijad ei suuda sellest aru saada.

Lisaks sellele paljuräägitud kuminalale kummitab aga Typhooni kõlareid veel hulk teisigi probleeme, heli on tuhmivõitu ning hääl kõlaritest kostub metalsevõitu. Tootenimetus Acoustic võiks ju viidata toredatele, pehmetele, naturaalselele helidele,

kuid ei, üsna külm on see komplekt ja üsna külmaks jätab ta ka meid.

Tuleb ära mainida, et erinevalt kõigist teistest komplektidest on võimenduse kast Typhoonil eraldi. On see hea või halb, mine võta kinni. Heli saab päris põhjalikult sätida ja võimenduse saab laua peale tõsta, kuid ikkagi on üks vidin lihtsalt juures.

Me kaaluks Typhoonile parema hinde andmist, kui komplekt oleks poole odavam.

[d] HINNANG ●●●○○○○○○○

Kumisev, metalne, tuhm. Need ei ole sõnad, mida tahaks ühe kõlarikomplekti puhul kuulda.

Oleks parem vait

X-TENSIONS BERYLLIUM 5.1

● Parem ei ütleks midagi, segaselt halvad kõlarid ja oleks nad siis odavad! Hind triivib uhkelt 1790 krooni juures ja selle hinna eest on tegu ikka häbematusesega. X-Tensionsi kõlarid on ainsad, mille kohta me ei suutnud ei internetist ega kasutusjuhendist isegi võimsusnäitajaid leida, kuigi ega suurt vahet ei ole ka. Niikui pole mingit mõtet neid osta.

Subwoofer pläriseb igast asendist. Satelliidid hakkavad iga väiksema asja peale plärisema. Muusika kuulamiseks ei kõlba absoluutselt ning ka mängude ja filmi jaoks on mõttekas minna ja valida siit testist ükskõik milline teine komplekt.

Firma ise on karbi peale kirjutanud uhkelt hiigelsuure PMPO võimsusnäitaja, ent faktiliselt on see täiesti kasutu ning pigem pahandas meid. Ju neil siis ei ole tõesti oma kõlaritek kohta mitte midagi muud öelda, kui kasutada seda audiomaailmas juba

üsna vana ja kulunud marketingitriki, et ostjaid meelitada oma kauba eest raha välja käima.

X-Tensionsi komplekt näitab hästi, miks tasub enne kõlarite ostmist pakutavale valikule hästi põhjalik tiir peale teha, et vältida olukorda, kus sa maksad väga suure raha lihtsalt halva toote eest, samas kui poole odavamalt oleks saanud poole paremad kõlarid.

[d] HINNANG ●●○○○○○○○○○○

1790 krooni eest nii halvad kõlarid? Sellist diili ei kohta just iga päev.

- ✓ **Virtuaalserverid / Hosting**
- ✓ **Domeenide registreerimine**
- ✓ **Kodulehekülgede loomine**

85 kr
150 kr
30 kr
65 kr
100 kr
55 kr
40 kr
20 kr
95 kr
10 kr
66 kr

www. **eikdata** .com

Järeldused:

■ Kõlaritesti tulemused olid mõnevõrra ootamatud. Philipsilt ei oodanud me palju, kuid näiteks Creative'ilt lootsime jällegi oluliselt rohkem. Vähemalt tõestas see test, et ka 1000kroonised kõlarid sobivad arvuti järele ühendamiseks küll.

Muusika kuulamiseks isegi vaata et paremini kui mängude ja filmide vaatamiseks, sest pisike *subwoofer* ei jaksa piisavalt märulit-müdinat teha, et mängude või filmide plahvatused tõeliselt verd tarretavad tunduksid.

Kindel on see, et enne kõlarite ostmist

peaksid vähemalt poes neid üsna põhjalikult kuulama. Võta kaasa mõned plaadid erineva muusikaga ja kui vähegi võimalik, lase endale poes demonstreerida oma-valitud komplekti võimeid mängudes ja filmides. Nende puhul jälgi tähelepanelikult ka seda, kas keskkõlar on piisavalt hea, et dialoog selgelt esile tuleks.

Eriti hea oleks leida selline pood, mis la-seb sul kõlarid hiljem tagastada, kui peaks selguma, et nad jäid su toa jaoks liiga väikeseks ja nõrgaks või ei sobinud mingil muul põhjusel.

Ostes jälgi tähelepanelikult ka hinda, sest nagu meie testist selgus, võivad üsna kehvad komplektid olla poole kallimad kui head komplektid.

Ära aja taga võimsust, sest heade kõlarite üks tunnuseid on ka see, kui hästi nad vaikselt mängivad. Eriti mõttetu on karbile kirjutatud hiiglaslik PMPO (*Peak Momentary Power Output*) võimsus. See näitab lihtsalt seda, millist hetkevõimsust kõlarid taluvad. Olulisem on RMS (*Root Mean Square*) ehk võimsus, mida kõlarid pidevalt mängida suudavad.

							
	Philips MMS260	Logitech X530	Creative Inspire T6060	Speed-Link Full Metal 5.1	HMS Powerstixx Ultra 5.1	Typhoon Acoustic 5.1	X-Tensions Beryllium 5.1
Subwoofer'i võimsus	20 W	25 W	22 W	25 W	65 W	25 W	-
Sagedusdiapasoon	20 - 20 000 Hz	40 - 20 000 Hz	40 - 20 000 Hz	35 - 20 000 Hz	40 - 20 000 Hz	30 - 20 000 Hz	40 - 22 000 Hz
Satelliitide võimsus	5x4 W	(2x7,4 W esimesed, 15, 5 W keskkõlar, 2x7,4 W tagumised)	4x8 W, keskkõlar 18 W	5x10 W	5x15 W	5x8 W	-
Ühendused	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm x 3)	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm x 3), kõrvaklapipistik	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm x 3), 3,5 mm sisend	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm x 3)	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm x 3), juhtmeta pult, RCA stereosisend	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm / RCA x 3), 3,5 mm sisend	1 x digital 5.1 audio line-in (3,5mm / RCA x 3)
Kõrvaklapipistik	Ei	Jah	Jah	Ei	Ei	Ei	Ei
Pult	Ei	Ei	Jah, juhtmega	Jah, juhtmeta	Jah, juhtmeta	Ei	Jah, juhtmega
Kontrollinupud	Helivaljus, bass	Helivaljus, bass	Helivaljus, bass	Helivaljus, bass, kesk- ja tagakõlarite helivaljus, Virtual Sound, mute	Helivaljus, bass, kõrged	Helivaljus, bass, tagumised, keskkõlar	Helivaljus, bass, tagumised
Hind	999.-	990.-	1284.-	1990.-	1990.-	1190.-	1790.-
Müüja	Euronics	Enter	Mikromaailm	Photopoint	Beesting	Photopoint	Photopoint
Hinne	8	7	6,5	6	5,5	3,5	2
Koht	1	2	3	4	5	6	7

Milles konks on?

Milina aedki Pentax Optio WPI, 6 megapikseline kaamera, mis on veekindel® - koos kolmekordse optilise zoomiga on see millegatavalt parem seek kui mistahes kala. Kõhe tolline LCD ekraan pakub sulle perfektset pildi nii vee all kui vee pool. Optio WPI on lihtne ja kergelt juhitud. See kõik teeb stuurimise lihtsaks: püüa omale Optio WPI

www.pentax.ee

Optio WPI

Optio WPI on veekindel ja veekindel kaal
sõltumata LCD ekraanist ja 28-veelise veeveelusest.

PENTAX

Teooriatund: kuidas töötavad viirused, nuhkvara, *keylogger*'id ja reklaamitarvara?

● Kujutle ennast basseini äärde, mille põhjas tead olevat hinnalisi pärleid. Sul on sageli läinud korda neid ka välja tuua. Kuid pealtnäha tüünesse basseini on kolinud piraajad.

„Ma olen siit 1000 korda varemgi pärleid välja toonud! Ei juhtu nüüdki midagi,“ ütled – ning sukeldud. Kuid piraajapopulatsioon on nii võimsaks kasvanud, et kui rüüd kaitsemas ei ole, närib mõni kuri kala sulle üsna kindlasti augu sisse, teeb pesa ja paneb su koos suguvendadega seestpoolt nahka.

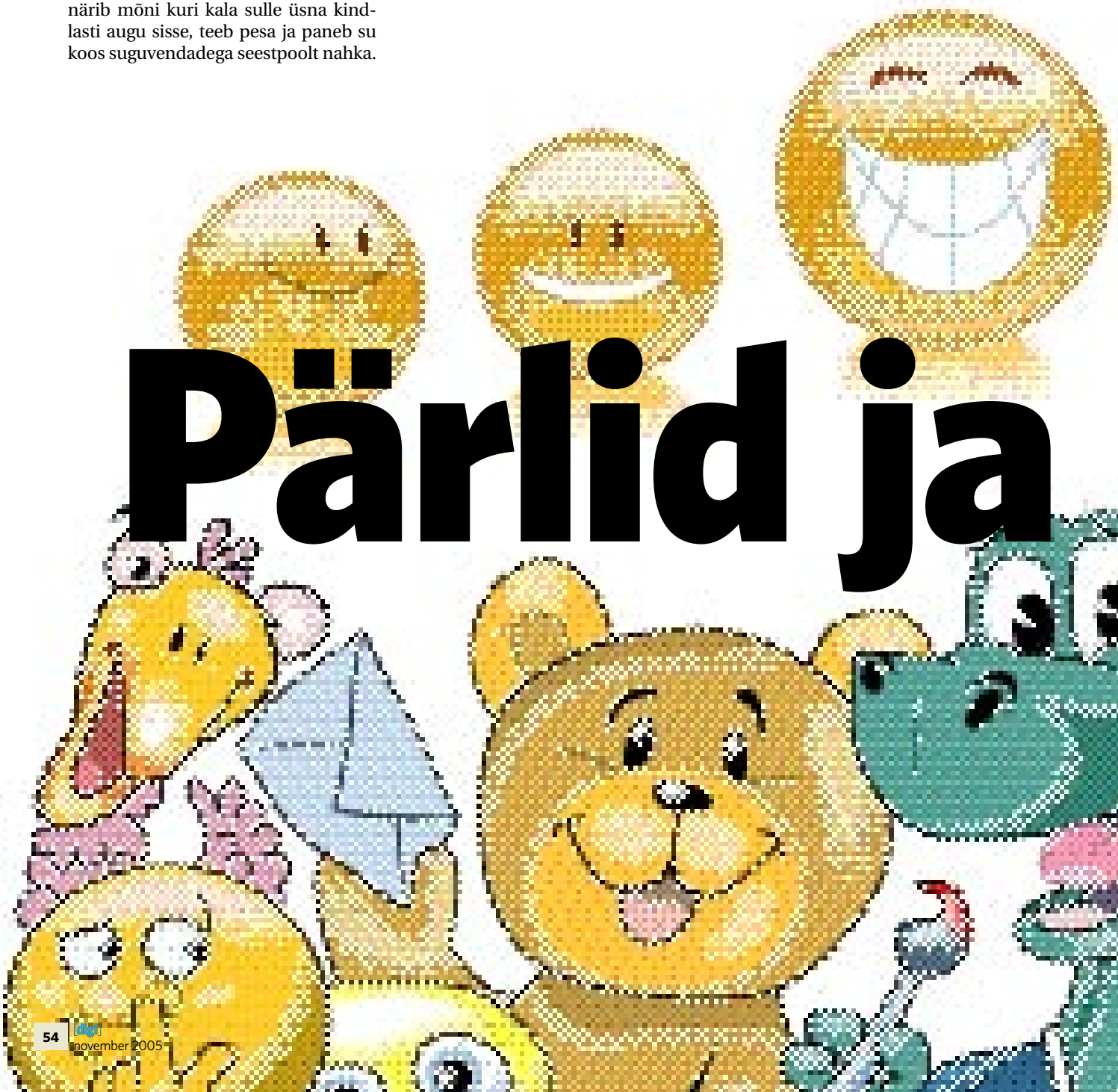
Kuna sa ei hoia käes kalandusajakirja, saad ehk juba aru, et võrdlus käib interneti kohta – see hinnatud töö- ja meelelahutusvahend on kasutajale aina ohtlikum.

Seda ohtlikum, mida rohkem kolib äri üle interneti. Käisin hiljaaegu külas ühes suures ettevõttes, kus pearaamatupidaja uks oli ristseliti lahti, arvuti laua peal. Kui suurt raha käsutatakse selle arvuti kaudu? Ei tea täpset vastust, kuid kindlasti on tegu rohkemaga kui keskpärasesse kohvrise mahuks. Küsisin nüüd – kas uks oleks lahti kui laual oleks arvuti asemel kohver viiesajaseid?

Äsja läbi viidud arvutikasutajate suhtumisuuring näitab, et enamik meist lööb ohtudele üleolevalt käega. „Mu arvutis ei ole viirusi!“ väitis peaaegu pool vastanutest. „Olen suur arvutiasjatundja!“ hindas 50% enda oskusi kõrgelt. „Minu arvutis ei ole mitte mingit häkkerile huvitavat infot!“ ütles kolmandik.

Võrguadministraatorid ja teised arvutispetsialistid teavad, et suur osa

Pärliid ja

nende enesekindlate kodanike arvutitest on suuremal või väiksemal määral juba küberkrattide meelevaldas. Ning ka suuremad kahjud (peale surmaeglaste ja kokkujooksvate arvutite) on juba eestlaste rahakoti peale oma pitseri vajutanud. Rääkimata privaatsusekaost.

Spetsialistid proovivad tavakodaniku alati keeruliste terminitega segadusse ajada. Mis kasu on tark olemisest, kui ei õnnestu teisi, rumalamaid, oma

elvandiluust tornist paika panna?

Erandiks ei ole ka andmeturbe valdkond. Paksude prilliklaasidega arvutinohtud näevad kõvasti vaeva, et viirustega seotud terminite osas segadust tekitada. Nimelt väidavad need monitorikumaskolletunud erudiidid, et sõna „viirus“ käib pelgalt nende viiruste kohta, mis levivad peremees-faili koosseisus, samas kui need viirused, mis oskavad eksisteerida iseseisvalt, on hoopis „ussid“. Saite aru? Jääksin siiski selle juurde, et viiruseks võib nimetada kogu iselevivat kurivara.

On veel üks tüüp kurivara, mida lihtrahvas tavaliselt viiruseks nimetab

– troojalased. Need on kurivaralised programmid, mis poevad arvutisse ja enamasti rajavad arvutisse nn tagaukse, mille kaudu saab kuritegelik häkker ehk krækker pääsu ohver-arvutisse. Seda ligipääsu võib kasutada ohver-arvuti suunamiseks spämmi saatmisele või siis näiteks arvutikasutaja krediitkaardiandmete väljanuhkimiseks.

Rangelt võttes on laiem mõiste „kurivara“, mille alla kuuluvad nuhkvara, viirused, troojalased, ussid jm kitsamad liigid. Kuid kuna viirusetõrje programmid pakuvad reeglina kaitset igasuguse kurivara vastu, millel esinevad viiruse, troojalase või ussi tunnused, ei pruugi ülitäpne vahetegemine tavakasutaja aspektist vajalikki olla. Küll võiks eristada reklaami- ja nuhkvara, mille vastu viiruseotsijast ei pruugi abi olla.

 MART PARVE

piraajjad

Viirus - nakatab, murrab maha, pistab nahka

● Loodan, et Nelli Kalikova töö on ometi vilja kandnud ning iga poiss ja plika teab – kui astud kaitsevahendita juhuvahekorra, võib tulemuseks olla nakatumine HIV-nimelise viirusega. Seesinane HIV ajab su keres endale juured alla ning kui asud järgmise ettevaatamatu nautlejaga linade vahele, kandub viirus edasi ka temale. Toimub nakatumine ning nüüd on peremees-organisme juba kaks.

Arvutiviirus on täpselt samasugune nähtus. Ta „elab“ oma peremeesarvutis ning ootab võimalust ennast järgmisesse arvutisse levitada. Kuna aga internet on oma olemuselt üks lakkamatu arvutitevaheline juhuvahekorra – orgia, arvestades osavõtjate hiigelarvu – on nakatumisvõimalusi ohtralt. Seetõttu olemegi läbi viimase aastakümneni olnud tunnistajateks võimsatele arvutiviiruse-puhangutele, millest hävitavamad on murdnud maha näiteks tervete suurlinnade elektrivõrke või halvanud ühistranspordi – tänapäeval juhitakse kõike sellist ju arvutite abil.

Lihtsaimalt öeldes on viiruse näol tegu pahatahtliku programmiga ehk kurivaraga, mis oskab ennast ise levitada. Sarnaselt bioloogilise suguvennaga ei pruugi arvutiviirus mitte midagi paha teha. Ta võib ka lihtsalt levida ja täiesti rahumeelne olla. Kuid enamasti teeb arvutiviirus siiski hulga kahju.

Esiteks kasutavad kõik viirused selleks, et ennast levitada või kurja teha, ära suure osa sinu arvuti võimsusest. Sageli halvab viirus arvuti kaitsemehhanismid ning avab tee lõplikule äraussitamisele, mis teeb arvuti täiesti töökoõlbmatuks.

Tänastel viirustel on enamasti üks ja konkreetne eesmärk – teenida kuritegelikku kasumit. Raha teenitakse mitmeti, näiteks reklaamposti ehk spämmi levitamise kaudu või koondab kübermaffia viiruse abil vallutatud arvutid ühtseks löögirünnakuks, et ülekoormamise kaudu „maha võtta“ mõni server, mille haldaja on keeldunud nõutud „katuseraha“ tasumast.

Samuti kuuluvad viirused pealt, mida oma klaviatuuril sisestad, ning saadavad sinu pangaparoolid ja krediitkaardi andmed kurikaeltel, kes tühjendavad sinu kontod ning tellivad su krediitkaardiga enda kontrolli all olevast netipoest 10 000kroonist WC-paberit. Nii et kui lennupostiga rull pehmet paberit saabub, siis on aeg viiruse-tõrje käima tõmmata.

Levinud väärarvamuse kohaselt peab kasutaja ise midagi rumalat ette võtma, et oma truu elektrooniline tööselsiline arvutikatku nakatada. Moodsad viirused võivad

[MORAAL]

● Kasuta viiruse-tõrjet!

Tasuta AVG viiruse-tõrje kodukasutajale: free.grisoft.com.

Kaval *online* viiruseotsija, mida ei peagi installeerima, kuid mis ei ole ka nii tõhus: housecall.trendmicro.com.

● Uuenda viiruse-tõrjeprogrammi vähemalt kord nädalas! Ettevaatust! Kui kasutad automaatset uuendust, siis kontrolli aeg-ajalt, kas uuendused on ikka tehtud, sest osad viirused lülitavad uuendamise salamisi välja.

● Skaneeri oma arvutit kord paari päeva jooksul!

● Enneta viirusi! Ära usalda internetis kedagi! Ära ava kahtlasi faile!

IRC bot'i-kanalil käsutatakse zombie'sid spämmi saatma. Ühel õnnetul zombie'l kästakse aga oma kõvaketta sisu sootumaks ära kasutada. Vastuvaidlemine ei ole ette nähtud. (pilt: Swatit.org)

arvutisse pugeda ka täiesti iseseisvalt, ilma et kasutaja peaks näppugi liigutama.

Suurem osa arvutikasutajatest on väga kindlad, et nad ei lange küberkurjategijate ohvriks, sest neil ei olevat arvutis mitte midagi sellist, mis võiks pätti huvitada.

Jätame hetkel kõrvale selle, et nimetatud suhtumine on täiesti vale. Kuid igal arvutikasutajal on kindlasti vähemalt üks asi,

mida e-pätt ihaldab. Sinu arvuti! Just arvutusvõimsusest on virtuaalsetel kurikaeltel alati nappus.

Seetõttu ongi viimasel ajal kõige hoogsamalt levinud uss-tüüpi viirused, mis muudavad nakatunud arvutid nn *bot'*ideks (ing k lühend sõnast *robot*) ehk küber-zombie'deks. *Bot'*id ei ole enam kasutaja käsutada, vaid ühenduvad omapäi kindlasse jututuppa ja jäävad häkkeritelt käskle ootama. Kõik toimub nähtamatult, kasutaja tajub vaid, et arvuti jääb kole aeglaseks.

Need uss-viirused ei vaja levimiseks tingimata seda, et sa ise midagi väga rumalat teeks. Windowsis on piisavalt turvaauke. Kui su arvuti kaitsemeetmed on nõrgad, võidki kindel olla, et masin ei pea oma peremeheks enam sind, vaid mõnda kurikaela kas või teiselt poolt maakera.

Tohutu suured *botnet'*id ehk ühele jutukanalile ühendatud *zombie*'de väed suunatakse enamasti DDoS (*Distributed Denial of Service*) rünnakutele, mille käigus *bot'*id saadavad rünnatavatele serveritele tohutus koguses võltspäringuid. Tulemusena lõpetab serveris hoitav veebileht ülekoormatuse tõttu töö. Neid rünnakuid viiakse läbi raha väljapressimise eesmärgil, operatsioone korraldab suures osas organiseeritud kuritegevus. Eksootilisem kasutusvaldkond on ühise jõuga keeruliste paroolide lahtimurdmine. Needki tegevused tõmbavad arvutil hinge päris kinni.

Teadliku Windowsikasutaja lemmiksait on Windows Update

● Kui programmeerijate vilgaste sõrmede alt tuleb välja programmi uus versioon – olgu jutt siis Windowsist või mis tahes muust tarkvarast – on see esialgu üsna sissemurdmiskindel. Aga andke häkkeritele natuke aega ja igasse tarkvarasse kangutatakse peagi augud sisse. Nende aukude jaoks valmistavad programmeerijad paigad (*patches*), mille kasutaja peab ise oma turvaaukude ette panema, et kurikaelad ei saaks takistamatult sisse-välja siiberdada.

Sellist paikade ehk *patch*'ide sikutamiseks ongi Windows Update nimeline utiliiit ja samanimeline lehekülg Microsofti veebivõrgus. Windows XP all tuleb otsida üles Security Centeri nimeline riistapuu (*Start > All Programs > Accessories > System Tools >*

Security Center). Seal tuleb veenduda, et *Automatic Updates* oleks sisse lülitatud (*On*). Eriti suuri paikaseid nimetatakse muide *Service Pack*'ideks. Windows XP viimane *Service Pack* on numbriga 2.

Kui sul ei ole Windowsile viimaseid paikaseid peale pandud, on su masinas paras viirusepesa ning ei aita siin ei viirusetõrje, ussi- ega püssirohi.

Uuendada tuleb kõiki programme, mis seda võimalust pakuvad. Olgu selleks internetisirvija, Adobe Acrobat, MS Office või mistahes muu tarkvara. Näiteks mõne vana Internet Exploreriga netti ronimine on sama hea kui määrada ennast seaverega pealaest jalatallani kokku ja minna piraaja-basseini ujuma – see on ebamugav, totter ja ei lõpe hästi. Uuendamistest ei pääse ka Linuxi ja Maci kasutajad.

Tulemüür hoiab head sees ja pahad väljas

● Tulemüür on filter, mis keelab, käsib, poob ja laseb pakette – väikesed pätsikesi, mille kujul internetis baite liigutatakse. Kui väljast tulev pakett ei vasta nõuetele, siis kuulub ta kustutamisele. Ning kui mõni väärt programm hakkab järsku ilma nähtava põhjusega internetti tükki, siis paneb tulemüür käe vahele: „Kus sa trügid?!“

Enamik moodsaid operatsioonisüsteeme sisaldab oma koosseisus tulemüüri komponenti juba vaikimisi. Kuid pelgalt Windowsi vaikimisi tulemüüri leppimine on kergema vastupanu teed minnek. Nimelt on Windowsi tulemüür tsipa nõder, ta ei blokeeri väljuvaid ühendusi.

Igaüks, kel piisavalt arvutialaseid teadmisi, võib korraldada vahva katse – kui kiiresti nakatub ilma aktiivse tulemüürita Windowsi masin esimesse viirusesse? Need, kes on proovinud, on tihti saanud tulemüürseks umbes 10 sekundit.

[LINGID]

Tulemüüri- ja turvauguskännerid

- ShieldsUP! - www.grc.com
- Sygate Scan - scan.sygate.com

Tasuta tulemüürid

- ZoneAlarm - www.zonelabs.com
- Sygate - www.sygate.com

ILLUSTRATSIOONID MART PARVE

Nuhkvara: kui lõbusad on Lõbusad Emotikonid?

• Internetis surfates oled kindlasti märganud pilkupüüdvaid reklaame, mis kutsuvad sind paigaldama mõnd kasulikku või lõbusat programmi. Messengeri emotikonid, mis hüppavad, kargavad ja viskavad kukerpalli? Interneti kiirendaja? Miks mitte?

Siirale ja heausklikule inimesele on seletamatagi selge, mis otstarbel programmeerijad ohtralt töötunde nende väärt rakenduste valmistamiseks kulutavad. Et meil kõigil lõbusam oleks muidugi!

Paraku on tegelikkus teistsugune. Suurem osa tasuta jagatavast (ning pealetükkivalt reklaamitavast!) tarkvarast on mõeldud hoopis levitajate kukruid täitma. Kui lubad mõne sellise „interneti kiirendaja“ oma arvutisse, pakib see kohe oma kraami lahti, paneb antenni püsti ja hakkab signaale saatma.

Sellist petturprogrammi nimetatakse nuhkvaraks (ing k *spyware*). Ta nuhib sinu kohta välja, mida aga saab – mis lehtedel surfad, mis muusikat kuulad, mis panga klient oled, mis asju netist ostad, halvemal juhul ka sinu pangakoodid ja krediitkaardinumbrid. Ja saadab kogu info oma pere-mehele. Nuhkvara kipub endale kiiresti ka seltsilisi soetama, nii et arvuti on varsti risti ja rästi läbiussitanud.

Enamasti satubki nuhkvara arvutisse kasutaja enda teadmatul heakskiidul. Programme paigaldades oled ehk tähele pannud, et küsitakse sinu nõusolekut ühele või teisele pikemale ingliskeelsele tekstile. See tekst, mis enamikel meist lugemata jääb, on EULA (*End User License Agreement*) ehk teisisõnu kasutusleping, millega nõustudes lubab kasutaja nuhkvaral kõiki neid jõledusi toime panna.

Nuhkvara on olnud paljude tuntud programmide komponendiks. Ebasoovitavaid seltsilisi on oma arvutisse saanud Kazaa, MSN Plusi ja DivX koodekid paigaldanud heausksed.

Kuid nuhkvara armastab pugeda arvutisse ka sootuks kasutaja (isegi kaudse) nõusolekuta – piisab vaid mõne kahtlase internetilehe külastamisest vähese turvalisuse poolest tuntud Microsoft Internet Exploreriga.

Hotbari-nimeline programm sisaldab võimalust kruvida Internet Exploreri välimus edevamaks, ilusaid lõustasid, mida saab e-kirjadele lisada ning muid mitte väga vajalikke, aga samas kirevaid ja huvitavat viiesid ja kellasisid.

Kõik oleks ju kena, aga pärast Hotbari paigaldamist pääseb põrgu lahti. Sinu vaadatud veebilehtede aadressid, kasutatud

[MORAAL]

• Igale aknale, kus soovitataks millegagi nõus olla või millelegi jah öelda, tuleb öelda pigem „Ei“!

• Ära installi kahtlasi programme!

• Kasuta nuhkvara tõrjeprogrammi vähemalt kord nädalas!

www.safer-networking.org/en/download-nuhkvara-torjeprogramm-spybot

www.lavasoftusa.com/software/adaware-nuhkvara-torjeprogramm-ad-aware

• Ära kasuta nuhkvarale vastuvõttlikku Internet Explorerit!

www.mozilla.org-turvaline-firefoxi-bruuser

otsingusõnad ja täidetud veebivormide sisu saadetakse kellele vaja ning ekraanile hakkavad üksteise järel lahti kargama pealetükkivad

reklaamaknad.

Postkast täitub peagi veelgi rohkem spämmiga. Mida aeg edasi, seda aeglasemaks jääb arvuti. Outlook ja Internet Explorer hakkavad hanguma ning kui arvuti ei ole just viimase malli pill, ei jaksagi ta varsti enam muud teha, kui vaevaliselt ägisesed kümneid ja kümneid reklaamaknuid kuvada.

Peale selle hakkab Hotbar ennast sinu e-kirjade jaluses reklaamima, karjudes värvikireva loosungiga igale su kirjasõbrale: „Mõni inimene ei oska ikka üldse oma arvutit kaitsta ja installib erilist saasta!“ Piinlik, mis?

Ja heauskne kasutaja oleks justkui ise kõigega nõus. Nimelt on ta Hotbari paigaldamise käigus nõustunud 26 000tähemärgise kasutuslepingu ja -tingimustega, kus muuhulgas seisavad read:

„Kasutades seda programmi, võid sa langeda e-kuritegevuse, ahistamise, häkkerluse / jne jne, pikk nimekiri / ohvriks.“

Kõlarid **996.-**
võimsus RMS 70W,
SUBWOOFER RMS 25W

Gaming headset **456.-**

UUS!

MX5000 1998.-

LCD ekraan, bluetooth
tehnoloogia, MX laser hiir

ONOFF

Tooted müügil ONOFF-i kauplustes:
Tallinnas Sikupilli Keskuses, Tartu mnt. 87
Mustika Kaubanduskeskuses, Tammsaare tee 116

**Üllatavalt populaarseks osutunud foto
käsikäes eemalduvast pruutpaarist.**

FOTOD SIIM TELLER/ISTOCKPHOTO

PANE OMA DIGIPILDID TEENIMA

15 000 kaamera eest, 2000 krooni mälukaartidele, veel tuhandeid ja tuhandeid objektii- videle, kiirele arvutile, millega fotosid töödelda, kõvaketastele või DVD-plaatidele, millel fotosid hoida... Hobilennundus on kallid ajaviitevorm, aga fotograafia ei jää kaugele maha.

• Hobilendur võib muidugi aeg-ajalt tuttavaid Tallinnast Tartusse lennutada ja sümboolse raha küsida, aga tegelikult saavad ka amatöörfotograafid oma pildid teenima panna. Vaja on aega, viitsimist, pealehakkamist ja julgust. Aga neid omadusi on niikuinii headel fotograafidel vaja.

Kui kaamera ja pealehakkamine on olemas, siis tuleb välja nuputada, millised võimalused on pildistamisega

sedamoodi tegeleda, et selle eest ka aeg-ajalt tasu saaks. Võimalusi on mitmeid, alates ajakirjandusest (kes elab alailma heade, sensatsiooniliste, uudisväärtuslike piltide nälgas) ja lõpetades suurte ülemaailmsete fotopankadega. Kõigepealt käi oma sõbrad, tuttavad, vanemate sõbrad, naabrid, õpetajad, treenerid jne läbi ja uuri, ega neist keegi mingit otsa pidi pole fotograafiaga seotud. Veel parem, kui nad on kuidagi

seotud mõne väljaande või üritusega, kus on fotosid ja fotograafi vaja. Näiteks kirjutab keegi aeg-ajalt kohalikku lehte, korraldab üritusi või spordivõistlusi, kuhu oleks vaja fotoreporterit.

Ole iseenda müügimees

Kanna alati kaamerat kaasas, pildista võimalikult palju ja erinevaid asju ning näita fotosid teistele. Trüki paremik välja ja pane albumisse, mida sõprade-

le, tuttavatele, külalistele (ka vanemate külalistele) näidata. Kingi sõpradele sünnipäevaks seinale oma fotosid. Tee endale koduleht, kuhu regulaarselt oma parimaid (ja tõesti ainult parimaid) fotosid üles laed. Võta osa konkurssidest – kui kohe ei võida, siis ära heida meelt, vaata, mida võitjad sinust paremini tegid ja ürita uuesti. Konkursside auhinna on tihti raha või fototehnika, mis viib sind sammukese eesmärgile lähemale. Liitu kohaliku kaameraklubiga ja osale selle näitustel. Paku oma fotosid

töökoha või kooli kodulehele.

Hari ja arene

Vaata palju fotosid, vaata erinevaid fotosid, tee endale selgeks erinevad fotograafialiigid, näiteks kas sa tead, mis asi on *stock* ja kuidas erinevad üksteisest *high key* ja *low key* fotod? Käi näitustel, palu endale kinkida sünnipäevaks ja jõuludeks fotoraamatuid või ajakirju. Proovi mingeid fotosid, mis sulle meeldivad, järgi pildistada, et õppida kindla tulemuse saavutamist. Leia endale

paar sama suurt fotoentusiastist sõpra, kellega koos pildistamas käia, et hiljem fotosid võrrelda ning arutada, mis valesti läks ja mida saaks teisiti teha. Proovi pildistada asju, inimesi ja olukordi, mida sa varem pildistanud pole – kui pildistad palju maastiku, siis võta oma sõbrad ette ja tee üks korralik seeria portreesid. Kui pildistad linnageomeetriat, siis proovi samasugust abstraktset geomeetriat leida loodusest.

14 SIIM TELLER

Ideaalsel suvepäeval tehtud foto vanastu tuulikust sobib illustreerima paljusid erinevaid teemasid.

KELLELE OMA PILTE PAKKUDA?

Kohalikud lehed

● Suurtel päevalehtedel on oma palgalised fotograafid ja isegi suvised praktikandid on neil tavaliselt juba fotoäris otsapidi sees olevad inimesed. Küll tulevad kõne alla väiksemad kohalikud lehed. Alustada võiks kohaliku lehe toimetusega suhtlemisega, püüa välja uurida, millistest üritustest nad kirjutada plaanivad, kuhu oma fotograafi saadavad, kuhu mitte. Küsi, milline on tasu, kui tood fotod, mida loo juures kasutada tahetak. Fotohonorarid on Eesti päevalehtedes üsna pisikesed, kohalikes lehtedes teevad pilti tihti peale kirjutavad ajakirjanikud ise ja eraldi tasu selle eest ei saa, aga alati on võimalus, et näkkab. Ent siiski tuleb arvestada, et maakonnalehe fotohonorarid on pigem mõnekümne krooni suurused, üleriigilised lehed maksavad neile saadetud fotode eest honorari kuni mõnisada krooni.

Tõenäosus, et su pilt lehes tõesti avaldatakse, ei olegi nii üüratult väike kui tunduda võib. Kui sa piisavalt vaeva näed ja fotoaparaati tihti kaasas kannad, võid eneselgi ootamatult sattuda väga paljude uudisväärtuslike sündmuste peale. Näiteks kõikvõimalikud loodusnähtused ja -õnnetused on alati väga minev kaup. Pildistasid haruldast vesipüksi? Saada pilt toimetusele – tõenäosus, et see avaldatakse, on päris suur. Seltskonnaajakirjadega võid proovida siis, kui oled mõne prominendi huvitaval hetkel pildile saanud. Sedagi võimalust ei tasu alahinnata – supermodell Kate Mossi kokaiiniskandaal sai alguse ühes ööklubis mobiiltelefoniga tehtud fotodest, mille autor siis kollasele pressile saatis.

Kui sul on lisaks fotograafiale mõni teine hobi (näiteks muusika või jalgpall), siis mõtle, kas saaksid sellega seoses fotosid kuhugi pakkuda. Müü kas või kontserdi või trennikaaslastele võistlusreisi pilte – alusta väikesest juurdehindlusest.

Eesti fotopangad

● Eestis pole just eriti palju fotopanku. Üks tuntumaid on Focus.ee, mis on fotograafide suhtes üsna valiv. Kui neile aga õigeid fotosid pakkuda ja fotod ise piisavalt hea sisu ning kvaliteediga, siis võib sellest täitsa asja saada. Focus.ee küsib endale

Lillefotosid on tavaliselt üsna lootusetu pakkuda, neid on fotopangas juba sadu ja tuhandeid, vastu võetakse vaid väga erilisi ja hea kvaliteediga pilte.

sinu fotode ainumüügiõiguse ehk kui keegi teine võtab sinuga otse ühendust, et mõnda fotot osta, siis sa seda teha ei tohi ja pead nad Focus.ee-sse juhatama, kes müügitingingu ise teeb. Sina teenid tehingu summast umbes poole.

Samuti on Focus.ee-sse (ja teistesse sama tüüpi fotopankadesse) fotosid müües oluline, et sul oleks pildil olijate kirjalik luba, et nende näopildiga fotosid võib müüa ja reklaamis kasutada.

Mainisin, et fotode sisu ja kvaliteet peab piisavalt hea olema – fotopangad otsivad pea alati värsked fotosid inimestega erinevaid tegevusi tegemas – puhkamas, töötamas, sportimas, pidutsemas, raamatuid lugemas jne. Sul on kindlasti piisavalt edevaid sõpru, kes on nõus fotolavastustes kaasa lööma. Kui pildil olevad sõbrad on noored, siis on modellilepingule vaja nende vanemate allkirja, igaks juhuks võiks selle teema enne läbi rääkida, siis pole pärast

halba üllatust, kus vanemad teatavad, et sinu suure tööga tehtud fotod ei tohi kuhuigi müügiks minna.

Võid fotopankadelt ka otse küsida, milliseid fotosid neil vaja on ja vaata, milliste tootmine sulle kättesaadav on – efektseid aerofotod jäävad ilmselt eelarvest välja, aga kindlasti on midagi, millele võid keskenduda.

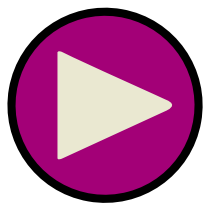
Välismaa fotopangad

● Välismaa fotopankadega on üsna sama lugu, kuid paar olulist asja. Fotopangad jagunevad laias laastus kaheks – ühed müüvad su fotosid väga odavalt (*royalty free*), kuid piisavalt suure portfoolio omamisel võib sissetulek siiski piisav olla, sest fotosid müüakse rohkem. Teised fotopangad müüvad igat fotot kallima lõpphinnaga, võtavad sealte poole endale ja ülejäänud annavad autorile. Pildil olevatelt inimestelt on alati vaja modellilepingut, millega nad annavad sulle loa fotosid müügiks kasutada.

Olen ise natuke katsetanud sellise fotopangaga nagu istockphoto.com, kus ühelt fotolt teenib maksimaalselt 60 USA senti, mis on iga nurga alt vaadates väga vähe raha. Olen seal fotograafide portfelle uurinud ja on üsna levinud, et ühel pildistajal on väljas sadu ja sadu fotosid, mille hulgast on paarkümmend hea läbimüügiga fotot, teised müüvad vähem, kokku moodustub aga kena väike sissetulek. Pead ise otsustama, kas leiad oma fotod rohkem väärt olevat või sobib sulle vaikselt tiksuv sissetulek. Kiiret rikastumist loota pole ja konkurents on kõva.

Mina olen fotosid ka müünud www.istockphoto.com fotopanga kaudu, mis on tüüpiline *royalty free* fotosid, illustratsioonide jms vahendav *online*-keskkond. Ühe foto ostmine on odav, makstes sõltuvalt suuruselt 1–3 USA dollarit, millelt autor teenib 20–60 USA senti. Rõõvimine? Minu kolmekümnest lisatud fotost on populaarseimaks kujunenud foto eemalduva pruutpaariga, mida müüdnud 28 korda ja Saaremaa tuulik, mida müüdnud 11 korda.

Erinevate fotopankade tutvustusi olen ise lugenud erinevatest fotoajakirjadest, mida leiab hästivarustatud ajaleheputkades või raamatupoodidest. Konkreetset soovitan Professional Photographerit. Teine võimalus on Google'i otsimootoriga endale sobivat fotopanka leida, aga ma pole päris kindel, kas kõik ühtviisi usaldusväärsed on ja lõpuks sulle ka väljateenitud tšeki saadavad. Sõltuvalt vanusest vajad fotopangaga lepingut sõlmides vanema nõusolekut – võimalik, et mõned pole ka siis nõus alaealisega lepingut tegema.

play

Kahe lõpuga muinaslugu

MÜÜGIL: <http://www.gamestop.com> **HIND:** 650.-

• Viimastel aastatel on rollimängude maailmas mõjuvõimsaks saanud kaks rollika alaliiki: *action*-rollikad ja massiivse hulga mängijatega netirollikad (MMORPG). Need kaks populaarset noorukit on aga varju jätnud selle õige rollikažanri. Septembri keskpaigas välja tulnud brittide „Fable: The Lost Chapters“ on midagi lineaarse *action*-rollika ja sügava ning interaktiivse rollimängu vahepealset. Kuigi pisut lihtsavõitu, on tegu sellise mänguga, mis pakub vaheldust ja huumorit nii mõõgaseikluste-veteranile kui ka uus-tulnukaile.

Tegelikult tegi „Fable“ debüüdi juba aasta tagasi, prantsatades suure reklaamikampaania saatel Xboxile. Mäng osutus väga edukaks ning müüs üle miljoni eksemplari, nii et pole mingi ime, et ta leidis lõpuks tee koduarvutiteni. Ja mitte ainult – lisaks sellele, et „Fable'i“ PC versioon on graafika poolest kõvasti parem kui konsoolivariant, on tegu ka lisapaketiga. Nimelt heideti algele faabulale ette tema liiga niru pikkust, see viga pole nüüdki päris ära kadunud, aga olukord on paranenud. Juurde on lisatud uusi seiklusi, kolle, soenguid ja muud sellist, mida ühest lisapaketist ikka leiab.

Peremees ja alluvad lähevad ikka ühte nägu.

Mängu enda juurde – „Fable'it“ alustad noore poisina puuraiduri perekonnas ning su kõige suuremaks mureks on see, kuidas kokku saada kolm kullatükki, et osta öele sünnipäevakingitus. Siis aga ründab sinu sõbralikku koduküla kuri kari bandiite, kes kõik maatasa põletavad. Poisinolgi päästab salapärase võlur nimega Maze, kes pakub talle õpilasekohta kuulsas Kangelaste Gildis.

Algavad rasked treeninguaastad, mille lõppedes saadetakse nooruk laia ilma kuulsust koguma ja kätte maksma oma perekonna vägivaldse surma eest. See, kui aus ja moraalne on tee lõppeesmärgini, jääb mängija otsustada.

Üks läbivamaid jooke „Fable'i“ juures ongi hea vs halb valikud. Näiteks võid sa vastu võtta missiooni kaitsmaks õunafarmi röövliste eest, aga võid ka pāti-

[USA POPULAARSEIMAD MÄNGUD]

PC:

1. Quake 4
2. World of Warcraft
3. Battlefield 2
4. F.E.A.R.
5. Half-Life 2

Xbox:

1. The Warriors
2. Ghost Recon 2: Summit Strike
3. Far Cry: Instincts
4. Blitz: The League
5. True Crime: Streets of LA

Playstation 2:

1. Mortal Kombat: Shaolin Monks
2. Resident Evil 4
3. Mobile Suit Gundam SEED: N. E. T.
4. Hitman Contracts
5. God of War

PriceGrabber

bandega ühineda ning aidata neil farmi valvuritest jagu saada. Mõlemal juhul teenid sa raha ja kuulsust umbes samalpalju, vahe on aga selles, kas sa teenid juure headuse- või kurjusepunkte. See, kui hea või halb sa parasjagu oled, määrab ära sinu reputatsiooni ning avaldab mõju ka sinu välimusele. Kui proovid kõiki situatsioone lahendada üllameelselt, avastad ühel hetkel pea kohalt pühaduserõngakese ning spirituaalsed liblikad. Peaks sinu igapäevasteks hobideks olema varastamine, mõrvamine ja vandaalitsemine, hakkavad su peas ühel heal päeval sarved kasvama.

Välimuste mõjutab ka see, missugustesse oskustesse oma verega teenitud kogemuspunkte investeerid. Kui muudad oma tegelaskuju füüsiliselt tugevamaks, läbib ta välkkiire kreatiini kuuri ning muutub oluliselt turjakamaks. Lisa punkte aga maagilistesse oskustesse ning kangelase nahk muutub kahvatuks ja veresoonekirjaks nagu üliõpilasel. Lisaks on veel hulgaliselt tätoveeringuid, soenguid ning habememoode, mida vastava ameti pidajad sulle teha saavad, võitlustest jäävad aga koledad armid ning aja jooksul tulevad tegelase näkku kortsud. Mängu kaus-tast leiad ka juhendi, kuidas ise uusi tätoveeringuid disainida. Kangelase arengu käigus lisandub sulle pidevalt „väljendusi“ – nii saad sa külainimeste peale lõriseda, nendega flirtida, vene kükktantsu tantsida jne. See kõik mõjutab inimeste suhtumist sinusse, samamoodi nagu ka sinu välimus. Kui üks ilus ja kuulus kangelane muskleid näitab, tuleb rahvas hõiskama ja plak-sutama. Kuid nagu arvata võid, ei käitu nad samamoodi ühe rõvedusi täis täto-veeritud sarvilise nässaka suhtes, vaid eelistavad kisendades laialijooksmist. Ilusamatel kangelastel on ka hulga lihtsam naisterahvaid ülakorrusele mee-litada, kuid enamik neist tahab sõrme kuldsõrmust saada.

Kuid palju huvitavat on veel teha. Võib varandusi välja kaevata või kalu

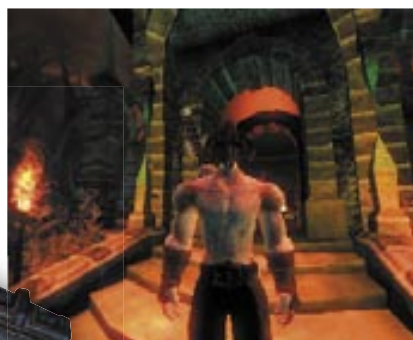
õngitseda. Vahel kohtad suuri kivist nägusid, kes esitavad sulle mõne ülesande või mõistatuse, mille lahendamise korral nad avavad sulle tee mõne eraldatud ja unustatud koha juurde. Nagu märulisugemetega rollikal kombeks, on ka elu ja surma peale võitlemine omal kohal. Kogu juhtimissüsteem on üllatavalt mu-gav ja loogiline mängu kohta, mis algselt valmistatud Xboxi jaoks. Viruta, blokeeri, loobi loitsusid, olemas on ka hiilimine, mis õnneks pole mänge

eriti olu-line. Madi-na ajal tõuseb pidevalt su „lahingukordaja“, mis mitmekordistab saadavaid kogemuspunkte. Vigasaamine tõmbab selle jällegi alla,

mis sunnib sind keskenduma ka enese kaitsmisele, selle asemel et niisama lahmida ja ravijooke juua.

Pildiline külg on „Fable: The Lost Chapters’il“ väga ilus. Tuules õõtsuvad sõnajalad, vahetuv päeva-öö tsükkel, kõigele varje heitvad puudevõrad. Okei, tehniliselt ei ole tegu küll päris tippasemega, aga rollimängu kohta on pilt ikka harjumatult hea. Palju kiidusõnu väärrib graafika kunstiline külg, mis on omapärane ja meeldejääv, kuigi kohati veidi lapsik. Külad jätvavad sooja ja koduse mulje, pime mets näebki välja nagu pime mets. Tegelaste disainis on ilmselt veidi mõjutatud jaapani multikate sihilikult ülepingsutatud stiilist, näiteks on kõigil hiigelsuured käelabad ja ka pisemad mõõgad on nii umbes mehepikkused. Helitaust on suurepärase igas valdkonnas – nii muusika, heliefektid kui ka näitlejatööd on väga kõrgel tasemel ning aitavad kõvasti kaasa meeldiva fantaasiamailma tekkimisele. Ei saa kuidagi mööda ka faktist, et „Fable’i“ intropala autoriks on filmimuusika veteran Danny Elfman, kelle sulest on pärit näiteks „Simpsonite“ algusmuusika. Minu eriliseks lemmikuks

Igasuguseid tegelasi tuleb ette. Karvaseid ja metalliseid, kisklejaid ja paljaid.

on kurjuse templi muusikataust, ärge unustage sealt läbi hüpata!

„Fable: The Lost Chapters“ on üks parimaid (kui mitte parim) rollimäng, mis viimastel aastatel PC peale sattunud ning oleks viga seda mitte proovida. Omad nõrgad küljed tal loomulikult on, aga sellest hoolimata sobib ta ka neile, kes keskaegsetest seiklustest muidu väga lugu ei pea. Hea atmosfäär, ilus pilt, mõnus juhitud, hea stoori ja omapärane huumor ei ole kombinatsioon, mida leiab viimasel ajal mängudest just väga tihti. Lisaks tekitab „Fable’i“ ilmumine PC peale lootust, et kunagi jõuab ka Xboxi hitt „Jade Empire“ meie õuele.

[d] REIN ZOBEL

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium IV 1,4 GHz või samaväärne

Mälu: 256 MB

Videokaart: 64 MB graafikakiirendi

Kõvakettamahtu: 3 GB

Optiline seade: 32x CD-lugeja

Tarkvara: Windows XP

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

[d] HINNANG:

HELI	●●●●●●●●●○
PILT	●●●●●●●●○
MUGAVUS	●●●●●●●○
MEELELAHUTUS	●●●●●●●●

Pedro, mine too vett!

MÜÜGIL: www.ebgames.com **HIND:** 260.-

• Viimasel ajal on sihi ja kliki tüüpi seiklusmänge väike ikaldus tabanud. Mis siis, et tehnika on väga vingeks arenenud, sisu ja mängitavuse poolest on vähe selliseid ette näidata, mis saaksid vastu oma-aegsetele LucasArtsi pärlitele nagu „Monkey Island“ sari, „Grim Fandango“ või miks mitte ka Sierra kuulsad „Larry'd“ ja „Space Questid“.

Okei, vananimene heietab heldinult minevikust, aga kuskil pole ju kirjas, et tänapäeval peavad seiklusmängud lamedad olema, nagu „Nibiruga“ on juhtunud. Pildi poolelt pole midagi ette heita, 2D staatilised taustad ja selle peale asjatavate inimeste (ja loomade) 3D-animatsioonid sulanduvad üsna hästi ning nagu „Syberia“ sarjaski, on taustad hingematvalt ilusad.

Aga kui juba „Syberia“ juttu tuli, siis „Nibiru“ *story* on küll kõikidest ulmeklišeedest kokku klopsitud: natsid, maavälised olendid, superrelv, igavene elu, Lõuna-Ameerika indiaanlaste püramiidid. Andke andeks, me oleme seda juba kuskil kuulnud. Vähemalt tuhat korda. „Syberia“ *story* oli vähemalt huvitav ja originaalne.

Ning teine suur probleem – kodanikud mänguloojad pole huvitavate tegelaste kirjutamisest küll kuulnud. Nädal pärast mängu lõpetamist on kogu virvarrist meeles ainult üks tegelane – kullaahne Pedro, kes püramiidi sees mõistatusi lahendavale peategelasele Martin Nolanile ämbrite kaupa vett pidi tassima (no oli selline mõistatus) ja selle üle kogu aeg äärmiselt valjuhäälselt virises. Aga miks peaksin tahtma kulutada aega seiklusmängule, mille tegelased mind vähemalgi määral ei köida ja üleüldse mingit iseloomu ei oma?

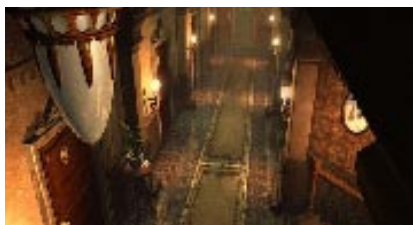
Mõistatused on üsna lihtsad ning kuni päris lõpuni eriti raskeid hetki ei teki. Enam-vähem kogu mäng kulub erinevatesse majadesse sissepääsemisele, kuhu olud või kiuslikud inimesed sind lubada ei taha. Keerulisemaks lähevad asjad lõpupoole, kui tuleb lahendada iidsete indiaanlaste templite mõistatusi, mis üldiselt on ruubiku kuubiku variatsioonid. Aga seiklust kui sellist ju ei ole, pigem võiks siis „Nibiru“ kohta öelda mõistatusmäng. Raske

Ossa kus on kolamist!

Treiler... öömaja saab?

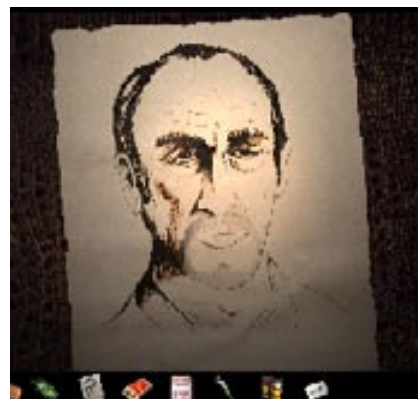

Siin saaks 60m võidu joosta.

nimetada tõsiseks seiklusmänguks ulmitist, kus dialoogides ei saa oma ütlusigi valida, veel vähem selle läbi mängu kulgu muuta keerulisemaks või lihtsamaks (või sootuks ära rikkuda).

Kokkuvõtteks. Käiks kah halval ajal, kuid kui on valida, siis mängige parem klassikuid.

[d] HENRIK ROONEMAA

Sai üks pilt hangitud. Tahad ära osta?

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 800 MHz Pentium 3 (või samaväärne)

Mälu: 128 MB

Videokaart: 32 MB DirectX 8.1 3D-ühilduv

Helikaart: DirectX ühilduv

Kõvakettamahtu: 2,5 GB

Optiline seade: CD-lugeja

Tarkvara: Windows 95/98/ME/2000/XP

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

[d] HINNANG:

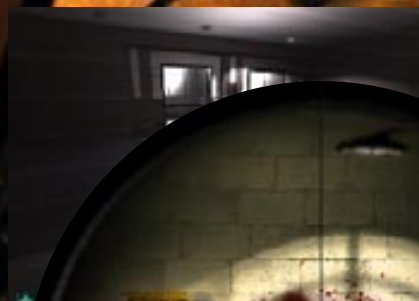
HELI ●●●●●●○○○○
PILT ●●●●●●○○○○
MUGAVUS ●●●●●●●●○○
MEELELAHUTUS ●●●●○○○○○○

Karda kummitusi

MÜÜGIL: <http://www.andrico.ee/pood> **HIND:** 590.-

• Ma ei tunnista end mingil juhul ei õudusfilmide ega –mängude fänniks. Kuid „F.E.A.R.is“ on midagi, mis kriibib hinge, paneb kikivarvul seisma, toob soojas toas kananaha ihule – paneb tundma, et elad.

Pange tähele, „F.E.A.R.“ on suurepärase tulistamismäng. Madinat on rohkem kui kopika eest ja see näeb fantastiline välja. „F.E.A.R.“ tahab mängija korralikuks hirmutamiseks ka head arvutussüsteemi ning selle olemasolul esitab ka korraliku vaatemängu. Laitmatud vesi ja tuli, eeskujulik valguse ja varjude mäng, üpriski loomulik füüsika. Tulevahetustes lendab tolmu, säde-meid, verd, kehi... Ja kui suits vaibub, on ruumist sekunditega üle käinud kaose liiga. Koristajatel ja remondi-meestel kuluks palju töötunde, augud seintes vajaks täiteks sadade kilode viisi pahtlit, sama palju vett ja seepi kulukuks punaste plekkide likvideerimiseks... Peale hingematva graafika on kõrvades judinaid tekitav heli, eriti n-õ hirmutamiskohtades. Pauguraudade müristused ja tegelikult kõik helitekitavad asjad on heal tasemel, nagu ühele tippklassi mängule omane. Muusikalõigud ei ole meelde jäävad, kuid olustiku loovad väga ilusti. Kõnede esitustel pole vaja ka palju norida, kuid kohati saanuks neid teha natukene paremini. See ei käi vastaste kisamise kohta, sest nemad on igati kõvad vennad. Peale tavaliste püssikandjate ilmuvad harva üliliikuvad *ninja*-moodi vennikesed ja kahesugused kiuslikud robotid, aga üldiselt on suurte erinevustega vastaste arv madal. Enamasti liigutakse gruppides ja alustades nendega tulevahetust, tuleb endast anda parim, et neid jälgi-da. Nad hiilivad meeldeid mängija selja taha pahandust teemala, lisaks peavad omavahel sidet, kasutavad kooskõlas-tatud taktikat (hüppavad koos varjust välja), otsivad kuulide eest varju ja hä-dajuhul lükkavad ise midagi kaitseks ette. Ning saates mõne vastupunnija ik-kagi vägisi kloonide järgmisesse ellu, ei ole see neile piisav põhjus päästik kohe lahti lasta. Kuni pikalikukkumiseni saa-dab tulirelv huupi liikvele paraja hulga tina. Nende sihiliku laskmise juures

Naabrid mürgeldasid nii, et moos kukkus maha, Tellisin takso ja läksin paintballi mängima.

aga esineb mõnikord juhuseid, kuidas konkreetselt läbi seina lastes mängija-le pihta saadakse. Üldiselt tuletab AI areng meelde „FarCry“ pooleteist aasta tagust sammu paremuse poole.

Fantastilise mälestuse kinkinud „FarCry'd“ meenutades saab sarna-seid jooni tõmmata ujumisliigutustes. No see on tühiasi. Hoopis tähtsam on „Matrixist“ tuttav aegluubi-efekt, siin reflekside kiiruseks nimetatav, mida saab lühikeseks ajaks aktiveerida ma-dinas eelise saamiseks. Okei, ka mulle meenub, et seda on vähemalt seitsmes mängus, kaasaarvatud mõnes FPSis, viljeletud. Kuid see ei tee seda silma- ja mängulõbu veel halvemaks. Vastupidi, kasutades laskmise kõrval veel granaa-te või jalgu, on elamus veelgi võimsam. Jalgu? Jah, ülivana „Duke Nukem 3D“ ja üliirõveda „Postal 2“ jalavägivallatse-misele on lisandunud „F.E.A.R.is“ pak-utav. See on isegi efektsem kui „The Chronicles of Riddick: Escape From Butcher Bay's“ esitatud rusikavõitlus. „F.E.A.R.i“ enda käsivõitlus on liiga ta-valine ja sama käib kabalöövide kohta.

Kuid kõik pole veel kaugeltki ideaal-ne. Loo teema on müstiline, saladus-

lik ja kumma-line ning seetõttu ei taha sisu reeta, kuid see on ka parajalt eeti-kapuudulik (sihilikult), märksõnadeks salajased inimkatsed, üleloomulikud psüühilised võimed, kummitused ja kurjad vaimud, inimeste närimised, alaealise sünnitamine, kloonid ja see-bikalik kes-on-kelle-sugulane. Aga puuduseks on sisu kehv jutustamine. Alles lõpus saab aimu, mis toimub, ja ka siis võib veel segaseks jääda.

Veel – tasemekeskondade vaheldust on väga vähe ja tihti lõppevad need ootamatult, varastades lootuse saada enne edasiminekut kõikjal kolada. Ning keskkonnad meenuvad tuttavlikult. Suures büroohoones *chill*imine tõi silme ette „Die Hard: Nakatomi Plaza“ koos paljude muudega, mahajätud

Vennad Mati, Juss, Jüri ja Kalle tulid kopteriga siia, et sõda mängida.

asukohad „Half-Life 2“, „Devastationi“ ja ka hulga teisi. Tühine näpukas on juhtunud ka torudel olevate ratastega, sest need on läbistatavad. Sellega õnneks vead ka piirduvad.

Mitmikosa on kuueteistkümmene mängijale. Kokku kümme kaarti, kaks neist lipuvallutamiseks, ülejäänud *deathmatch*'i ja viimase ellujääja võitlusteks. Kolm moodi varieeruvad veel valikutega rühmaga ja *slow motion*'iga ning nii saab kokku kaheksa mõõduvõtmise võimalust. Kaardid ei tekita vaimustust, tavalised ja tuttavate keskkondadega üksikosast, kuid arvestades lähedaid relvi ja efekte, siis saab „F.E.A.R.“ kindlasti oma fännkonna. Kaasas on ka serveribrauser, kuid internetis mängides on vajalik kiire ühendus, sest tihti esineb *lag*'e. Mängitavus on sama lihtne, relvad on samad, kuid varustatus on võrdsustamise tõttu erinev. Esineb „jaamu“ laskemoona ja ter-

vise taastamiseks, mida SPs ei ole.

„Director's Editionil“ on lisaks neli videot – tegemisest, tegijate kommentaarid, oi kui kõhe lühifilm Almast (küll te mängus teada saate, kes ta on) ja üks osa „F.E.A.R.i“ mootoril tehtud naljameeste filmikeste seeriast „P.A.N.I.C.S.“

Monolith on teinud hunnikus märkimisväärseid tulistamisi („Bloodi“, ja „No One Lives Forever“ seeriad, „Aliens vs Predator 2“, „Tron 2.0“) ja „F.E.A.R.“ – „First Encounter Assault and Reconnaissance“ on tubli punkt nende korralikule ametikäigule. Umbes kahteist tundi üksikosa lubatakse kõnepruugi ja vägivalda tõttu mängida alles 18aastastel. Oige tegu. Netis jällegi olemas demo, mis selles mõttes huvitav, et on kokku miksitud erinevatest mängus olevatest paikadest. Teine huvitav asi on veaparandusega. 1.01 *patch* ilmus samal päeval, kui mäng ametlikult lettidele jõudis.

LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

- Protsessor:** Pentium I/AthlonXP 1,7 GHz (3 GHz soovitatav)
Mälu: 512 MB (1 GB soovitatav)
Videokaart: 64 MB GeForce4 TI/Radeon 9000 (256 MB Radeon 9800Pro/GeForce 6600 soovitatav)
Helikaart: DirectX 9 ühilduv (Creative SoundBlaster X-Fi soovitatav)
Kõvakettamahtu: 5 GB
Optiline seade: DVD-lugeja
Tarkvara: Windows XP+DirectX 9.0c (augusti versioon)
Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor
Muu/valikuline: LAN kaart

[d] HINNANG:

- HELI** ○○○○○○○○○○
PILT ○○○○○○○○○○
MUGAVUS ○○○○○○○○○○
MEELELAHUTUS ○○○○○○○○○○

Pisisulide suured mängud

MÜÜGI: www.andrico.ee/pood HIND: 990.-

Londoni allilm on kummitavalt kõhe, kubiseb erinevatest rassidest ja eelarvamustega ekstremistidest, kes kõik suure rahakoogi küljest pirakaid lahmakaid hammustada ihkavad. Nad teevad seda eurooplaste moodi, jahtides ameeriklaste klaari kümne miljoni asemel lootusetut kättemaksu või iidset väärtuslikku ikooni. Isegi siinsed parimad võmmid tunduvad stampmärulite positiivsete kangelaste kõrval tüütute tähenärijatena.

Mõne sõnaga toimuvast – mahakäänud võmm Mitch teeb pingutusi selleks, et organiseeritud lätlasti, sealhulgas ka üht eestlast, ohjata. Poksija Eddie, kes endale kuritööga lisaelatist teenib, võtab ette paljulubava röövi, kaasates enda seltskonda arvutikratist hiilimiskustestega tütarlapse nimega Sam. Need kolm ei oska muidugi aimata, et nende teed ristuma on määratud ning järgnevad sündmused pööravad näiliselt rahuliku Londoni elurütmi pahupidi.

„Black Monday“ ei jäta võitjaks kedagi. See serveerib tegelasi üsna elulises valguses, kus isiklikud motiivid tavaliselt hea kavatsuse juba eos lämmatavad. Kättemaks, superhea ent ootamatult pahaks pööranud rööviidee, soov kaaslasega lõpuni välja minna – üllaid andestajaid ja niisama mõkuta-ajaid kurjad skeemid ei kannata. Kolme peategelase saatust lahkavad kuus kuni kaheksa tundi (pluss viitsemise korral erinevate lõppude väljateenimine) kujunevad veriseks, aga kahjuks mitte nii magusaks kui kunagises esimeses „Getaway’s“. Londoni 40 ruutmiili tunduvad samuti oma tagahoovide ning parkidega ahvatlevad, aga viimastele pole sõidumissioonides eriti rakendust leitud. Üleüldse jääb loo käigus suurem osa linnast avastamata ja hilisem vabasõidu võimalus enam ei ahvatle. Minimänge leidub terve rida, aga nendegi läbimine on taas su vaba aja osakaalu küsimus. Üldiselt tehakse uusi mänge piisavalt palju, et selliseid detaile eirata. Tuumosa loeb.

Kui Mitchi napp relvavaramu ning Eddie kahvatu poksimisoskus veel kriitikat kannatavad, siis Sami hiilimine on mängulõbu külmavereline mõrvami-

Kihutamine ja kõmmutamine. Milline tavaline suurlinn.

ne. Tüdruk ei saa tabamise korral vastu hakata, aga tabamise vältimiseks oleks tarvis teada, kus ja kuidas ennast varjata. *Game over* saabub nii tihedalt, et vägisi kisub mõtted poolelajamise manu. Autosõidusektsioon on endiselt kaardivaba, sõidusuunda osutavad suunatud ja kui masin hirmsasti kapoti alt suitsema kipub, tuleb salongist säared teha. Tänavalt sõiduki kaaperdamine on lubatud, aga vajalikul momendil pole see peaaegu kunagi ajalisel võimalik – tuleb taimerit jälgida. Keerulisi manöövreid ja GTA stiilis rassimist ette ei tule. Jalgsi sektsioonid võimaldavad rohkem tegevust. Esemete taha saab varjuda, võimalik on vastaste turmtule eest minema kukerpallitada, varjus olles saab umbropsu sihtides vastaseid tulistada. Küsitavaks jääb vaid see, kust Londoni allilm antud mängu jaoks selle rohke kahuriliha on hankinud. Vastaseid jälgub kampade kaupa nagu „Diablo“ paharetted, nad tolknevad katustel, mahajäetud vaksalites ja prügmägedel. Ainult selleks, et ennast hetkeks näidata ja siis langeda.

Õhkkond koos pealelugemisega on võrtsitatud soliidset – räpased nurgatagused ja valimatu keelepruuk sobivad kokku valatult. Helitaust endiselt varieerub, sümfoonilisest närvikõdist kuni sõidutempos rulluva *techno*’ni, mis mõjub rutiinist vabastavalt ja neutraalselt. Peategelaste pealelugejad on kõik suuremal või vähemal määral näitlejad, mis ei pruugiks veel midagi tähendada, kui asja hingega ei võetaks.

Ainult PS2 jaoks tehtud maiuspala mitte väga nõudlikule ja ilmtingimata täiskasvanud mängusõbrale. Ehk kuri-kaelte moodi manades: „*F***ing try it!*“

[d] KAIMAR PALTS

[NÕUDMISED]

Playstation 2 mängukonsool,

mälukaart, soovitatavalt 100 Hz laiekraaniga teler

[d] HINNANG:

HELI	●●●●●●●●○○
PILT	●●●●●●●●○○
MUGAVUS	●●●●●●○○○○
MEELELAHUTUS	●●●●●●●○○○

Mobiilimaailm

MÜÜGIL: wap.inpoc.ee **HIND:** 50.- mäng

Happy Tree Friends: Spin Fun

● On siin keegi, kes ei tea Happy Tree Friendsi? Neile teadmiseks, et tegu on internetis levitatavate flash-multikatega, kus nunnud ja karvased metsaloomakesed kõige jõhkramatel mõeldavatel viisidel hukka saavad.

Nüüd on see veresaun ka mobiili peale toodud. Süžee on laenatud ülalmainitud multikasarja ühest seeriast, kus väikeloomad karusselliga sõidavad. Nagu arvata, ei lähe kõik nii nagu peab – loomapojad ei jaksa karussellist kinni hoida ning lendavad otsa kõige ohtlikumatesse maas vedelevatesse asjadesse, mida metsa alt leida võib. Nendeks asjadeks on nii alasid, karupüünesid, meremiinid kui ka muud sorti ebasõbralikke träni. Mängija saab karussellile hoogu anda ning valida hetke, mil järjekordne ohver minema lendab – mida suurema hooga ning mida rohkematesse objektidesse ta satub, seda rohkem punkte saab. Suured punktisummad aga avavad uusi ohtlike jubinaid, et loomakeste õhulend veel surmavaks muuta. Kui Happy Tree Friendsi verised multikad sulle peale lähevad, siis läheb vahest ka see mänguke. Muide, multikaid saab vaadata aadressil www.happytreefriends.com

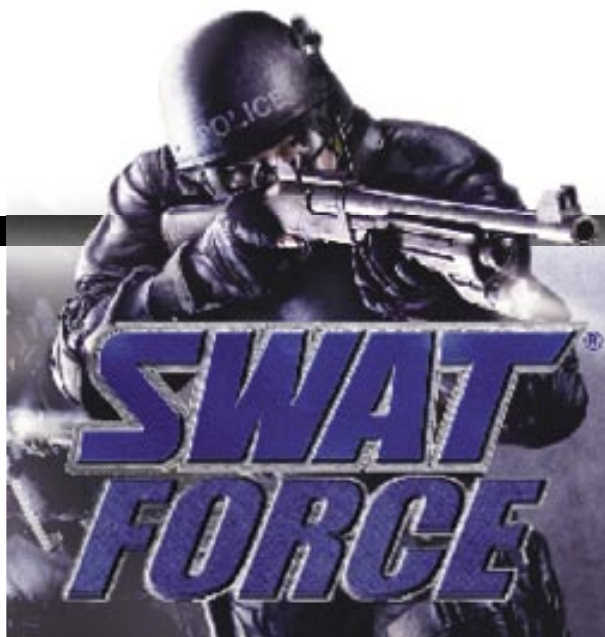
[d] HINNANG

Tom Clancy's Splinter Cell

● Selle kuulsa hiilismängude seeria mobiiliversioonide proovimisel alustasime nagu kord ja kohus esimesest osast ning tuleb tõdeda, et tegu on suurepärase mänguga. Sarnaselt sama nime kandva PC-mänguga on Sam Fisher üks ohtlikumaid moodsa sõja ja spionaaži töövahendeid, kes kõõlub ventilatsioonišahtides ja turnib nõtkelt laelustes. Vaenlasi võib lihtsalt maha kõmmutada, kuid neile selja taha hiilida ja teadvusetuks kallistada on palju lõbusam. Siin-seal leiab ka pimedaid nurgataguseid, kuhu varju pugeda. Pärast esimest läbimist tuleb mängu ka teine raskusaste, kus ohvrite alarmeerimine pole lubatud. Kogu mäng näeb mõnus ja sujuv välja, ainsaks ebameeldivuseks on see, et hakkama on üritatud saada väga väheste nuppudega – mõnel nupul on mitu funktsiooni ning hädaolukorras tekitab see palju jama. Ootan juba uudishimuga järgmiste osade proovimist.

[d] HINNANG

SWAT Force

● Seekord on tegemist ühe teistmoodi mänguga. Selle asemel, et relvade tänaval pättide metallisisaldust tõsta, tuleb nad hoopis automaatoruga vehkides alla andma sundida ja siis arresterida. Midagi uut, mis? Mängija juhib kahte SWAT-meest, kellest üks loodab relvale ja teine teadmistele. Teadjamees oskab pomme ja miine kahjutuks teha, arvutisüsteemidesse häkkida, käeraudu kinni panna ja mida kõike veel, püssimees peab oma rolli täitma relva ja *stun*-granaatide abil. Tasemed koosnevad kurjategijate vallutatud majadest, kus on hulganisti lõkse ja halbade kavatsustega inimesi. Sinu ülesandeks on mainitud kahte tubli meest juhtides oht neutraliseerida ja hoone oma kontrolli alla saada, sealhulgas suuremaid purustusi ja inimohvreid vältides. Mäng on originaalne ning ka väga hästi kokku pandud, puhas rõõm *action*-karglemisest tüdinutele.

[d] HINNANG

Star Wars Republic Commando: Order 66

● Paljud mäletavad kevadel ilmunud suurepäraselt „Star Wars Republic Commandot“, milles neli erirühma kloonisõdurit Vabariigi tahtmisi täitsid. Order 66 tähistab käsklust kõik jedisõdalased maha noddida ning just sellega siin tegemist ongi. Sinu käsutuses olevad kolm nagu-üks-mees käituvat sõdurit muravad ennast kõigepealt läbi terve hunnikust droididest (robotitest) ning siis asuvad valgusmõõkadega relvastatud rüütlikeste kallale. Iga *level*'i alguses saab valida oma meeskonnaliikmete ametikohad – kes kannab kaitsvat energiakilpi, kes kõmmutab korruga neljas erinevas suunas ja nii edasi. Erineva varustusega sõdurite kombineerimisega võib saada päris huvitavaid tulemusi ning viimases tasemes saad isegi tulevase Darth Vaderi kampa võtta. Kui lõpukad välja arvata, on mäng üsna lihtne ning kurta võiks ka stoori puudumise üle. Üldjoontes siiski mõnus väike meelelahutus.

[d] HINNANG

„Halo“ Linuxil, mingitviisi

● On teada uudis, et Microsofti levitavat mäng tehakse filmiks (lavastaja-tooli võitis omale muideks „Sõrmuste isanda“ saaga ja kohe linastuva „King Kongi“ tegija Peter Jackson). Irooniline on fakt, et filmi eriefektid tehakse IBM serverite peal, mida jooksub Linux, täpsemalt Fedora tuumaga Red Hat. Kes ei saa aru, siis Microsofti Windows operatsioonisüsteemide suurimad konkurendid on just tasuta Linuxid, ja nüüd tehakse Microsofti mängust film Linuxil peal.

WoWi saab juurde

● Ülipopulaarsele massirohikale „World of Warcraft“ kuulutati välja lisapakett! Nimeks tal „The Burning Crusade“ ja lubatakse selles nii mõndagi, mis WoW-fännidel suu veestama paneb, muu hulgas kaht uut rassi (üheks neist Blood Elves), oksjonimaju igasse suuremasse linna, lendavaid ratsusid, juveliiri elukutset ning seiklusi, kus saab osa võtta „Warcrafti“ strateegiamängude kuulsamatest lahingutest. Ilmumiskuupäevaks märgiti esialgu 2. juuli 2006.

[MÄNGUDE DEMOD]

80 Days demo ● UFO: Aftershock demo ● Peter Jackson's King Kong demo ● The Suffering: Ties That Bind demo ● Zoo Tycoon 2: Endangered Species demo ● Aurora Watching: Gorky Zero English demo ● Diplomacy demo ● World at War demo ● Earth 2160 demo ● Law & Order: Criminal Intent demo ● Land of the Dead: Road to Fiddler's Green demo ● X-Men Legends II: Rise of the Apocalypse demo ● Cold War demo ● Serious Sam II demo

Lõpuks ametlikult!

● Tuli ära! Lõpuks on ametlik kinnitus, et kuulus Teise maailmasõja teemaline „Wolfensteini“ seeria saab täiendust. Ilmub arvuti ja XBOX 360 peale, kuid selleni on veel palju aega. Natside üleloomulikele aretistele kolki andmise mängu teevad taas Raven Software (üksikosa) ja Nerve (mitmikosa). Üle vaatab id Software ja rahastab Activision, nii et võib sama taset oodata.

Mängusuurused kasvavad

● Vää-ääga pikale tegemisele veninud „Duke Nukem Foreveri“ tootajafirma 3DRealmsi boss George Broussard vastas foorumis küsimusele „kui suur saab DNF olema?“. Vastuses oli, et praegu on mängu 9,6 GB, lõpptoodangus paar-kolm giga ehk infohulk väheneb. Nojah, päris suur teine. [digi] usub, et CD versiooni mängust ei tule :D.

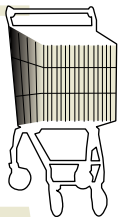
[ÜHE LAUSE UUDISED]

- Electronic Arts ja Steven Spielberg löid käed, et luua koos kolm uut videomängu.
- „Half-Life 2: The Lost Coast“ arvuti graafikavõimsuse ja -ilu piire kompiv lisa on saadaval nüüd läbi Valve serveri Steam.
- Väljastati Garry's Half-Life 2 Mod v9.0, mis sellega paljukiidetud (ka meie kirjaskatis) lisajubinaga täpselt teha saab, jätame „Half-Life 2“ fännide avastada (<http://gmod.garry.tv/>).
- In-Fusio teeb „Halost“ mobiilmängu.
- „Call Of Duty 2“ saab varsti valitud tootjate nVidia GeForce 7800 GT kaartidega tasuta kaasa.
- Uwe Boll, kes on tuntud rämpsfilmi tegijana ja heade litsentside rikkujana, teeb 2007. aastaks filmi „Postali“ maailmast, Running With Scissorsi ühe kõigi aegade haigemast ja vägivaldsemast mänguseeriast.

Maagiline number: 200

Hakake jõulukinke vaatama.

NOVEMBER	2005 LÕPP	2006 ESIMENE KVARTAL	SILMAPIIRI TAGA...	
<p>Battlefield 2: Special Forces (Isapakett) ● 21. nov 2005</p> 	<p>East Front ● neljas kvartal 2005 Gene Troopers ● neljas kvartal 2005 Rat Hunter ● neljas kvartal 2005 Armed Assault ● neljas kvartal 2005 Condemned: Criminal Origins ● neljas kvartal 2005 VATAN ● neljas kvartal 2005 Vivisektor: Beast Inside ● neljas kvartal 2005 Half-Life 2: Aftermath (Isapakett) ● 2005 Hollow ● 2005</p>	<p>SWAT 4: The Stetchkov Syndicate (Isapakett) ● veeb 2006 Tom Clancy's Ghost Recon Advanced Warfighter ● veeb 2006 Stargate SG-1: The Alliance ● veeb 2006 Prey ● 1. märts 2006 Tom Clancy's Rainbow Six: Lockdown ● esimene kvartal 2006 Call of Juarez ● esimene kvartal 2006 Enemy in Sight ● esimene kvartal 2006 The Stalin Subway ● esimene kvartal 2006 The Regiment ● esimene kvartal 2006 Sniper ● esimene kvartal 2006</p>	<p>You Are Empty ● teine kvartal 2006 TimeShift ● kevad 2006 Commandos: Strike Force ● kevad 2006 Savage 2: A Tortured Soul ● suvi 2006 Huxley ● suvi 2006 Metathrone Project ● suvi 2006 Dark Messiah of Might & Magic ● kolmas kvartal 2006 Call of Cthulhu: Destiny's End ● 19. okt 2006 S.T.A.L.K.E.R.: Shadow of Chernobyl ● neljas kvartal 2006 BioShock ● 2006 Operation Flashpoint 2 ● 2006 Unreal Tournament 2007 ● 2006 Enemy Territory: Quake Wars ● 2006 Rainbow Six: Lockdown ● 2006 CellFactor ● neljas kvartal 2007 Strike Force Red Cell ● 2007 Precursors ● 2007 Retribution ● 2007 They Hunger: Lost Souls ● teatamata</p>	FPS
<p>The Matrix: The Path of Neo ● 7. nov 2005 Gun ● 8. nov 2005 Stubbs the Zombie in Rebel Without a Pulse ● 15. nov 2005 King Kong ● 22. nov 2005 Marc Ecko's Getting Up: Contents Under Pressure ● nov 2005</p>	<p>Prince of Persia: The Two Thrones ● dets 2005 Tony Hawk's American Wasteland ● dets 2005 Refuse: Home, Sweep Home ● neljas kvartal 2005 True Crime 2 ● neljas kvartal 2005 Crime Life: Gang Wars ● neljas kvartal 2005</p>	<p>Tomb Raider 7: Legend ● veeb 2006 City of the Dead ● veeb 2006 Driver: Parallel Lines ● märts 2006 Just Cause ● esimene kvartal 2006 Captain Blood ● esimene kvartal 2006 Splinter Cell 4 ● esimene kvartal 2006 Hitman: Blood Money ● esimene kvartal 2006 The Godfather ● esimene kvartal 2006 Scarface: The World is Yours ● esimene kvartal 2006 City of the Dead ● esimene kvartal 2006</p>	<p>Bad Day L.A. ● 12. aprill 2006 Desperados 2: Cooper's Revenge ● aprill 2006 Black Buccaneer ● kevad 2006 Rogue Trooper ● kevad 2006 Dog Tag ● teine kvartal 2006 El Matador ● teine kvartal 2006 Diabolique - License To Sin ● neljas kvartal 2006 The Good, The Bad, And The Ugly ● 2006 25 To Life ● 2006 Demonik ● 2006 Interview with a Mad Man ● 2006 Reservoir Dogs ● 2006</p>	MÄRUL
<p>Tycoon City: New York ● 1. nov 2005 The Movies ● 8. nov 2005 Brigade E5: New Jagged Union ● nov 2005 Desert Law ● nov 2005 Seven Kingdoms: Conquest ● nov 2005 Loco Mania ● nov 2005</p>	<p>Hammer & Sickle ● 5. dets 2005 American Conquest: Divided Nation ● 5. dets 2005 Artifact Rush ● neljas kvartal 2005 Ground Zero: Genesis of the New World ● neljas kvartal 2005 Tactica Online ● neljas kvartal 2005 Pacific Storm ● neljas kvartal 2005 Full Spectrum Warrior: Ten Hammers ● neljas kvartal 2005 Creature Conflict: The Clan Wars ● 2005 Officers ● 2005 Wildlife Tycoon: Venture Africa ● 2005 Distant Guns ● 2005 War Leaders: Clash of Nations ● 2005 Spoils Of War ● 2005 Warfare ● 2005</p>	<p>Star Wars: Empire at War ● veeb 2006 SunAge ● veeb 2006 Galactic Civilizations II: Dread Lords ● veeb 2006 Company of Heroes ● veeb 2006 Ghost Wars ● veeb 2006 Rise & Fall: Civilizations at War ● 1. veeb 2006 Faces of War ● märts 2006 WOFOR: War on Terror ● esimene kvartal 2006 Sins of A Solar Empire ● esimene kvartal 2006 Heroes of Annihilated Empires ● esimene kvartal 2006 ParaWorld ● esimene kvartal 2006 Snow ● esimene kvartal 2006 Wildlife Park 2 ● esimene kvartal 2006</p>	<p>The Sims 2: Open for Business ● mai 2006 Empire Earth II: The Art of Supremacy (Isapakett) ● kevad 2006 Combat Mission: Shock Force ● kevad 2006 Hell Tycoon ● 6. juuni 2006 NFL Head Coach ● teine kvartal 2006 Rise of Nations: Rise of Legends ● teine kvartal 2006 Joint Task Force ● teine kvartal 2006 Spore ● kolmas kvartal 2006 ANNO 3 ● neljas kvartal 2006 Trainz Railroad Simulator 2006 ● neljas kvartal 2006 Caesar IV ● neljas kvartal 2006 Warhammer: Mark of Chaos ● 2006 Dreamlords ● 2006 Heaven vs. Hell ● 2006 Sparta - Ancient Wars ● 2006 Stranger ● teatamata</p>	STRATEGIA
<p>Need for Speed: Most Wanted ● 15. nov 2005 Crazy Frog Racer ● 25. nov 2005 TrackMania Sunrise xTreme (Isapakett) ● nov 2005</p>	<p>L.A. Rush ● 12. dets 2005 Volkswagen Golf Racer ● neljas kvartal 2005 Adrenalin Racer ● neljas kvartal 2005 IHRA Professional Drag Racing 2005 ● neljas kvartal 2005</p>	<p>Pac-Man World Rally ● suvi 2006 FlatOut 2 ● suvi 2006</p>	<p>Grand Raid Offroad ● teatamata Super Taxi Driver 2006 ● teatamata Night Watch Racing ● teatamata Lada Racing Club ● teatamata</p>	KIHUTA
<p>80 Days ● 8. nov 2005 Law & Order: Criminal Intent ● 15. nov 2005 Delaware St. John Volume 2: The Town With No Name ● 28. nov 2005 Wild Earth ● nov 2005</p>	<p>Pathologic ● neljas kvartal 2005 The Chronicles of Narnia: The Lion, The Witch and The Wardrobe ● neljas kvartal 2005 Scratches ● neljas kvartal 2005</p>	<p>Keepsake ● veeb 2006 Call of Cthulhu: Dark Corners of the Earth ● veeb 2006</p>	<p>Dreamfall: The Longest Journey ● kevad 2006 Broken Sword 4 ● suvi 2006 Destinies ● suvi 2006 THE ISLAND: The Earthling ● kolmas kvartal 2006 Voodoo Nights ● teatamata Reprobates ● teatamata Sam & Max ● teatamata</p>	SEIKLUS
<p>Star Wars Galaxies: Trials of Obi-Wan ● 1. nov 2005 Dungeons & Dragons Online: Stormreach ● 2. nov 2005 Dark and Light ● nov 2005</p>	<p>Age of Pirates ● neljas kvartal 2005 Blood Magic ● neljas kvartal 2005 Citizen Zero ● neljas kvartal 2005 SpellForce 2 ● neljas kvartal 2005 Helgate: London ● neljas kvartal 2005 Phase: Exodus ● 2005 The Roots ● 2005 The Witcher ● 2005 Vanguard: Saga of Heroes ● 2005</p>	<p>Tabula Rasa ● 15. veeb 2006 Neverend ● veeb 2006 Mage Knight Apocalypse ● märts 2006 The Chronicles of Spellborn ● esimene kvartal 2006 SUN: Soul of the Ultimate Nation ● esimene kvartal 2006 Parfait Station ● esimene kvartal 2006</p>	<p>Age of Conan: Hyborian Adventures ● 10. mai 2006 Neverwinter Nights 2 ● teine kvartal 2006 Loki ● teine kvartal 2006 4th Battalion ● teine kvartal 2006 Phantasy Star Univers ● teine kvartal 2006 Darkstar One ● kevad 2006 Auto Assault ● kevad 2006 The Lord of the Rings Online: Shadows of Angmar ● suvi 2006 Paradise City ● kolmas kvartal 2006 Gothic III ● 2006 Titan Quest ● 2006 Night Watch ● 2006 Elveon ● teine kvartal 2007 Warhammer Online ● 2007</p>	ROLLIMÄNGUD
<p>Harry Potter and the Goblet of Fire ● 8. nov 2005 Pac-Man World 3 ● 15. nov 2005 Shrek SuperSlam ● nov 2005 Rugby Challenge 2006 ● nov 2005 Stoked Rider ● nov 2005 Dynasty Warriors 4 Hyper ● 9. dets 2005 Super League Rugby League 2 ● 8. dets 2005 The Three Musketeers ● neljas kvartal 2005 Metal Combat ● neljas kvartal 2005</p>	<p>Barnyard ● jaan 2006 Stacked with Daniel Negreanu ● 28. veeb 2006 Kick'n'Rush Soccer 2006 ● veeb 2006 Panzer Elite Action: Fields of Glory ● esimene kvartal 2006 Giriz - Life is a Party ● esimene kvartal 2006</p>	<p>FIFA Street 2 ● kevad 2006 Sensible Soccer ● teine kvartal 2006</p>	<p>Whirlwind of Vietnam ● neljas kvartal 2006 Rich & Beautiful II ● sigis 2006 Rail Simulator ● 2006 Codename Panzers 2 ● 2008 Pacific Liberation Force ● teatamata Monster Madness ● teatamata</p>	MUU

ostujuht

Digifoto

Siim Teller
Fotoprinterid

Kodusest fotoprinterist unistavad paljud ja õigusega – printerist välja voolav suureformaadiline hea trükk kvaliteediga foto on miski, mis kaelakarvad mõnusalt turri ajab. Printeri valimine on aga peaaegu sama tüütu ja valikuterohe kui kaamera ostmine.

Kodukasutuseks mõeldud hea fotoprinter ei pea sugugi palju maksma, suurematel tootjatel on kvaliteetsed pakkumised hinnaklassis 2000–4000 krooni. Selle hinna sees on ka esimene komplekt tinte ning mõnikord ka väike pakk paberit, et saaks kohe maitse suhu. Kui plaanis vaid 10x15 fotosid kodus trükkida ja suuremad formaadid laborisse saata, tasub kaaluda ka väikseid värvi-termoölekandega printereid.

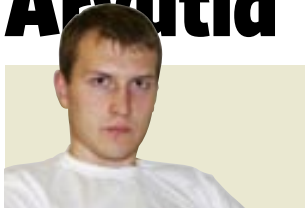
Erinevate tootjate vahe on umbes sarnane nagu kaamerate puhul – üks on veidi kiirem, tei-

ne veidi parema kvaliteediga mustvalges trükkis, kolmas teeb ainsana servadeta trükki jne.

Enne fotoprinteri ostu tuleb kaaluda, kas väljatrüki lõpphind õigustab laborist loobumist. A4 paksu läikiva paberi hind on umbes kümme krooni leht, üks värvikasett maksab paarsada krooni, lisaks printeri soetuskuulu. Tavalisele õhukesele paberile pole mõtet fotokvaliteedis trükki teha, paber ei suuda seda talletada.

Kuna värve kulub erinevalt, siis tuleks valida printer, milles saab värvikasette ühekaupa vahetada. Kulusid saab langetada ostes kolmandate tootjate värve, kuigi printeritootjad soovivad kindla kvaliteedi saamiseks kallemaid originaalvärve soetada. Väga uutele mudelitele ei pruugi odavamaid värve veel müügil olla.

Arvutid

Leho Lahtvee
Optiline seade

Liigitame tinglikult optilised seadmed neljaks: CD-lugeja, CD-kirjutaja, DVD-lugeja ning DVD-kirjutaja. Ainult lugejad on praeguseks sisuliselt ajalugu ja kui uut arvutit või uut optilist seadet osta, pole alla DVD-kirjutaja üldse mõtet vaadatagi. Seadmete hinnad algavad umbes 700 kroonist.

Kirjutajat ostes tuleb vaadata, et ta toetaks nii DVD-R kui DVD+R standardit. See on üks piinlik ja häbiväärne lugu, ent DVD-kirjutajate puhul ei ole suurfirmad suutnud kokku leppida ühtset standardit. DVD-R arendas välja Pioneer 1997. aastal ja selle on heaks kiitnud ka DVD Forum. DVD+R on Philipsi ja tema sõprade 2002. aastal turule toodud formaat. Tarbija jaoks erist vahet pole, ka toorikud maksavad ühepalju ning valdav osa kirjutajaid toetab nii DVD-R kui DVD+R tehnoloogiat.

Järgmine asi, mida tähele panna, on see, kas karbil on märged „DL“ ehk *dual layer* ehk kahekihiliste toorikute kirjutamise võimalus. Ühekihilised ehk *single layer* toorikud mahutavad 4,7 GB andmeid, *dual layer* toorikud aga 8,5 GB andmeid! *Dual layer* toorikud maksavad küll vaata et kümme korda rohkem kui ühekihilised, ent nende hind langeb pidevalt.

Brändidest on kõige kõvem väidetavalt Plextor. Häbeneneda ei tasuks ka Pioneerit, Yamahat. Eestis on hinnatundlik turg ja põhirohk on siiski odavusel. Võib valida Lite-Oni või ... oh, valikut on palju – Samsung, Sony, BenQ, LG, Nec, Aopen...

Kui eelarve on väga piiratud, võib vaadata ka midagi vähem praktilisemat. Järgmine võiks olla CD-kirjutaja ja DVD-lugeja *combo*, millega enam DVDsid kirjutada ei saa. Hinnad alates umbes 500 kroonist.

Mobiilside

Henrik Roonemaa
T9 tekstisestus

Ma võin ühe lausega õpetada sind SMS-e sisestama vähemalt kümme korda kiiremini. Ausalt. See lause on: kasuta T9 tekstisestust.

Muu maailm teab juba ammu, mis on T9. Eestisse on ta jõudnud viimasel ajal ja kahjuks seni ainult Nokia telefonidega. T9 tähendab seda, et näiteks sõna „arvuti“ trükkimiseks ei ole sul vaja vajutada klahvile nii mitu korda kui mitmendat tähte sa saada tahad („r“ puhul siis klahvile 7 kolm korda), vaid ainult ühe korra. Näiteks „arvuti“ puhul oleks tulemus „aprttg“. Telefoni sisse on ehitatud päris korralik sõnastik, mis sorteerib nüüd välja, milliseid sõnu sellise tähtede kombinatsiooniga üldse eesti keeles olemas on ja tuleb välja, et peale „arvuti“ ei olegi ühtegi! Ei ole ju olemas näiteks sõna „aprvh“, mida ka nende samade klahvide sellises järjekorras olla võiks. Ja nii tekibki telefoni ekraanile justkui maagiliselt

soovitud sõna „arvuti“.

Kõlab veidi keeruliselt, ent tegelikkuses on see kõik imelihtne. Sa oled just kirjutanud sõna „arvuti“ kuue klahvivajutusega, muidu oleks selleks läinud üksteist klahvivajutust.

Mõne sõna puhul, ja eriti lühemate sõnade puhul, on variante mitmeid ja siis saab täriklahviga valida, millist sõna sul ikkagi vaja oli. Ja kui sõnastikus mõnd sõna pole, näitab telefon, et tema küll enam midagi teha ei oska ja saad sõna sisse trükkida tavalisel moel.

Nagu öeldud, eestikeelset T9 tekstisestust tasub otsida uuematelt Nokia telefonidelt (männust sõnumi valikud, sisestusabi sisse lülitada ja siis eesti keel valida). Kahjuks on eesti keel nii vähepruugitav, et teiste firmade plaanidesse eestikeelne T9 oma telefonidele lisada esialgu ei kuulu.

digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

Mängi mulle seda viit...

[?] Tere, mul on selline probleem, et tahaksin teada, mis programmiga saab kitarri häälestada, kitarriks on mul tavaline akustiline kitarr. **Martin**

[d] Me pole siin ka mingid kitarrivõlurid, kuid mõned veebisaidid võime välja pakuda küll, kus tasuta kitarrihäälestamise tarkvara jagatakse. Proovi In-Tune Multi-Instrument Tunerit (www.musicmasterworks.com/tuning_software.html) või Free Guitar Tunerit (www.soft32.com/download_102682.html). Lõputu hulga kitarrialast tarkvara leiab veebisaidilt www.hitsquad.com/smm/win95/GUITAR.

Upun uuendustesse

[?] Windows XP käivitamisel tuleb ette veateade (WJView error, ei leia mingit faili). Aidake! Ja veel üks küsimus - palju tuleb Windows Update'ist uuendusi alla tõmmata? Peale turvapaikade pakutakse seal ka igasuguseid muid asju. **Igor**

[d] WJView veateade tuleb tavaliselt mõne nuhkvara mittetäieliku eemaldamise pärast, näiteks WebSavings. Õpetused veateatest lahtisaamiseks leiad Microsofti kodulehelt, aadressilt support.microsoft.com/?kbid=831427.

Windows Update'ist pakutava soovitage täielikult installida. Tavakasutaja ei tea, mis neis viga võis olla, miks parandust pakutakse. Halvemaks need uuendused operatsioonisüsteemi ei tohiks teha, paremaks ning turvalisemaks aga küll.

Tahan kihutada!

[?] Tekkis probleem mänguga „GT Legends“, kui soovin mängu töölaualt käima panna, annab ette järgmise teksti: **Hardware Error. No support for texture compression found. DXT texture compression required.** **Margit**

[d] See tähendab, et su videokaart tõenäoliselt ei sobi selle mänguga. Võib proovida uusimaid selle kaardi draivereid, mis leiduvad kindlasti graafikakaardi tootja kodulehel, ning uusim DirectX www.microsoft.com/directx lehelt on samuti soovitatav.

Õiged mehed häälestasid oma kitarre ikka ise.

A nagu Alcateli apsud

[?] Asi on minu Alcatelis, mis ei taha laadida ega ka tööle minna. Niipea kui laadija sisse panemine, hakkab see vilisema. Palun abi! **Simon**

[d] Kõige targem on sul oma Alcateliga müüja juurde tagasi jalutada. Kui garantiid veel kehtib, siis tehakse korda või vahetatakse välja. Kui garantiid ei ole, pead kardetavasti uue telefoni ostma. Igaks juhuks võid lasta hoolduses siiski vaadata, äkki on viga väiksem.

Arvuti räägib minuga morses

[?] Mõnikord viskab arvuti mängust välja. Kui panen arvuti uuesti käima, siis teeb kolm piiksu ja viskab uuesti välja. Ekraanile tuleb teade **Cable not connected** ja kolm värvi: punane, sinine, roheline ... ja kõõga. Järgmine päev panen arvuti käima ja kõik töötab ilusti. **Taavi**

[d] Kui arvuti mängimise ajal välja viskab, on tõenäoliselt probleem arvuti ülekuumenemises. Sellise teate annab monitor, mis vihjab, et viga on videokaardis. Kontrolli, kas su videokaart saab piisavalt jahutust, kui on kaardil ventilaator, siis kas see ikka töötab ning tolm ei ole seda hävitanud? Lahendusteks on arvutikasti parem ventileerimine (lisaventilaatoreid panna) või isegi videokaardi jahutuse parema vastu vahetamine. Kõigis neis punktides küsi nõu mõnelt asjatundjalt.

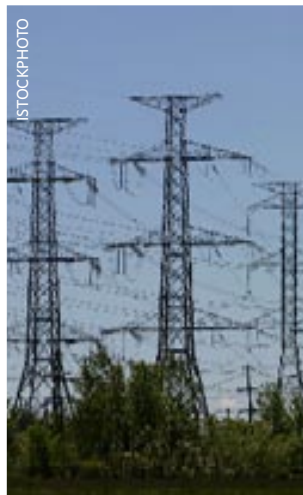
Elektriarve on õudne!

[?] Kuidas mõõta arvuti voolutarbivust? Arvuti on küll 400 W, aga ega ta seda kogu aeg tarbi. **Hallar**

[d] Igas hästivarustatud ehitustarvete poes on müügil selline stepsel-voolumõõtja, pistad seinapessa ja arvuti omakorda selle peal olevasse pessa. Näeb välja umbes nagu stepsel-aegrelee. Hinnad algavad mõnesajast kroonist, kui mälu ei peta.

Telefon ei taha suhelda

[?] Loodan teie abiga saada abi küsimusele, kuidas seadistada mobiili (nt SonyEricsson K750i) nii, et ta toimiks modernina sülearvutile. Tundub, et kõik arvuti setting'ud (server, paroolid jne) on paigas, puudu on ainult toimiv side välismaailmaga, sest pidevalt tuleb vastuseks, et ei loo ühen-

Kas mu arvuti võtab tõesti liiga palju voolu? Miks mu maja juurde sellised asjad ehitati?

dust serveriga (näiteks gprsmail.emt.ee). Suhtlema hakkavad ainult mobiil arvutiga (läbi sinihamba), sest näidatakse ühendust ja baidid jooksevad sisse/välja. Olen käinud abi saamas ka lähimas Elioni kaupluses, kus saavutati vähemalt see olukord, et mobiil suudab ise minu firma serverisse helistada ja e-kirju vastu võtta. Võib-olla pakuks selline seadistuste algoritm huvi ka teistele, sest niipalju kui olen uurinud, on selline mobiili „käimajooksmine“ paljudele probleemiks olnud. Tarvo

[d] Siin võib viga olla praktiliselt kusiganes, alates telefoni GPRS-seadistustest ja lõpetades mõningate arvuti seadistustega ning meil on sellise lühikese kirjelduse peale väga raske öelda, mida täpselt ja kuidas muuta. Kõige lihtsam on sul uuesti sealt Elioni esindusest läbi käia ning lasta endale näidata, mida peab tegema, et see telefon tööle hakkaks.

Rongid siin ei peatu, WiFi ei levi

[?] Kuna elan Rõuges mägede ja orgude vahel, ei ole mul interneti. Raadio-telefoniga ühendus oli liiga aeglane. Kunagi tehti nimekiri inimestest, kes tahavad püsiühendust. Taheti üles panna maste. Lisasin oma nime ka. Praeguseni pole sel mingit tulemust olnud - internetiühendust mul ikka ei ole. Mobiilgi näitab mul päevas viit-kuut erinevat masti. Ma tahaksin teada, kas mul on kunagi lähitulevikus lootust saada püsiühendust. Kui jah, siis kuidas? Kui traadita, siis millal paigaldatakse mastid Võrumaale? Maria

[d] Maakohtadesse WiFi paigaldamine sõltub suurel määral omakandi inimeste aktiivsusest. Lõuna-Eestis on mitmeid külasid, mis üleni WiFi-leviga kaetud. Soovitame alustada www.wifi.ee foorumitest ja oma küsimus sinna postitada või otsida WiFi.ee kaudu üles mõni Lõuna-Eesti WiFi-spets ja temalt küsida, mida saaks teha.

Vana mure, kuidas võrgutada arvuteid?

[?] Olen lugenud peaaegu kõiki juhiseid koduvõrgu loomiseks läbi ruuteri (lauaarvuti ja sülearvuti), aga võrku pole ikka tööle saanud. Võiksite aidata ja teha mõnes [digi] numbris selle loomisest juttu. Armin

[d] See ei tohiks sugugi raske olla. Ruuter jagab interneti mitmele arvutile. Ruuteri ja arvuti vahel käivad võrgukaablid (WiFi ruuter on samuti juhtmevaba ühendust pakkuv). Kui kõigile arvutitele panna sama *workgroup*'i nimi, siis peaks kõik ühendatud arvutid Windowsis sama *workgroup*'i nime all näha olema. Arvutitele on soovitatav panna oma nimi, et oleks lihtsam orienteeruda.

[KUU KIRI]

Ära kunagi paranda seda, mis töötab

[?] Mis asi on *firmware*, kuidas ja kas selle uuendusi kasutada? Minu esimene kogemus *firmware* uuendusega lõppes halvasti. Ostsin kasutatud Compaq Deskpro EN SFFi (pisike kast). Kuna tahtsin operatsioonisüsteemiks panna Windows 98SE, külastasin firma kodulehte (www.hp.com) tarkvara ja ajurite kataloogi heli ja graafika jaoks. *Firmware* alajaotuses jäi silma uuendus Fujitsu kõvakettale. Täpsemalt uurides *firmware* uuendus, mis muuhulgas suurendab kõvaketta stabiilsust.

Väga hea, arvasin. Tegin juhendi järgi flopi, lugesin õpetuse läbi ja asusin asja juurde. Pärast uuendust kõvakettalt muutimine ei õnnestunud, ekraanile jäi vilkuma ainult valge kriipsuke. See mind veel muretsama ei pannud, arvasin et kõvaketas lihtsalt vaja uuesti formaatida. Panin buutfloppi pessa ja käivitasin arvuti uuesti, kuid poole muutimise pealt siirdus ta kõvakettale ja vilgutask selle tulukest mõnda aega ja siis jäi ekraanile jälle valge kriipsuke ning mingit muutimist ei toimunud. Internetist leidsin vastava hoiatuse, tegin arvuti lahti ja tõesti, kõvaketas oli valmistatud märtsis 2001, aga *firmware* veebruaris 2001. Arvutispetsialist proovis kõvaketast teises arvutis, erinevaid kõvaketta tarkvarasid ja isegi trükiplaadi vahetust, aga ei midagi. Ei jäänud muud üle kui uus kõvaketas osta. Vello

[d] *Firmware* on tarkvara, mis jookseb seadme sees ja korraldab tema tööd. Päril paljudel seadmetel saab tõepoolest *firmware*'i uuendada ja sellega isegi uusi funktsioone lisada (näiteks digikaamerate puhul). Tuleb aga arvestada, et *firmware* on sisuliselt seadme aju ning uuendustega tuleb olla väga ettevaatlik. Kõik juhendid tuleb mitu korda läbi lugeda ja veenduda, et see *firmware* on ikka täpselt loodud sinu seadme jaoks. Muidu võib tõesti minna nii nagu Vello kirjeldas.

FOTO SCANPIX/CORBIS

Inglise keeles on ütlus: there is always one more bug ehk tarkvaras on alati veel üks viga.

Kuulsaim paik Otepää lähedal - küla, mis on WiFi-leviga kaetud.

Maestro, muusikat ja kohe

[?] Ma tahaks, et te soovitaksite mulle MP3-mängijat. Sellist, mis ei maksa üle 1300 krooni, mängib hästi muusikat, mälu ei oleks liiga vähe ning et ta oleks kvaliteetne. Kala

[d] Lugupeetud Kala, selleks meie ajakiri juongi, et pidevalt teada anda, millised seadmed, nende hulgas MP3-mängijad, on head ja millised mitte. MP3-mängijatest on meil head kogemused olnud loomulikult Apple'i iPodidega (kuid need on sinu hinnapiiri arvestades liiga kallid). Võib-olla mõni Creative'i mängija sobiks sulle? Enama kui 512 MB mälu selle hinna eest kahjuks normaalset mängijat ei saa, aga 512 MB mudeleid saab pisut üle tuhande kroonise hinna juures juba päris vabalt valida. Nagu öeldud, Creative on kindlasti hea, samuti on nähtud häid Samsungi, MSI ja mitmete teiste firmade mängijaid. Kõige lihtsam, loe ikka [digi]t.

[PLAAT]

Kronos Quartet You've Stolen My Heart: Songs from R.D. Burman's Bollywood

Nonesuch Records

■ Veidi raske on isegi öelda, mis muusikat Kronos Quartet öieti teeb. Kõige õigem oleks öelda, et teistlaadset. Või imelikku, kui soovite. Ent head. Neli klassikalise muusika tegijat, kes

on pea ees sööstnud maailmamuusika tõlgendamisse oma veidi klassikalise muusika kujul.

Sel plaadil mängivad nad india filmimuusikat, Bollywoodi hitte ning lauljaks on sealne superstaar Asha Bhosle.

Ühest küljest on kummaline kuulata klassikaliste pillidega tehtavat india muusikat, teisest küljest leidub sel plaadisel selliseid rütme ja ootamatuid käike, et plaati käest panna ei saa. Pikaks kuulamiseks põhjamaa inimesele võib-olla veidi väsitav, ent kokkuvõttes ikkagi äärmiselt originaalne ja huvitav. [d] HENRIK ROONEMAA

[TELESERIAAL]

Band of Brothers

■ „Band of Brothers“ on kümnest osast koosnev seriaal Teises maailmasõjas tegusi teinud Easy Company langevarjuritest alates treeninglaagrist kuni Inglismaani ja D-Day'i vaenlase tagalasse hüppamisest sõja lõpuni. Lugu toetub Stephen E. Ambrose

samanimelisele raamatule, mis omakorda on kirjutatud tõestisündinud juhtumitest ajalooürikutest uuritu põhjal. Isegi näitlejad nii, et nad sarnaneksid reaalsetele inimestele. BoB teoks saamise eest vastutavateks produtsenditeks on juba „Saving Private Ryanis“ koostööd teinud Tom Hanks ja Steven Spielberg. Viimasele teatavasti on ilmasõja teema südamelähedane. 600 minuti jaoks kulutati 125 miljonit USA dollarit. Tulemuseks väga palju auhindu, kriitikute kiidusõnu ja hämmastunud fänne. Põhjusega. See on tõesti suurepärase vaatamine, mis ei jää filmidele kuidagi alla. Vägevad sõjastseenid, isikupärased tegelased, loomutruud asukohad ja head näitlejatööd. [d] LEHO LAHTVEE

[PLAAT]

The Dandy Warhols Odditorium or Warlords of Mars Capitol

■ Veel aastal 2000 olid nad nii lahedad, nii indie, nii terava keele ja kaa-sakiskuvate lugudega, mis üle ühe olid justkui hitiks loodud. Aga nüüd, puhas vari! „Odditorium or Warlords of Mars“

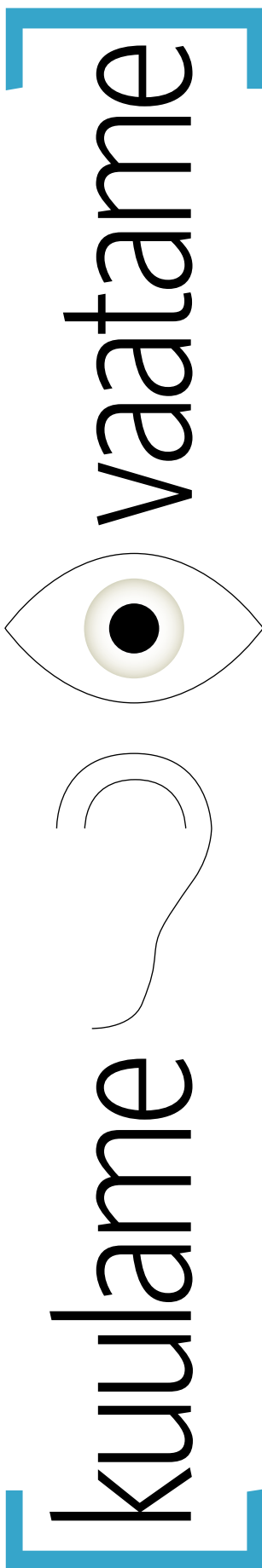
on uimane, ebaoriginaalne, punnitatud ja lihtsalt väsinud plaat. Seda võrreldes The Dandy Warholsiga. Mõne bändiga X võrreldes pole sel albumil häda midagi, ent edasi viib ju eneseületamine.

Kui plaadi keskpaiga poole on täitsa häid leide („All the Money or the Simple Life Honey“) ja meelde tuleb vana hea The Dandy Warhols, siis mida edasi, seda rohkem saad aru, et edasi ei lähegi. Jääbki selliseks ühe koha peal kargamiseks. Ja siis tuleb öudne lõpp, „A Loan Tonight“ on 12minutiline reis läbi öuduste maailma. Paremini kuulame siiski „Thirteen Tales from Urban Bohemia“t“. [d] HENRIK ROONEMAA

[RAAMAT]

Nick Osborne Net Words

■ Mulle mõjus Nick Osborne'i „Net Words“ väga inspireerivalt, et oma veebilehtedel olevaid tekste veidi uue pilguga vaadata. Soovitan kindlasti inimestele, kes ükskõik milliseid veebitekste kirjutavad. „Net Words“ on suunatud ühelt poolt copywriter'itele, kes kasutavad offline meediumist ja tahavad teada, mis ja kuidas netis teisiti töötab, teisalt neile, kes on internetist alustanud ja kellel puudub tugev vanakooli haridus-kogemus offline'ist. Osborne leiab, et praegused online-tekstid on selgelt liiga nõrgad, tehnokesksed ja mittepersonaalsed. Põhjuseks ka see, et veebisaitide omanikud ei teadvusta ja tähtsusta teksti olulisust, leitakse, et kui tehniline lahendus on hea, siis peakski kõik hästi töötama ja müük tõusma (raamatu fookus on üsna suuresti e-kommertsil). [d] SIIM TELLER

Kingin teile lingi

■ Soovitan inimestele, kes on huvitatud jaosvara kasutamisest, uurida lähemalt aadressi www.filehippo.com, kus on hea valik enim kasutatavaid vabavaralisi programme, millest minagi kasutan väga mitmeid. Mõningate programmide puhul tundub, et osad on isegi paremad, kui samatüüpi jaosvaralised programmid. Ehk oskate veel soovitada mõningaid aadresse, kust võib kerge vaevaga vabavaralisi programme saada, või vähemalt filtriga teha nii, et ainult vabavaralised programmid oleksid nähtavad. Hermo

[digi] vastus:

■ Aitäh soovitus eest, omalt poolt lisame sinu antud lingile veel näiteks www.download.com, www.tucows.com, www.freewarehome.com ja www.5star-shareware.com. Tarkvara alla laadides tasub alati jälgida, mida litsents lubab ja mida mitte (tihtipeale on keelatud tasuta tarkvara kasutamine äriliseks otstarbeks).

Teeks foorumi?

■ Mulle teie ajakiri meeldib väga, aga see selleks. Te võiksite teha [digi] foorumi, et saaks ka küsida kõigvõimalikke küsimusi, millel on liiga pikad vastused ning mis seetõttu ajakirja ei mahu. Ja üks küsimus nende giga-, mega- ja kilobaitide kohta. Kuidas nendega on? Nagu 1 kilomeeter on 1000 meetrit. Tõnis

[digi] vastus:

■ Foorumi idee on üleval, tegutseme selle teoks saamise nimel. Mahtudest: 1 GB on 1024 MB. 1 MB on 1024 KB.

Internet on mulle piin

■ Igapäev elan teadmatuses, kas saan täna internetti või mitte. Meil on jagatud internet, mida pakub üks firma. Seda jagatakse odavalt, kuid siiski odav võiks ka korralikult töötada. Igakord kui üritan MSNi siseneda, palvetan, et seekord saaksin probleemideta sisse ja tekst, mida inimestele kirjutan, jõuaks ka kohale. Veebilehtedel surfamine on piin: ma pean tihti brauseris piltide näitamise keelama, et korralikult lehekülgedele jõuda. Enda failide üleslaadimise koha pealt ma parem sõna ei võtaks. Üks erakond lubab kõigile tallinlastele tasuta internetti. Aga mina, kes ma ei ela Tallinnas, tahaks ka internetti... Rain

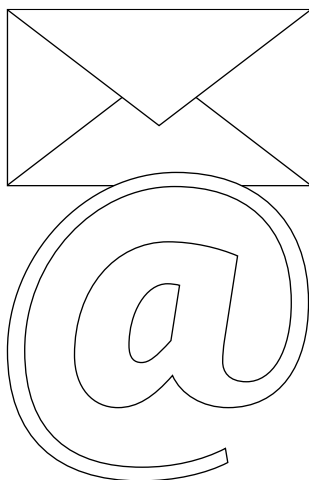
[digi] vastus:

■ Kui su internet on ikka nii aeglane, siis maksad ilma asjata. Uuri teenusepakkuja käest, mis jama on ja kui probleem ei lahene, siis vaheta firmat. Lootus muide on, et esimesed WiMAXi mastid saavad Tallinnas üles lähikuudel. Tavainimesel on vaja osta vastuvõtmissaadmed. Ja see erakonna lubamine on liialdus. WiMAXi areng Eestis ja sealhulgas Tallinnas ei sõltu eriti võimul olevatest poliitilistest suundadest.

Programmeeriv tüdruk

■ Ükski teine ajakiri pole tundunud nii huvitav, et oleks vaja koju tellida, eriti kui on võimalus

saabunud post

Kirjuta meile:

● e-posti aadressil digi@presshouse.ee

● aadressil

[digi]

Paldiski mnt 26a
10149 Tallinn

tasuta raamatukogus lugemas käia. Aga oleksin huvitatud MySQL ja PHPs tehtavatest kodulehtedest. Kui teil on väärtuslikke linke, kus on näiteid ja õpetusi selliste lehtede tegemiseks, siis oleksid need teretulnud. Ajakirjast oleks tore lugeda *bluetooth*'ist, et mis on need seadmed, millega ta ühildub ja kas see on ka väärt asi. Peaaegu kõigides uuemates sülearvutites on see ju oma koha leidnud. Soovides helget tulevikku, Elsa

[digi] vastus:

■ Aitäh, aitäh. PHP kohta saab kindlasti lugeda ja nõu küsida www.php.ee foorumitest. Välismaailmast võid piiluda php.resourceindex.com ja www.phpbuilder.com. Päris põhjalik PHP/MySQL õpetus jäi silma aadressilt www.freewebmasterhelp.com/tutorials/phpmysql/1. *Bluetooth*'iga oleme meie siin peamiselt sülearvuteid ja mobiiltelefone ühendanud ja nii enam-vähem toimib ka. Muid rakendusi ei suudagi hoobilt ette kujutada. Istume ja ootame vaikselt hoopis Wireless USBd, mis peaks tegema juhtmeta side erinevate seadmete vahel päris kiireks ja mugavaks.

Nõuanded Evale

■ Tahaksin Evale, kes oli eelmises numbris hädas Windowsi kustutamise ja kõvaketta jagamisega, soovitada programmi, millega on üsna lihtne ketast jagada, kui ei saa aru buutplaadist ja küllaltki igavkoledast sinisest-mustast ekraanist.

Kui vaja eemaldada vana Windows, siis on tõesti buutplaadi valikutest vaja võtta funktsioon, mis eemaldab vana ketta, lasta uuesti see kirjutada, formaatida ning Windows installida. Seejärel tuleb installida Partition Magic. Selle programmiga saab ketast jagada pärast Windowsi installimist ja hea asi selle juures on see, et uut ketast hakkab ta lugema emaketta lõpust. Seega jääb Windows puutumata. Seal saab vabalt valida, kui suureks teha teine ketas või kui on soovi, siis veel kolmanda või neljanda... Windowsile tuleks jätta lähedalt ruumi, sest XP-le meeldib laiutada. Kõvaketas jagatud, *apply* ja restart. Käivitamisel toimetab arvuti toimetamised ära ja ongi mitu ketast olemas. Nii lihtne ongi! Andrus

[digi] vastus:

■ Andrus, Eva ja kõik teised, pidage siis meeles, et Partition Magic pole sugugi tasuta tarkvara. Ja teiseks – kui ei oska, võid kaotada kõik failid. Lihtsalt, klõpsti.

Närvid täitsa läbi

■ Kas on legaalne filme internetist alla laadida ja neid oma tarbeks (rõhk sõnadel oma tarbeks) plaadile kirjutada, et neid kunagi hiljem vaadata? Ühest eelmisest [digi]st sain aru, et muusikaga võib nii teha, aga filmidega? Harivad on olnud Peeter Marveti koolitused. Olen nende läbi saanud palju targemaks! Siit ka minupoolne palve – ehk oleks tal võimalik õpetada videotöötlust? Ja palun, ärge meid, [digi] lugejaid, narrige! Parem andke välja kaks või enam ajakirja kuus. Iga

uue kuu algus on muidu liiga närviline. Tauri

[digi] vastus:

[20:34:33] Henrik Roonemaa: *kodanik lu-geja küsib oma kirjas, kas marvet ka videotötluse alase screencasti oleks nõus tegema. mis ütled?*

[20:34:51] Peeter Marvet: *why not*

[20:35:23] Peeter Marvet: *tegelt mul on see isegi plaanis, seoses piltjaheli.kolhoos.ee asjaga*

[20:35:53] Henrik Roonemaa: *näiteks jaanuarinumbrisse?*

[20:36:44] Peeter Marvet: *näiteks jaanuari*

[20:37:26] Henrik Roonemaa: *ookei*

Mis filmidesse puutub, siis sama asi nagu muusikaga. Peaasi, et üles ei lae.

Kaua ma pean seda taluma?

■ Oktoobri numbri supertest. Mis me sealt leiame? Eriti nagu ei midagi. Küsiks ainult, et kas leidsite tõesti ainult praegu pakutavatest nii väikese valiku (olgem ausad, mobiile on saada hetkel tohutult hulgal). Sellise hinnapakumise jagub neid ju küll või siis tõesti mitte? Kristjan

[digi] vastus:

■ Muide, Eesti mobiilikaubandus on läinud suuresti mobiiloperaatorite kätte ja nemad on üsna valivad selles suhtes, milliseid mudelid nad üldse müüki võtavad ja milliseid mitte. Pole ka ime, kui vaadata, millisel kohutaval hulgal erinevaid mobiile maailmas toodetakse. Siemensil ja Motorolal oli testimise hetkel käimas täielik mudelivahetus.

Ettevaatust, tolmu ründab!

■ Töötan arvutite müüjiga tegelevas firmas ning tegelen garantiiprobleemidega. Viimase aja põhiliseks mureks on tolmu. Klient tuleb mossis näoga poodi ja teatab tigidal häälele, et arvuti undab või must pilt on ees ja piiksub ainult. On ka juhuseid, kus arvuti käib paar minutit ja jookseb siis kinni või lülitab end välja. Esimese asjana uurin kohe, millal arvuti ostetud ja kas on käidud vahepeal ka hoolduses (nt tolmu puhastamas, nagu garantiikaardi järgi teha tuleks). Üldjuhul on nii, et arvuti on juba umbes pool aastat kodus olnud ja klient ei ole liigutanud lillegi, et probleemi ennetada. Võtan siis kliendi juuresolekul arvuti lahti ja mis me näeme – korpus tolmu täis! Tihtipeale ei paista mõni osa tolmu alt väljagi. Sellepeale teeb klient suured silmad ja kinnitab, et neil küll kodus nii must pole!

Nii nagu auto vajab õli ja kummide vahetust, kohustuslikku ülevaatuset ning ka pesemine on aeg-ajalt soovituslik, on arvutiga vaja samamoodi käia hoolduses ja seda puhastada. Jarold

[KUU KIRI]

[digi] aitab lastel õppida

■ Olen ühes väikeses koolis arvutiõpetaja ning tahtsin teid tänada väga sisutiheda ajakirja eest, mida olen hakanud kasutama ka koolis. Tänu [digi]le saavad minu õpilased suure hulga teadmisi uute programmide, mängude ja üldse tehnikakohta (meie arvutipark ei ole ka just kiita). Artiklid on arusaadavalt kirjutatud ning fotod lisavad selgust. Minu enda jaoks on ajakiri samuti asendamatu infoallikas, sest ehkki küll õpetaja, ei suuda minagi kõigist kõike teada. Soovin teile jõudu, laia silmaringi ja suur aitäh! Üks pisike palve ka, kas teil oleks võimalust, soovi ja tahtmist teha ülevaadet Eesti koolide arvutiõpetuse/klasside olukordadest? Kati

[digi] vastus:

■ Meil on äraütlemata hea meel, et oleme suutnud teha ajakirja, mis on nii hästi välja kukkunud, et peale meelelahutuse sobib lausa koolis õppematerjaliks. Okei, võib-olla on see pisut liiga palju öeldud, et lausa õppematerjaliks, ent lugejate harimine on see, mida me kõige värvilise kõrval siin ajakirjas teha üritame ja väga rõõmustav on kuulda, et meil on see õnnestunud.

Üks asi on muidugi Eesti koolide arvutiklasside olukord, teine asi arvutiõpetuse olukord, kuid hoopis kolmas asi on arvuti kasutamine ka muuks kui ainult arvutitundides. Ega me ei istu enam ju arvuti taha selleks, et arvutit kasutada, vaid selleks, et teha arvuti abil endale vajalikke asju, olgu selleks sõpradega suhtlemine või isegi valimistel osalemine. Arvuti tuleb seada senisest palju enam iga aine õpetamise, sest õpilasi ees ootavas elus on arvuti niikuinii igal sammul risti ees.

Igatahes rõõmustame ühe väikese kooli arvutiklassi auhinnalise MAG LCD-monitoriga, mille on auhinnaks välja pannud Acme Computers.

Kust saaks vanu [digi]sid?

■ Olen suur [digi] austaja ja mul on selline palve – äkki on teil vedelemas kusagil [digi] esimene number koos CD-plaadiga? Kui on, siis saatke see mulle, jäin hiljaks selle ostmisega ja ei ole veel kusagilt seda leidnud. Võin selle eest isegi tasuda kui vaja. Gunnar

[digi] vastus:

■ Helista meie toimetusse numbrile 661 6186 või kirjuta aadressil levi@presshouse.ee

Järgmise kuu kõige parema, ilusama, sisukama, kasulikuma või lihtsalt meeldivama lugejakirja autor saab meilt ja Elko Eestilt auhinnaks Samsungi ja Tritoni koostöös valminud erisainiga veebikaamera. Kirjutage siis ikka hoolega!

Jannela

Kas sa jumalasse usud?

Jah, usun küll.

Sina ja muusika - kas sa mängid mõnd pilli?

Arvan, et sobime hästi kokku! Eriala on metsasarv, seega püüan paar tundi päevas selle instrumendi jaoks ikka leida. Klaveri taha meeldib lihtsalt istuda ja nii oma emotsioone välja elada.

Kas sa usud, et on olemas maaväline elu?

Vaevalt, oleme nii suure universumi peal ainukesed, kes siin elavad!

Kuidas saab moos lutsukommi sisse?

Peenikene karamelliniit keeratakse ümber moosi...

Kuidas arvutis kõvaketast ja protsessorit ära tunda?

Kõvaketas peaks olema see, kus on püsimälu, seda ei saa kätte ega vahetada ilma asjatundjata. Protsessor juhhib arvuti tööd.

[JANNELA]

Mobiiltelefon Samsung E530

E-post Korra päevas

SMS Saadan paar korda nädalas, eelistan helistamist

Muud vidinad Kasutan MP3-mängijat, digikaamerat, CD-mängijat

FOTO: EGERT KAMENIK

HP hinnaüllatused!

HP NX6125

AMD Sempron™ 3100+

512MB, 40GB, DVD/CD-RW, WIFI, 61gabit Lan, 15" XGA, 128MB ATI Radeon xpress TV-out, Firewire, xD/SD/SM/MS/MMC mälukaartide lugeja, Sõrmejälje lugeja, aku 4 tundi, Windows XP Home.

12 999.-

HP ZV6253 Pavilion

AMD Athlon™ 64 3200+ Mobile

1024MB, 80GB, DVD+-RW DoubleLayer LightScribe, WIFI, 15,4" WXGA BrightView, 128MB dedicated ATI Radeon xpress, BlueTooth, TV-out, Firewire, xD/SD/SM/MS/MMC mälukaartide lugeja, Windows XP Home, Works 8.0, Internet Explorer 6.0, Outlook Express.

18 998.-

HP NX6125

AMD Turion™ 64 ML-28

512MB, 60GB, DVD+-RW, WIFI, 61gabit Lan, 15" XGA, 128MB ATI Radeon xpress, TV-out, Firewire, xD/SD/SM/MS/MMC mälukaartide lugeja, Sõrmejälje lugeja, aku 4 tundi, Windows XP Home.

15 998.-

ONOFF-i kauplused Tallinnas Sikupilli Keskuses, Tartu mnt. 87 ja Mustika Kaubanduskeskuses, Tammsaare tee 116.

ONOFF

Tolmuvaba fotograafia E-500 kaameraga!

Prügi sinu piltilist või kergeim seadistav D-BLR? Ravestad pildid või unikaalne, patenteeritud Superonho Wave Filter? 35 000 vibratsioonilise sekundi puhastamine 8 miljoni piksliga CCD-sensooril või rahustavimäpõrgu? Sinu valik.

Vasta www.olympus-europe.com tehnikailikult kompaktselt Olympus E-System E-500 kaamerat, millel on 6,4 cm Hyper-Crystal LCD ekraan, FourThirds tehnoloogia ja mis on loodud ZUIKO DIGITAL objektiviude arjale. See on see, mida soovid miietada.

OLYMPUS

Your Vision, Our Future

OLYMPUS **E-SYSTEM**

